

Pamětní listina u příležitosti povýšení městyse Uhříněvsi na město.

Za panování Jeho Apoštolského Veličenstva císaře rakouského krále Českého Františka Josefa I., když byl místodržitelem Jeho Veličenstva v království Českém Jeho Jasnost kníže František Thun z Hohensteinu, nejvyšším maršálkem Království Českého Jeho Jasnost kníže Ferdinand z Lobkoviců, přednostou cís. král. okresního hejtmanství v Žižkově vysocevážený pan cís. král. místodržitelství rada Josef Smutný, starostou zastupitelského okresu říčanského velectěný pan František Kulič, duchovním správcem uhříněveským veledůstojný pan František Kahoun, t.č. I. zdejší děkan, starostou městyse (městečka) Uhříněvsi velevážený pan Antonín Semanský – byl městyse Uhříněves Nejvyšším rozhodnutím ze dne 27. dubna 1913. Nejmilostivěji povýšen na město.

K uctění tohoto vzácného aktu konalo městské zastupitelstvo v předcházející den Nejvyšších narozenin Jeho Veličenstva t.j. v neděli dne 17. srpna 1913 v 9. hodině dopoledne mimořádnou slavnostní schůzí, kterou pan starosta města Antonín Semanský zahájil proslovem :

Vysocectění Pánové !

Zahajuji slavnostní dnešní schůzi, dovoluji sobě představití milé a vzácné hosty : Pana místodržitelství radu p. Jos. Smutného, v zastoupení Jeho Jasnosti pana místodržitele co náměstka Jeho c. k. Apostol. Veličenstva – veledústoj. P. Šíflera, kanovníka kapituly vyšehradské v Praze, - p. Františka Kuliče okresního starostu, - p. A Bureše, starostu města Král. Vinohradu, p. Kohouta, starostu města Říčana, - p. D^{ost} Řezníčka, archiváře musea Král. Českého, p. kníž. vrchního správce velkostatku uhříněveského Karla Polaka, - p. ředitela cukrovaru uhříněveského Frant. Filipa, pana MD^{ost} Josefa Krause předsedu Spolkové rolnické továrny na cukr v Uhříněvsi.

Vítám Vás Vysocectění pánové co nejsrdčněji, jest nám velkým potěšením, že Jste přišli pomoci nám oslaviti pro nás tak významný den.

Vítám Vaše důstojné duchovenstvo i ctěný sbor učitelský.

Vítám všechny pány zástupce korporací.

Vítám všechny hosty zde přítomné, jež Svojí účastí rozmnožili počet nás.

Vítám i Vás velectění páni členové zastupitelstva města ku dnešní slavnostní schůzi.

Dovoluji sobě přečísti dopis slavného c. k. okresního hejtmanství v Žižkově ze dne 27. června 1913 č. 950/2.

Panu starostovi města

Uhříněvse !

Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo Ráčil Nejvyšším rozhodnutím ze dne 27. dubna 1913 městyse Uhříněves v pol. Okresu Žižkovském Nejmilostivěji povýšiti na město.

Dávaje o tom v základě výnosu c. k. ministerstva vnitra ze dne 11. května 1913 čís. 19.140 či 1912, pokud se týče výnosu c. k. místodržitelství pro království České ze dne 30. května 1913 č. 5 A – 1644 Vašemu Blahorodí s potěšením a obnovením upřímného blahopřání vědomost, poznamenávám, že tamnímu úřadu zůstává volno za účelem listinného svědčení tohoto aktu Nejvyšší Milostí o vyhotovení Nejvyššího diplomu o povýšení městyse Uhříněvse na město zakročiti.

V případě však, že by město Uhříněves si přálo i povolení ku používání znaku (erbu) bylo by ku dotýčné žádosti připojití návrh erbu provedený znakově (heraldicky) a v barvách spolu s popisem téhož, by erb onen pak do diplomu pojat býti mohl.

C. k. místodržitelství rada :

Smutný v.r.

Městské zastupitelstvo přijímajíc tuto milost co nejradostněji a co nejvděčněji na vědomí, vyslovuje nejoddanější hold posvátné osobě nejvznešenějšího mocnáře. Bůh žehnej, opatruj a zachovej pro dobro říše a národů Nejmilostivějšího Císaře a Krále Františka Josefa I.

Připomenouti dlužno, že o vyhotovení Nejvyššího diplomu na příslušných vysokých místech zažádáno a o návrh znaku města Uhříněvsi se pracuje.

Mám za svou povinnost zmíniti se o vývoji naší obce a o mužích, jež kteří rozkvět obce měli na zřeteli.

Obec naše měla dříve velikého objemu, jak o tom vykopávky svědčí. Za doby, kdy lidstvo živilo se lovem, nemělo trvalých sídlišť a teprv úbytkem zvěře přikročeno k pastevnictví a tu možno již mluviti o bydlišti.

Najisto však nastala zde obec, kdy přikročeno k zemědělství. Můžeme míti za to, že nejdříve usadil se zde rod jeden o více členech v místech povýšených, nynějšího knížecího dvoru a mohl si přivlastniti celý okruh zdejší, an dosud vlastnictví půdy nebylo.

Zajisté, že vzdělávala rodina ta jen malou část půdy, vše ostatní byly lesy, lada a pastviny.

Když během času rodina se rozmnožila na mnoho členů a ti chtěli býti samostatnými, dostali úděly z majetku celkového a postavili sobě obydlí pro sebe. Tak vznikla obec.

Údělů těch bylo původně 11 a sice na východní straně 4, na západní straně 7, postavené v podobě podkovy.

Celý střed návsi byl prázdný.

Řemeslníků a dělníků nebylo, - anto si každá rodina své potřeby opatřovala sama, takto žily staletí, snad v trudu, snad v radosti, kdož to ví? Teprv později přibyl mlýn, pivovar, hostinec, kovárna, dále přibyl kolář, pekař, kupec, řezník, sedlák a na cestě k Benicům tři panští dělníci.

Tito všichni dostali úděly na zákup z části polí, tak vzrostla obec as na 35 čísel.

První zpráva o kostele zdejších, vlastně o plebánu máme z roku 1363. Kostelík byl malý, v středu starého hradu, na místě, kde stojí kostel nynější.

Škola z roku 1652 byla v této budově, ovšem malinká jednotřídká, došky krytá. Ve třídě byla chlebová pec a malá okénka zasklená v olovu.

O Uhříněvsi první zprávu máme z roku 1228., kdy patřila ku klášteru sv. Jiří na hradě Pražském.

Ke konci století XIII. Přešla v držení řádu Templářů. Po zrušení řádu připadla Johanitům. Dále byla v držení v rodině z Kunwaldů.

Páni z Kunwaldu roku 1460 prodali Uhříněves městu pražskému. Obec pražská ztratila r. 1547 Uhříněves po válce Šmalkadské a král Ferdinand ji prodal roku 1550. p. Hanušovi Renšpergovi z Dražkovic. Tento ji prodal roku 1579. Jaroslavu Smičickému. Po Smičických zmocnil se Waldstein Uhříněvesi a prodal ji roku 1623. knížeti Karlu z Lichtenšteina a v téměř rodě dosud je v držení. Kvůli krátkosti času nemožno mně šířeji mluvit. Kdo by více vědět chtěl, ať si přečte spis : „Paměti obce zdejší“

A zase přešla století a u obce naší přibylo sotva 20 čísel. Teprv po roce 1848. začalo se to hýbati s dovolením odprodeje pozemku, sedlák stal se svobodným, začal přemýšlet a v tom byl již pokrok.

Zřízena samospráva obcí a roku 1851. zvolen za starostu obce pan František Koliha. Vidím jej plného podnikání, staví domy, silnice i parní mlýn a rozkvétala obec. Na panství zdejší dosazen mladý pán za kontrolora plný odvahy a energie. Nakoupeny stroje, dobytek zveleben, půda se mrví, zrušen úhor, vysazeny stromy, a zavedena disciplína. Velkostatek zdejší stává se vzorem. Pana kníž. centrálního ředitele Ferdinanda Böhm – Bawenbergu je také zásluhou, že jsme obdrželi od jeho Jasnosti knížete Jana z Lichtenšteinu 20 korců polí, na nich rozvíjeti se bude obec.

Vidím mladíčka povoláného ku stavbě spolkového rolnického cukrovaru Může býti pan František Filip hrd, že nejen postavil zdejší spolkový cukrovar, ale i udržel a rozšířil.

Tím zkvétala obec a postavením nadačního domu ulehčeno chudině. Vzpomínám i pana Aloise Tichého, jenž zde první cukr vařil, pak závod svůj (pivovar) k rozkvětu přivedl a vilu pro ozdobu obce postavil. Vzpomínám i mého předchůdce pana Jana Srba, jež obec zdejší čtvrt století ku rozkvětu připravoval.

Vzpomínám pana ředitele Karla Poláka, ze něhož obdržela obec polnosti a jiné na výměnu výhodně od knížecí správy přenechány. Také nešetří nikdy peněz, když městský úřad ku rozvoji obce jich potřebuje.

Vzpomínám všech duchovních zde, a zvlášť pana děkana Františka Kahouna, za něhož děkanství zřízeno a nová děkanská budova postavena. Vzpomínám všech učitelů zdejších, jak pro občany pracovali, na vzorné řízení kůru a na pana učitele Františka Prkno a na jeho lesík „Prknoška“ zvanou.

Vzpomínám všech spolků, ať dříve neb nyní založených, které pro dobro obce a občanstva pracovaly.

Nemohu pominouti mlčením, že zde přítomnému místopředsedskému radovi v poslední schůzi městského zastupitelstva dne 23. července 1913 uděleno první čestné měšťanství, neb má zajisté zásluhu o obec.

Nemožno mně všech pánu vyjmenovati, kteří pro dobro obce pracují, děkuji všele všem, ať jmenovaným, neb nejmenovaným, jen když dobrou vůlí a ne hanobením obci zdejší prospěli. Nejvíce stará se o rozkvět obce městské zastupitelstvo tím, že povoluje náklad s rozkvětem obce spojený.

Městské zastupitelstvo v Uhříněvesi chtěje trvalým a účelu svého důstojným velepamátný den tento oslaviti a zároveň vyjádřiti lásku, vděčnost a oddanost ku vznešené a posvátné osobě Nejmilostivějšího našeho Krále a Císaře, usnesla se ve schůzi své dne 23. července 1913. konané, aby památka Nejmilostivějšího povýšení městyse Uhříněvesi na město oslavena byla dle hesla Jeho Veličenstva „Vše pro dítě“ tím, že věnovala z prostředků obce k sirotčímu fondu města Uhříněvesi částku jednoho tisíce Korun a pojmenovati hodlá hlavní náměstí : Náměstí Františka Josefa“

Po té pan místopředsedskému radě Jos. Smutný, který tisknutý na konec tohoto zápisu se připojuje.

Na to pan starosta okresu říčanského František Kulič proslovil se takto :

Povýšením zdejší obce na město zavládla upřímná radost u všech přátel naší samosprávy a zdravého rozvoje hospodářského našeho okresu, jemuž po vždy město Uhříněves stálo zaslouženě v popředí. Okresní výbor povždy radostně sledoval zdravý hospodářský pokrok, a vzrůst zdejšího města a upřímně se raduje z dnešní slavnostní chvíle, kdy společná hospodářská sociální i světová práce odměněna jest jeho c.k. Apoštolským Veličenstvem, našim nejmilostivějším panovníkem zasloužilým povýšením zdejší obce na město. Jmenem okres. zastupitelstva osměluji se projevit co nejupřímnější blahopřání a připojití přesvědčení, že naše nejnovější město poroste rychlým hospodářským a pokrokovým vývojem ku předu, ku blahu všeho občanstva a ku okrase naší drahé vlasti.

Pan starosta města Řičan Josef Kohout pravil, že obec uhříněveská vzdor překážkám, které se jí v cestu staví, rozvíjí se, že na okrese říčanském jest obcí nejlidnatější a nejprůmyslovější, jmenem sousedního města Řičan přeje srdečně městské obci zdejší dalšího rozkvětu a blahobytu zdejšímu obyvatelstvu.

Pan MD^z Jos. Kraus, předseda Spolkové rolnické továrny na cukr v Uhříněvesi praví, že správní rada cukrovaru žádnou žádost městské obce zdejší, když se jednalo o všeobecné dobro, neslyšela, ale jak mravně tak i hmotně vydatně podporovala, že úřednictvo cukrovaru, které v zastupitelstvu města zdejšího je čteně zastoupeno, také svými návrhy a hlasováním ku rozvoji městské obce zdejší přispívalo. I přeje jménem závodu mnoho zdaru.

Zdejší rabin pan Adolf Urbach blahopřál jménem israelské náboženské obce ku povýšení na město a prosil pana starostu města, aby vyznání víry israelské byla jako dosud i nadále chráněna.

Pan starosta města děkuje za gratulaci, ujistil pana rabína, že se všem vyznáním stejné ochrany se má vždy dostati. Pan městský radní Hynek Kepl, c.k. soudní official v.v. věnuje městu Uhříněvesi hudební vlastní skladbu : Slavnostní pochod“ k oslavě povýšení městyse Uhříněvesi na město.

Jeho Milost, Vysocedůstojný Pán, Eduard Šittler kanovník král. kolleg. Kapituly Vyšehradské v Praze pronesl následující dojemná slova :

Těší mne srdečně, že slavné zastupitelstvo města Uhříněvesi v radostné náladě, když oslavuje povýšení městyse Uhříněvesi na město, neopomenulo mne pozvati za tím účelem, abych co vrchní pastýř duchovní při oběti slavné mše svatě vyprošoval na Bohu požehnaní a zdar veškerým pracím, které město očekává. Bývá to již tak na světě, že člověk ve štěstí pro radost na Boha zapomíná. Sleduji radostně duchovní práci mého kollegy veledůstojného pana děkana Františka Kahouna a znamenám četnou neumomou práci na poli duchovní správy. Okolnost tu mohu pro město a její obyvatelstvo jen potěšitelnou nazvati. Po té Jeho Milost blahopřál městu mnoho zdaru. – Veškeré proslovy byly s nadšením a s pochvalou aklamovány. Když ještě pan starosta města všem přítomným poděkoval za blahopřání a za účast na slavnosti, oznámil jména 19 blahopřejících a provolal Jeho Veličenstvu třikrát Sláva, což přítomní nadšeně opakovali. Po té odebrali se přítomní do děkan. chrámu Páně, aby obcovali slavným službám Božím které sloužil Jeho Milost, p. Ed. Šittler.

Na památku této velevýznamné události učiněn tento záznam a požádán pan místopředsedskému radě, jakož i přítomní páni hosté a zástupci města o vzácné podpisy.

V Uhříněvesi dne 17. srpna 1913.

Josef Smutný
c.k. místodrž. rada,
správce okr. Hejtmanství v Žižkově
Ed. Šittler, kanovník král. kolleg. Kapituly Vyšehradské
František kulič, okr. Starosta Říčanského okresu
J. Rathouský, člen okr. Výboru v Říčanech
Josef Kohout, starosta města Řičan
Ladislav Auberek, rada zemského soudu a předseda soudu v Říčanech
Karel Roček, vrchní berní správce a předseda c.k. berního a deposit. Úřadu v Říčanech
Josef Kučera, c.k. majorauditor, správce c.k. zeměbranceckého soudu v Praze, rodák uhříněveský
Karel Polak, vrchní správce velkostatku
Jos. Kraus, předseda cukrovaru
František Filip
Adolf Urbach, rabín
MUDr. A. Dutka, člen říditelstva „Llékařského odborného Mužstva Astra
Helena Hemerová, c.k. poštmistryně
Jos. Kotek, starosta za živnostenské společenstvo v Uhříněvsi
Karla Dvořáková
Jarmila Dvořáková
František Novák, říd. učitel – Majelovice okr. Hora Kutná
Jaroslav Kahoun, říd. učitel Čejkovice okr. Hodonín na Moravě
Josef Kahoun, obch. Žižkov
Eduard Wantoch
Jaromír Mencl
Jos. Blumel
Calaš Jar., respicent
Alois Jenšovský
Bohumír Chvojka
Josef Slug, za združení malorolníků a domkářů
Václav Sedláček, toho času předseda beseda Havliček
A. Bekovský, předseda měšťanské čtenářské besedy
Jos. Kotek, člen obec. výboru
Josef Rezek, člen obec. výboru
MUDr. A. Guť, obvodní lékař v Uhříněvsi
František Turynek, mistr krejčovský
Městská rada :

Ad. Dvořák	Hynek Keppl	Josef Bohuslav
Jan Srb	A. Šepela	K. Sedláček
Karel Smolík	František Kahoun	Alois Jenšovský
Václav Podracký	Jan Brož	Jos. Kotek
Josef Guť	Otto Smolík	Alois Chvojka, obecní tajemník co zapisovatel

Ant. Semanský
starosta

Obecní zastupitelstvo města Uhříněvsi jednomyslným usnesením svým ve schůzi konané dne 23. července 1913 jmenovalo vysokorodého Pána, místodržitelského radu pana Josefa Smutného, rytíře řádu Františka Josefa a pruského řádu červeného orla, správce okresního hejtmanství v Žižkově za zásluhy jež si blahovolným svým jemným chováním se k zástupcům městské obce zdejší a k zájmům městské obce zdejší choval po čas Svého působení v čele politického okresu českobrodského ode dne 1. ledna 1895 a v čele politického okresu žižkovského ode dne 1. října 1898. a za zásluhy jež si o obec zdejší získal, svým čestným měšťanem. První ve městě jmenovaný čestný měšťan, byl požádán, aby svůj vzácný podpis ku věčné paměti připojil.

V Uhříněvsi dne 17. srpna 1913.

Starosta města :

Ant. Semanský

Proslov míst. rady, správce okres. hejtmanství na Žižkově – příležitostně oslavy povýšení Uhříněvse na město dne 17. srpna 1913.

Každý národ, každá země a obec, ba i jednotlivec, přehlíží-li dějiny svého žití, nalézá dny obzvláštní důležitosti, dny, jež byly pro další vývoj směrodatnými, dny památné.

Dnů těch člověk často i mimovolně vzpomíná : jsou-li smutnými, čerpá z nich poučení a snad i útěchu. Jsou-li radostnými, tu jsou nám vzpruhou, povzbuzením a novou nadějí.

Mladé město království Českého, město Uhříněves, milá obec Vaše, čítá mezi posléz zmíněnými dny, mezi slavnostními dny, zajisté na prvním místě velepamátné, veleslavné dny – 21. listopad 1866 a jmenovitě pak 27. duben 1913, dny to, kdy se dostalo povýšením obce na městýs, pokud se týče na město, Nejvyššího uznání příkladné a vytrvalé píli a dobrým občanským vlastnostem obyvatelů Vašeho, šťastně položeného, bohatstvím půdy obdařeného, pozhnaného, s netušenou rychlostí se rozvíjejícího města.

A tak v slavnostním rozechvění, s oprávněnou hrdostí, sešli jste se zde páni zástupcové nového, v slavnostní háv se přioděvšího města a my laskavostí Vaší sem pozvaní hosté, dnes, ve svatvečer Velesvátku všech národů rakouských, ve svatvečer 83. tých narozenin Nejvyšších narozenin Jeho c. a kr. Veličenstva, abyste dali i vnější výraz své radosti nad nedávným povýšením velmi milé obce své na město.

Volíce k slavnosti této právě vysoce památný a slavný den dnešní, sami jste velmi vhodně naznačili, že jste si dobře vědomi, že za název, jimž se obci vaší dostalo nového a pro budoucí kýžený vývoj města jistě i vzácného významu,

děkujete otcovské péči a lásce našeho Nejmilostivějšího, staříčkého mocnáře, jehož zářivý příklad v konání povinnosti snažíte se vždy brátí si za vzor a nejmocnější vzpruhu k vykonávání svých úkolů, chťce ve vznešených intencích Jeho Veličenstva pracovati, dle hesla „spojenými silami“ ku blahu a rozkvětu svého města – jak to též ve svých „pamětech obce“ velevážený Váš pan starosta tak jemně a vystiženě naznačil.

Paměti ty, které pro Vás, draží a ctěni spoluobčané, s tak tklivou láskou sepsal a Vám věnoval velectěný náš p. starosta Semanský, neodložte jistě přečteš je jinak, leč plni lásky k rodné svojí domovině a plni činnorodé snahy, mladé město vaše v ohledu kulturním a hmotném povzněsti mezi ostatní moderní města, jež krásí naši milou vlast.

A to aby se Vám v plné míře dařilo, Vám ze srdce jistě přejeme my všichni.

Pánové, „sdělená radost, dvojnásobná radost“. Mohu Vás ubezpečiti a rád to učiním, že radost Vaši s Vámi upřímně sdílíme.

Raduji se s Vámi zejména též já, že se dostalo tak Vysokého vyznamenání obci v okresu v čele jehož zeměpanské správy mám čest státi a němuž dlouholetým působením svým celým srdcem jsem pilnul.

Než raduji se i pro svou osobu, vzpomínaje překvapivši mne, tím však milejší mi počty Vámi pánové v právě minulých dnech mi prokázané : „jmenování čestným měšťanem.“

Děkuji při této příležitosti opět za milou pozornost Vaši a ubezpečuji Vás, že tento akt velmi lichotivé důvěry vaši, zařadím mezi mě nejmilejší upomínky.

Město Uhřetěves, které, jak přesvědčí nás pohled na statistická data zejména v posledních 25 letech, co do výstavnosti, počtu obyvatelstva, rozmachu průmyslového rozmohlo se na dráze mnohoslibné budoucnosti, bude jistě i nadále péči svého prozíravého zastupitelstva pamětlivo toho, aby na dráze té pokračovalo ku povznesení kulturního a hmotného blahobytu svého občanstva.

Přeji Vám, abyste při řešení úkolů těch byli jak ve volbě prostředků, tak i ve správném pochopení vytčených cílů šťastni, přeji, aby památná den povýšení na město stal se Vám vzpruhou k další úsilovné práci.

Opíraje se o doslov p. starosty, jímž končí svoje paměti, přeji Vám, aby město Uhřetěves mohutnělo, zkvétalo a v každém ohledu rostlo, aby obyvatelstvo jeho žilo povždy ve svornosti, spokojenosti a štěstí, čemuž volám srdečně „Na zdar.“

Smutný
c.k. míst. rada

Zápis

o slavnostní schůzi městského zastupitelstva v Uhřetěvesi konané ve středu dne 18. srpna 1915 o 8 ½ hodině ranní v ozdobené městské úřadovně na oslavu 85. narozenin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I.

Přítomni byli, kdož podepsáni jsou.

K tomuto mimořádnému slavnostnímu zasedání pozvání učiněno bylo výměrem ze dne 11. srpna 1915 č. 966 všem členům zastupitelstva jakož i místním úřadům zeměpanským, autonomním, duchovním i školním, pak spolkům a korporacím i veškerému obyvatelstvu.

Zastupitelstvo obecní čítá 25 členů, ku zasedání dostavilo se 17 členů.

Za ochuravělého pana starostu města, pana Antonína Semanského zjistil úřadující městský radní Adolf Dvořák, že přítomen jest počet členů zastupitelstva dle § 43. zřiz. Obec. ku platnému usnášení potřebný, a přívítav přítomné, zahájil schůzi tímto slavnostním logálním proslovem :

Velevážené shromáždění !

Slavný obecní výbore ! Velectění páni hosté !

Předstupuji dnes před Vás za churavého pana starostu, abych s Vámi všemi projevil nejvroucnější city oddanosti a úcty k dnešním velevýznamným narozeninám našeho Nejmilostivějšího Císaře a Krále Františka Josefa I.

Dnešním dnem dovršilo Jeho veličenstvo 85. rok Svěho požehnaného života, zasvěceného neunavné péči o rozkvět celé říše a všech národů seskupených kol staroslavného trůnu Habsburského.

V přetěžkých dobách válečných,

1 kdy běs světové války otřásá i naši říši,

2 kdy chrabří vojínové naši obětují rádi životy svoje za slávu naší říše,

3 kdy skládají den ode dne vždy nové vavříny slávy a vítězství k trůnu Nejjasnějšího Mocnáře,

skládáme k trůnu Nejmilostivějšího Našeho vladaře projev neloyalnější oddanosti, úcty a neochvějně věrnosti, jak toho právě nynější doba vyžaduje, kdy na bedrách vznešeného panovníka Našeho spočívá osud všech, pod Jeho žezlem sloučených národů.

Zajisté všichni zde shromáždění prodchnuti nejvroucnější láskou a oddaností k nejjasnějšímu trůnu jsme hotovi vše za milovaného Císaře a Krále Františka Josefa I. obětovati. O kéž Všemohoucí Bůh Nejmilostivějšího Mocnáře ochraňuje, veškerému Jeho počínání žehná, aby (utěšená) vítězná byla Jeho vojska dospěla k brzkému zakončení války a k skvělým výsledkům touženého míru, a aby ku splnění došla veškerá přání nejmilostivějšího našeho Císaře a Krále Františka Josefa I.

Z upřímných, českých, vždy věrných srdcí provolejme Jeho veličenstvu : Sláva! Sláva! Sláva!

Po té všemi přítomnými usnešeno zaslati slavnému c. k. okresnímu hejtmanství v Žižkově holdovací telegram tohoto znění:

„ Zastupitelstvo města Uhřetěvesi ve slavnostní mimořádné schůzi svoji, oslavujíc 85. Nejvyšší narozeniny Jeho Apoštolského Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I. naplněno nezměrnou radostí, že Všemohoucí dopřává Jeho Veličenstvu dožiti se Požehnaného, vzácného věku a spolu radovati nad stálým, skvělým vítězstvím Jeho chrabrých vojsk, proti mocnému a četnému nepříteli, projevuje nejoddanější a nejvroucnější blahopřání, aby Všemohoucí dopřál Našemu vroucně milovanému panovníku, co nejdříve se dožiti úplného vítězství, a aby ještě mnohá leta těšil se v požehnaném a trvalém míru z rozkvětu Svě říše a z blahobytu věrných Svých národů. Prosíme, aby tento nejponiženější hold přednešen byl u stupňů trůnu Nejmilostivějšího Mocnáře, Jeho Apoštolského Veličenství Císaře a Krále Františka Josefa I.

Úřad. městský radní :
Ad. Dvořák v/r.

II. Po té přednesl pan úřad. měst. radní Adolf Dvořák tento návrh :

Městská rada, aby, pokud hmotné prostředky obce toho dovolují, uctila vzácné jubileum 85. narozenin Jeho Veličenstva Císaře a krále Františka Josefa I. v intencích vznešeného Jeho hesla „Vše pro dítě“ navrhuje sl. obecnímu výboru, věnovati k založení sirotčího fondu města Uhřetěvesi, který nazývati se bude : Jubilejní sirotčí fond města Uhřetěvesi na oslavu 85. narozenin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I. zařízený, částku ... 1 000 Kor. Dále navrhuje městská rada sloučiti sirotčí fond na památku povýšení Uhřetěvesi na město založený a obnávající ...1 000 Kor

s tímto jubilejním fondem, ježto oba obecní fondy sledují stejný účel.

K tomu přispěl velevážený pan starosta Antonín Semanský, částkou 2 000 Kor takže jubilejní fond činil 4 000 kor.

Návrh tento byl všemi hlasy schválen.

Obnos tento věnován byl r. 1916 na zřízení stipendia pro 1 sirotka po padlém příslušníku města Uhřetěvesi případně pro 1 sirotka po chudém příslušníku města Uhřetěvesi.

III. Konečně přednesl městský úřadující radní Adolf Dvořák tento návrh :

Městská rada, aby dále uctila dnešní velevýznamné jubileum, vzpoměla též svého úřednictva a zřízenectva, které za nynějších nesnesitelných drahotných poměrů, odkázáno na skromný stálý plat, při své poctivé a namáhavé práci uchráněno býti musí nedostatku a proto navrhuje všem na stálý plat ustanoveným úředníkům a zřízencům 15% drahotní, válečný přídavek ke služnému na čas od 1 ledna do 31. prosince 1915.

Návrh tento byl všemi hlasy schválen. Po přečtení a schválení tohoto zápisu, když se byli všichni přítomní členové obecního výboru a přítomní hosté tuto podepsali, odebrali za zvuků zvonů a hřmění hmoždířů do děkanského chrámu Páně Všech Svatých, aby společně vysílali prosby ku Králi všech Králů za požehnání Našemu vroucně milovanému Mocnáři, za brzké a šťastné ukončení války a za trvalý požehnaný mír. Svatý Václave, vevodo České země, kníže míru, pros Ježíše Krista, který přinesl Svým narozením pokoj lidem dobré vůle, brzký, požehnaný, trvalý mír !!!

Městská rada :

Adolf Dvořák
Josef Guť
Jan Srb
Václ. Podracký
Keppl
K. Smolík

Páni hosté :

Jos. Kotek, starosta živnostenského společenstva
Jos. Rezek, starosta israel. nab. Obce v Uhřetěvesi
Adolf Urbach, rabín
Eduard Wantoch
Arnold Bejkovský
J. Rathouský
Frant Kudr

Členové měst. zastupitelstva :

Jos. Kotek
Josef Rezek
K. Bubeníček
Jan Brož
Theodor Šimunek
Ant. Macháček
K. Sedláček
Frant. Kahoun
Alois Tichý
František Prkno
Antonín Chvojka, obec. tajemník co zapisovatel

Zápis

o slavnostní schůzi městského zastupitelstva v Uhřetěvesi, konané v pátek dne 18. srpna 1916 o 8 ½. hodině ranní v ozdobené městské úřadovně radnice č p. 33 v Uhřetěvesi na oslavu 86. narozenin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I.

Přítomni byli, kdož jsou podepsáni.

K tomuto mimořádnému slavnostnímu zasedání pozvání učiněno bylo výměrem ze dne 11. srpna 1916 čís. jedn : 1077 všem členům městského zastupitelstva a veřejnými vyhláškami.

Zastupitelstvo města Uhřetěvesi čítá 25 členů, ku zasedání tomuto dostavilo se 13. členů.

Za ochuravělého pana starostu města, pana Antonína Semanského předsedal úřadující městský radní pan Antonín Čepela.

Zjistiv náležitou přítomnost členů městského zastupitelstva dle § 43. zřiz. Obec., přivítal přítomné a zahájil slavnostní schůzi tímto holdovacím proslovem :

Slovutní pánové !
Slavné zastupitelstvo města !

Oslavujeme 86. Nejvyšší narozeniny našeho vroucně milovaného panovníka, Jeho Veličenstva, Císaře a Krále Františka Josefa I.

Den ten zvláště je významný nejen tím, že Milost Boží dopřává našemu Dobrotivému Panovníku svěží zdraví v nejzazších mezích lidského věku, ale také tím, že Jeho Veličenstvo v plné síle drží otěže vlády ve veliké nynější době, dvouleté víry válečné.

Jeho Veličenstvo vydal právě Svůj císařský manifest.

Naplňuje nás radostí a hrdostí, že Jeho Veličenstvo uznává velikost doby, uznává velikost obětí, které vlastní s nadšením přinášejí vojska i národové, uznává a cítí starost naši i bolest a úzkost nás všech o nám drahé v polí i o život náš doma.

Prodchnuti vděčností hlubokou a úctou k posvátnému trůnu, dědictví to věků a dějin, spojujeme dnes srdce svá se starostlivostí našeho staříčkého Mocnáře a prosíme, aby Všemohoucí sílil ruce Jeho ku blahu národů, zachoval Ho k radosti nás všech a splnil vroucí přání Jeho i nás všech o brzký, šťastný a požehnaný mír.

Dej Mu Hospodin, aby viděl, oběti přinešené, krev prolitá, že nebyly nadarmo, že z této krve, z těchto obětí vzešel pro staroslavnu říši naši a pro její národy nový věk, nový život, plný radosti, štěstí a požehnaní.

A v tomto přání prosím, abyste spojili srdce svá a provolali Jeho Veličenstvu : Sláva! Sláva! Sláva!

Po tomto holdovacím projevu přednesl pan předsedající holdovací telegram tohoto znění :

„Nejvyšší kabinetní kancelář Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I. ve Vídni !

Zastupitelstvo města Uhřetěvsi oslavujíc ve slavnostním zasedání vznešený den Nejvyšších Narozenin Jeho Veličenstva projevuje nejhlubší svou oddanost posvátné osobě vznešeného panovníka a nejvyššímu Císařskému domu a prosí Všemohoucího, aby Ráčil Jeho veličenstvo nám zachovati až k mezi nejzazších věků a dáti, aby Jeho Veličenstvo viděl říši svou plnou vítězství, pokoje, slávy a požehnaní.

Úřad. městský radní :

Čepela v/r.

Po té všemi hlasy usnešeno telegram tento neprodleně odeslati.

II. Aby velepamátný den byl dle významu svého hodným způsobem oslaven, přednáší pan předsedající, že městská rada navrhuje, aby z prostředků obecních věnována byla opětně jako roku loňského částka jednoho tisíce korun „Jubilejnímu sirotčímu fondu na oslavu 85. narozenin Jeho Veličenstva Císaře a Krále Františka Josefa I. zařízenému“

Návrh tento byl všemi hlasy schválen. Pan předseda přečetl dopis p. kníž. dvor. rady Ferd. rytíře z Böhm – Bawenbergů, kterým Týž omlouvá své nedostavení k dnešní slavnostní schůzi, ale na důkaz loyálního smýšlení věnoval a hotově vyplatil částku pět set Korun sirotčímu fondu jmenovanému. Zpráva tato vzata byla na milé vědomí a usneseno za dar co nejuctivěji poděkovat.

Když byl zápis tento přečten, schválen a všemi přítomnými podepsán, odebrali se všichni do děkanského chrámu Páně.

Městská rada :

V. Podracký

Josef Gut

Keppl

A. Čepela co předseda schůze a úřad. m. radní

Ostatní P.T. členové městského zastupitelstva :

Dr. Gut

František Prkno

František Kahoun

K. Sedláček

Alois Jenšovský

Otto Smolík

Jan Brož

Josef Rezek

Karel Bubeníček

Antonín Chvojka, obec. tajemník co zapisovatel

P. T. hosté :

J. Rathouský

Keller

Bubeníček

Po státní převratu dne 28. října 1918 vzdali se členové městské rady svých funkcí, a když ve schůzi obecního výboru dne 11. prosince 1918 konané resignace jejich byla přijata, byl k nařízení zemské správy politické v Praze dosazena správní komise města Uhřetěvsi, která započala činnost svoji dne 28. ledna 1919.

Ve správní komisi města Uhřetěvsi zasedali :

1 Pan Josef Kmoníček, vrchní officiál Obchodní a živnostenské komory v Praze a majitel domu č p 282 v Uhřetěvsi, co předseda (národodědemokrat)

za stranu agrární

2 p František Novák, rolník a kolář č. 200

3 p Josef Kratochvíl býv. nájemce domu č. 102

4 p Jan Širc, statkař a soukromník č. 229

za stranu národní demokracie

5 p Alois Tichý, sládek č p 37

6 p Václav Procházka, tajemník živ. spol.

7 p Karel Grüll, pekař č p 141

za stranu sociálních demokratů

8 p Alois Jírek, lakýrník č 38 *

9 p Václav Kříštof, zedník

10 p František Lexa, zámečnick (dělník)

* Vzhledem k tomu, že p Alois Jírek zaměstnán při obci v aprovizáční kanceláři, jmenována za něho pí Barbora Jandusová

za stranu českoslov. socialistů

11 p Václav Hallich, železniční zřízenec,

12 p Václav Bouda, železniční zřízenec,

13 p František Růžička, zahradník

Při volbě obecního zastupitelstva v Uhřetěvsi, konané ve školní budově dne 15. června 1919 zvoleni byli :

Za stranu č.s. stranu sociálně demokratickou

A. Členové obecního zastupitelstva

- 1 p Němec Jan, železniční zřízenec čp 335,
- 2 p Micka Vilém, zedník čp 127.
- 3 p Pardubský Josef, zedník čp 302.
- 4 p Leksa František, zámečnický čp 124,
- 5 pí Jandusová Barbora, čp 303.
- 6 p Diviš František, truhlář čp 307
- 7 p Svoboda František, dělník čp 312,
- 8 p Hynek Václav, malíř pokojů čp 168.
- 9 p Růžička František, mlynářský pomocník čp 82
- 10 p Zitta Jan, cukrář čp 313
- 11 p Vohaňka Antonín, tesař čp 149,
- 12 p Lebl Karel, holič čp 87,
- 13 pí Brožová Josefa, čp 334,
- 14 p Košťál František, zedník čp 332,
- 15 p Barták Antonín, výměnkář zalez č. 280

B. Náhradníci.

- 16 p Junek Josef, výměnář železn. čp 302
- 17 p Červenka Antonín, obuvník čp 312,
- 18 p Souček Josef, tesař čp 307,
- 19 p Moudrý Josef, zedník čp 331
- 20 p Rešl Václav, betonář čp 154,
- 21 p Svoboda Jan, zemědělec č. 235
- 22 pí Kryšpínová Marie čp 302,
- 23 p Kafka František, zedník čp 317 at.d

C. Členové obecního zastupitelstva

- 1 p Růžička František, zahradník č. 36
- 2 p Langer Jáchym, obchodník čp. 142
- 3 p Bonda Václav, želez zřízenec čp 280
- 4 p Halbich Václav, želez zřízenec
- 5 p vaněk Václav, cestař,
- 6 p Košek Václav, mistr tesařský, č. 266
- 7 p Horn František, obchodník
- 8 p Jiráková Barbora, choť železničního zřízenec

D. Náhradníci.

- 9 p Choc Josef, želez. Zřízenec v.v.
- 10 p Janoušek Josef, dělník.
- 11 p Kaliba Václav, povozník,
- 12 p Sedláček Karel, knihář
- 13 p Rešl Karel, zámečnický č. 41
- 14 p Špetlík František, obchodník
- 15 p Kouba František, strojník,
- 16 p Zeman Josef, dělník,
- 17 p Frk František, pokrývač,
- 18 pí Kubíková Jana, pensistka
- 19 p Boušek Ferdinand, krejčí,
- 20 p Rožkota František, truhlář,
- 21 p Miňovský Josef, truhlář,
- 22 p Gut Antonín, hostinský
- 23 p Hajek Jan, krejčí
- 24 p Staněk Josef, krejčí, atd

E. Členové obecního zastupitelstva

- 1 p Grüll Karel, pekař a obchodník,
- 2 p Kmoníček Josef, vrch oficiál obchodní komory,
- 3 p Todl Emilian, kancel výpravčí min železnic
- 4 p Tichý Alois, sládek
- 5 pí Hemerová Hermína, poštmistrová,

F. Co náhradníci :

- 6 p Bubeníček Karel, učitel,
- 7 p Procházka Václav, obchodník a tajemn živ. sp.
- 8 p Bubeníček Jindřich, akadem malíř,
- 9 p Kopřiva Josef, vaříč cukrovaru,
- 10 p Jícha Bedřich, tajemník velkostatku,
- 11 p Turýnek František, krejčí,
- 12 p Ing Sproseč Karel, vrch finanční kontrolor
- 13 p Keller Eduard, vrch revident drah
- 14 p Jenšovský Alois, architekt a mistr zednický
- 15 p Smolík Otto, řezník atd

F Členové obecního zastupitelstva

- 1 p Koliha Václav, statkář čp 24,
- 2 p Straka Vojtěch, zeměd inženýr č. 284

G. Náhradníci

- 3 p Novák František, kolář č. 299,
- 4 p Škorpil František, obchodník č. 276,
- 5 p Čermák Václav, pokrývač čp 132
- 6 p Vondráček František domovník cukrovaru,
- 7 p Smolík Karel, pekař a rolník č. 31,
- 8 p Širc Jan, soukromník, čp 143,
- 9 p Vačkář Josef, sedlář čp 89, atd.

Dne 28. června 1923 začíná psát do této pamětní knihy Bohuslav Navrátil, odborný učitel v Uhříněvsi, t.č. městský kronikář.

Národní shromáždění republiky Československé přijalo dne 30. ledna 1920 zákon, kterým se nařizuje obcím v našem státě psát obecní kroniku.

Vláda vydala k tomuto zákonu nařízení ze dne 9. června 1921, č. 211 Sb. z. a n., které jedná o tom, jak se má obecní kronika psát.

Na základě tohoto zákona a nařízení vypsal zdejší obec konkurs na místo městského kronikáře.

Za městského kronikáře zvolen byl městským zastupitelstvem dne 9. června 1923 odborný učitel měšťanské školy chlapecké v Uhříněvsi Bohuslav Navrátil.

Začínaje svou krásnou práci, přeje kronikář své domovině, městu Uhříněvsi, všecko dobré.

Město Uhříněves

jest osada velmi stará. První zmínka o vsi Uhříněvsi se vyskytuje roku 1228. Město jest vystaveno při potoce Říčance a při státní silnici z Prahy do Kutné Hory vedoucí.

Městem prochází dvoukolejná trať z Prahy do Vídně. V městě jest nádraží. Město Uhříněves má před sebou slibnou budoucnost. Kdysi malá ves má dnes již 2 987 obyvatelů. V roce 1866 povýšena byla Uhříněves na městyš. V roce 1913 prohlášen městyš Uhříněves městem. V posledních letech před světovou válkou rostla Uhříněves velmi rychle. Každým rokem přibývalo několik nových domů. Stavební krize, jaká se dostavila za světové války, zarazila na čas rozvoj města. Kolik roků se téměř ničeho nestavělo. Až v letošním roce 1923 zase stavební ruch u nás oživuje. Hospodářské poměry se sice pomalu, ale přece jen stále lepší. Bude se stavěti zajiště více, zejména až stavební potřeby zlevní. Potom vyroste domovina naše, město Uhříněves, ve veliké pražské předměstí. Kéž jsi krásná a šťastná domovino naše !

28. říjen 1918.

Dne 28. července 1914 začalo krvavé drama světové. Toho dne vypovědělo Rakousko válku Srbsku a začala světová válka. Hrozná tato válka národů trvala až do podzimu roku 1918. Válka světová něědotkla se sice přímo našeho kraje, ale přece jen hrozné byly její následky v našem městě. Muži po týdny, měsíce ba i roky byli ve válce, daleko na frontách, ženy starci a děti trpěli doma nedostatkem a hladem. Na frontách padali muži zasaženi střelami nepřátelskými, doma v Uhříněvsi umírali mnozí válečnými nemocemi nebo byli uštváni až k smrti.

28. říjen 1918 přinesl vykoupení z toho pekla válečného. Rozpadla se nenáviděná říše rakouská a ze zřícenin jejích vyvstal samostatný stát Československý.

Jako všecken národ náš oslavoval osvobození své ze jha habsburského, tak i občanstvo města Uhříněvsi projeвило nepokrytě radost svou velikou, že jsme samostatní, svobodní.

Zpráva o prohlášení samostatnosti naší přišla z Prahy do Uhříněvsi ještě během dne 28. října 1918 a vyvolala u občanstva zdejšího města nesmírnou radost. Několik dnů pak žil lid v radostném opojení a vlastenecké svornosti.

Oslava samostatnosti 3. listopadu 1918.

V první neděli po převratu dne 3. listopadu 1918 oslavilo občanstvo města Uhříněvsi osvobození od panství habsburského. Veliký průvod, v němž byli děti, muži i ženy, prošel ulicemi města. Domy ozdobeny byly prapory českých a slovanských barev. Za zvuků hudby došel průvod před radnici na náměstí, kde promluveno bylo o významu slavnosti. Potom se účastníci slavnosti rozešli.

Přivítání „Národní rady“

v Uhříněvsi na nádraží stalo se dne 5. listopadu 1918 k večeru. Průvod občanstva vyšel od školy a ubíral se k nádraží, kde lidé obsadili peron nádražní. Když přijel vlak, který přivážel zpět ze Švýcarska dra K. Kramáře a ostatní členy „Národní rady“ a vlak zastavil na krátko v našem nádraží, přivítal zdejší občan pan Adolf Dvořák, ředitel cukrovaru, vracející se naše národní vůdce. Když ti to poděkovali za uvítání, odjel vlak do Prahy.

Správní komise obecní.

Po státním převratě vzdala se městská rada v Uhříněvsi své funkce. Starosta Antonín Semnaský resignoval na úřad starostenský dne 2. listopadu 1918. Resignovali brzy také i členové městské rady.

První schůze obecního zastupitelstva v samostatném státě Československém konána dne 11. prosince 1918. Již v této schůzi dán návrh pány Tichým a Kmoníčkem, aby vystavěn byl padlým příslušníkům zdejší obce důstojný pomník.

Zemskou správou politickou v Praze zřízena na místě dosavadního obecního zastupitelstva správní komise obecní, která začala činnost svou dne 28. ledna 1919. Tato správní komise čítala 13 členů, 4 za národní demokraty, 3 za agrárníky, 3 za sociální demokraty a 3 za československé socialisty.

Národní demokrat Josef Kmoníček, vrchní oficiál Obchodní a živnostenské komory v Praze, jmenován byl předsedou správní komise obecní.

První schůze této správní komise byla 7. února 1919 a poslední 31. října 1919, načež její místo nastoupilo řádné obecní zastupitelstvo. Správní komise konala mnoho schůzí a vůbec konala, co v jejích silách bylo, aby neutěšené a rozvrácené hospodářské poměry zdejší obce uvedla do lepších, šťastnějších kolejí.

První obecní zastupitelstvo za republiky.

Zvoleno bylo dne 15. června 1919, kdy byly v republice první obecní volby. Čítá 30 členů. Na stránce 8. této pamětní knihy jsou jména všech zvolených a vyznačeno i pořadí náhradníků. Za stranu sociálně demokratickou zvoleno 15 členů, za stranu československých socialistů 8, za stranu národně demokratickou 5 a za stranu agrární 2 členové.

Starostou města zvolen František Diviš, truhlář, sociální demokrat.

První schůze tohoto obecního zastupitelstva konala se 8. listopadu 1919.

Zřízení měšťanských škol v Uhřiněvsi

Zemská školní rada v Praze povolila vynesemím ze dne 12. září 1919, č. l. 847/5 ai 1919, č.z.š.r. 80.788 ai 1919 zřízení měšťanské školy chlapecké i dívčí koedukací. Začátkem školního roku 1919-20 otevřeny byly dvě třídy, 1. a 2. Třetí byla otevřena začátkem školního roku 1921-21.

Do 1. i 2. třídy zapsáno bylo 89 hochů, 78 dívek a to do 1. a) třídy 64 hoši, 1. b) 54 dívky, II. a) 25 hochů, II. b) 24 dívky.

Prvním ředitelem školy té byl Václav Zázvorka, dosavadní odborný učitel v Říčanech. S ním začali učit na nové měšťanské škole odborní učitelé Antonín Skřivan, Tomáš Hrubý, učitel Jaromír Paducha, učitelka Božena Kubátová a industriální učitelka Ludmila Šmídová.

Vynesemím zemské školní rady ze dne 3. července 1920, č. l. 937/1 – 55.249 ai 1920 povoleno zřízení měšťanské školy dívčí. Obě školy měšťanské, chlapecká i dívčí spojeny byly pod jednou správou a umístěny v jedné budově, ve staré obecné škole na náměstí Masarykově.

Začátkem školního roku 1920 zapsáno bylo do obou těchto škol 132 hochů a 105 dívek. Budova, ve které jsou měšťanské školy umístěny, jest vystavěna roku 1883 na místě, kde býval knížecí lihovar. Je to budova malá, pro obě školy nedostačující.

Sčítání lidu 16. února 1921.

Dne 16. února 1921 provedeno bylo v celém státě sčítání lidu. V Uhřiněvsi bylo napočteno :

335 domů obydlených, 17 rozbořených, 749 bytových stran, 2 897 lidí.

Z těchto 2 897 napočtených lidí bylo 2 860 Čechů, 5 Chorvatů, 3 Rusové, 1 Polák, 19 Ukrajinců, 9 Němců.

Dle náboženství bylo 1 643 římských katolíků, 96 náb. československého, 292 náb. Českobratrského, 7 českobratrské jednoty, 1 bratrské jednoty, 3 pravoslavní, 19 řeckých katolíků, 43 israelitů 792 bez vyznání.

Ze všech napočtených neumí 27 osob ani číst ani psát a 1 neumí psát.

Pamětní dům v Uhřiněvsi.

Brzy po státním převratě vyskytla se myšlenka zbudování pomníku padlým v Uhřiněvsi. Po mnohých poradách a všestranných úvahách rozhodnuto nestavěti pomníku, nýbrž zbudovati dům kuctění padlých zdejších občanů. Ustavil se výbor ku postavení památníku a tento společně se zdejší odbočkou legionářskou a městským zastupitelstvem stará se o uskutečnění této myšlenky.

V neděli 24. června 1923 odpoledně položen slavnostně základní kámen k „Pamětnímu domu“. Slavnosti účastnily se všechny místní spolky a množství občanstva. Před druhou hodinou odpolední shromáždili se účastníci slavnosti v Obecním domě. Ve 2 hodiny vyšel průvod s hudbou a ubíral se městem k místu, kde bude „Pamětní dům“ vystavěn. V průvodu vezen byl základní kámen na ozdobeném voze.

Když došel průvod až na místo, vysvětlil starosta města Uhřiněvsi František Diviš občanstvu význam slavnosti. Po slavnostní řeči odborného učitele Antonína Nováka přečtena byla starostou města pamětní listina, sepsaná pisatelem této kroniky a uložena po položení základního kamene do tohoto. Do základního kamene vloženy spolu s pamětní listinou pečeť městská, noviny, peníze nynější a časopisy současné. Zástupci různých úřadů, korporací a spolků poklepalí na kámen a pronesli hesla. Nakonec zazpívali všichni účastníci s doprovodem hudby státní hymnu. Pak odešel průvod do sokolovny, kde byla až do večera lidová veselice. Čistý příjem z této slavnosti a veselice věnován bude na zbudování „Pamětního domu.“

Statistika obecních voleb 15. června 1919.

K volbě oprávněných voličů bylo 1 556, z toho mužů 732 a žen 824. Volby se účastnilo 1 460, z toho mužů 678, žen 782. Platných odevzdaných hlasů 1 457, neplatné 3. Strana sociálně demokratická obdržela 738 hlasů (50.65%), českoslovenští socialisté 368 (25.26%), národně demokratická strana 247 (16.95%) a agrární (7.14%).

Obecní dům.

Dne 1. března 1922 koupila obec Uhřiněves od manžela Josefa Smolíka a Anny Smolíkové hostinec č.p. 38, stavební parcelu č.k. 49, dále č.k. 50/3 skladiště, č.k. 44/2, jakož i zahradu č.k. 72 se všemi výstavnostmi i s mrtvým inventářem, se všemi právy za 330.000 Kč, tj. za holé nemovitosti 230.000 Kč, za mrtvý inventář 70.000 Kč a za vzdání se koncese 30.000 Kč. V kupní smlouvě potvrzuje obec Uhřiněves, že věnuje nabyté nemovitosti účelům kulturním, vzdělávacím.

28. říjen 1923.

Učitelský sbor zdejších obecních a občanských škol uspořádal s občanstvem města oslavu k pětiletému jubileu naší samostatnosti. V neděli 28. října 1923 sešlo se veškeré žactvo ve školách svých. V půl osmé ráno odešlo pak žactvo, vedeno učitelstvem, ke shromaždišti u továrny „Konservy“, odkud vyšel průvod po silnici do Uhřiněvsi a Pražskou třídou došel až na náměstí. U budovy měšťanských škol zahájil slavnost starosta města pan František Diviš vhodným proslovem k dětem i k občanstvu. Ředitel měšťanských škol pan Václav Zázvorka promluvil o významu dne. Hlavní řečník pan Antonín Novák, odborný učitel, vyličil všem přítomným boj za osvobození národa našeho a zdůraznil, co bychom konati a čeho bychom se vyvarovati měli. Jeden žák a jedna žákyně z měšťanské školy

přednesli krásné básně vlasteneckého obsahu. Žákyně měšťanské školy dívčí zapěli několik písní. Na konec slavnosti zapěli všichni shromáždění státní hymny.

Slavnosti účastnili se obyvatelé zdejší všech politických stran bez rozdílu náboženského vyznání. Během slavnosti i po celý ten den byly domy v městě našem ozdobeny prapory.

Teprve pět let uplynulo od chvíle, kdy stát náš se stal samostatným. Krátká to doba pět let ! A přece jaká veliká práce by za tu krátkou dobu vykonána. Hospodářské poměry, válkou tolik rozrušené, se vůči hledě lepší. Mír je upevněn. Dnes jest již zase u nás všechno ke koupi. Valuta naše jest ustálena nyní na 16.5 (malé odchylky jsou jen v desetínách a setinách). Za 100 Kč se platí dne 16 ½ franku švýcarského.

V celé střední Evropě není takový pořádek dnes jako v naší republice. To uznávají občané našeho města a dali to při pětiletém jubileu najevo.

Elektrické osvětlení v městě Uhřetěbově.

V městě Uhřetěbově již dříve se na některých místech svítilo elektricky jako v cukrovaru, ve mlýně a v továrně na konzervy. Na podzim roku 1922 začala se budovat síť elektrického osvětlování po celém městě a během zimy byla dostavěna. Poněvadž ale síť ta nebyla ještě připojena na proud elektráren elektrárenského svazu okresů středočeských, byla zřízena

zatím na dobu kratší zatímní elektrárna pro zdejší město v kůlně na dvoře radničním. Tu vyrábí stroj parní elektrickou sílu (proud) pro celé město. Proudem tím osvětlují se ulice našeho města i mnohé domácnosti, obchody, dílny i místnosti veřejné. Po prvé svítilo se elektricky 10. ledna 1923. Mnohé domácnosti nezavedly si elektrického osvětlení proto, že zařízení to stojí ještě mnoho peněz.

Pohřeb legionáře Jiřího Kolihy.

Dne 1. listopadu 1923 uctilo město Uhřetěbově památku rodáka svého legionáře Jiřího Kolihy, poručíka italských legií.

Jiří Kolihy narodil se v Uhřetěbově dne 17. prosince roku 1884 ve statku číslo 24. Chodil pět roků do obecné školy v Uhřetěbově, potom tři roky do měšťanské školy v Praze na Smetance a tři léta pak studoval na střední hospodářské škole v Chrudimi. Od roku 1902 byl doma u otce Františka Kolihy na rodném statku. Sloužil v míru v rakouském vojsku jako jednorokní dobrovolník. Vykonal důstojnickou zkoušku a byl jmenován důstojnickým zástupcem v záloze.

V červenci 1914 za všeobecné mobilisace narukoval ke svému pluku 28. zemské obrany do Písku. A od toho dne už neviděl ani rodiště svého ani koho z rodiny. V Písku byl čtyři neděle a potom odejel na srbské bojiště začátkem září. Ke konci září při velikém ústupu rakouského vojska ze Srbska upadl do zajetí srbského. Dlouhý čas byl v Niši, odkud poslal několik lístků.

Na podzim v roce 1915 za ústupu Srbů prodělal Jiří Kolihy strastiplnou cestu přes Albánii. Dostal se s jinými zajatci až na ostrov Asinari Odtud později do Itálie.

V zajateckém táboře v Itálii utvořil družinu sokolskou. Cvičili, jak mohli. Z této družiny vytvořili potom Čapek, Kolihy a jiní jejich přátelé jednu z legií. Jiří Kolihy byl jedním z prvních legionářů československých v Itálii. Súčastnil se potom v červnu roku 1918 jako poručík 33. pluku československých legií veliké bitvy na Piavě. Dne 17. června 1918 byl raněn rakouskou střelbou do hlavy. Ranění bylo velmi těžké. Čtyři neděle ležel v nemocnici v Mirano u Benátek. Tam dne 16. července 1918 zemřel a byl pochován.

Jeho bratr Miloš Kolihy, inženýr, dal mrtvolu legionářovu vykopati, zpopelniti a popel v urně převésti dal do Uhřetěbově k bratrovi Václavovi Kolihovi, statkáři zdejšímu, aby uložen byl popel mrtvého hrdiny na zdejší městském hřbitově.

Převezení urny s popelem na hřbitov vykonáno bylo dne 1. listopadu 1923 odpoledne o třetí hodině. Protože Jiří Kolihy byl před válkou náčelníkem „Sokola“ v Uhřetěbově, vykonán pohřeb ze zdejší sokolovny. Urna s popelem vystavena byla v sále tělocvičny, okrášlena kolem dokola zelení a květinami. Převezení urny na hřbitov súčastnili se mimo zdejší „Sokol“ a zdejší legionářskou jednotu též zástupci „Československé obce sokolské“ z Prahy, zástupci „Československé obce legionářské“, jedna setnina vojska z Prahy (přes 50 mužů), vojenská hudba z Prahy, spolky, jejichž členem zesnulý byl, učitelstvo zdejších škol a veliké množství obyvatelstva z města Uhřetěbově i z okolí.

Na hřbitově promluvil k zástupcům legionář kapitán Vaněk z Prahy. Krásně a dojemně vylíčil život i smrt Jiřího Kolihy.

Jiří Kolihy byl člověk málomluvný, velmi skromný, tichý a poctivý pracovník. Byl Sokol tělem duší. Neměl rád okázalost, planého jalového vlastenčení. Miloval práci. Pracoval pro svůj národ v daleké cizině, chtěl vydobýt národu svobodu. Bojoval nenáročně. Obětoval svůj mladý život za svou vlast, za svobodu lidu svého. Padl jako hrdina. Budiž nám všem vzorem ! Čest jeho památce !

Volby do Národního shromáždění v roce 1920.

Při první volbě do Národního shromáždění v létě r. 1920 bylo odevzdáno v městě Uhřetěbově platných hlasů :

a) do poslanecké sněmovny 1 475,

b) do senátu 1 271.

Z toho obdrželi :

a) při volbě do poslanecké sněmovny :

Národně-demokratická strana spojená s agrární opozicí 241 hlas, strana československých socialistů (národně sociální) 297, strana lidová 80, sdružené strany židovské 8, socialistická strana československého lidu pracujícího 48, československá sociálně-demokratická strana dělnická 651, deutsche socialdemokratische Arbeitpartei 2, strana malorošnická, domkářů a živnostníků 1, československá živnostensko-obchodnická strana středostavovská 97, republikánská strana československého venkova a Domoviny 43, deutsch-demokratische Freiheitspartei 6, slovanská strana sociální 1,

b) při volbě do senátu :

Národní demokracie s agrární opozicí 249, strana československých socialistů (národně sociální) 230, sdružené strany židovské 5, československá živnostensko-obchodnická strana středostavovská 77, strana malorošnická, domkářů a živnostníků 2, československá sociálně-demokratická strana dělnická 583, strana lidová 80, republikánská strana československého venkova a Domoviny 37, socialistická strana československého lidu pracujícího 4, deutsche social-

demokratische Arbeiterpartei 1, deutsche Wahlgemeinschaft (deutsche Nationalpartei und deutsche nationalsozialistische Arbeiterpartei) 3 hlasy.

Padlí a zemřelí vojáci z Uhřiněvsi ve světové válce.

- 1.) **Antonín Asman**, narozen 4. ledna 1893 v Psářích u Jilového, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel na Uralu v Rusku 6. září 1918, syn Jana a Josefy Asmanových z čísla 294.
- 2.) **František Asman**, nar. 21. července 1896 v Psářích, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, neznámý (snad padl) od 28. října 1918 v Itálii, italský legionář, syn Jana a Josefy Asmanových z čísla 294.
- 3.) **Václav Beneš**, narozen 28. dubna 1872 v Třemošnici, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal 2 děti, zemřel dne 4. dubna 1915 v Jagodině v Srbsku, jeho rodiče Josef Beneš a Anna Benešová.
- 4.) **Josef Bechyně**, narozen 15. ledna 1891 v Křenici, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, padl v Lublíně v Rusku 5. srpna 1915, jeho rodiče Josef Bechyně a Marie Bechyňová z čísla 1.
- 5.) **František Doskočil**, narozen 1887 v Nevřenicích, příslušný do Uhlířských Janovic, ženatý, zanechal 1 dítě, zemřel v Praze v nemocnici 29. října 1918, jeho rodiče Josef Doskočil a Barbora Doskočilová.
- 6.) **Bohumil Drška**, narozen 13. dubna 1877 ve Svojeticích, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal pět dětí, neznámý od roku 1914, posledně byl ve Vorlovu v Rusku, jeho rodiče Bohumil Drška a Karolina Dršková z č. 51.
- 7.) **František Frk**, narozen 8. září 1888 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal jedno dítě, zemřel na italské frontě v Haidenschaff, rodiče jeho František Frk a Marie Frková z čísla 386.
- 8.) **Karel Grünhut**, narozen 26. července 1897, v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel v lazaretě v Gorici (Itálie) dne 3. dubna 1917, jeho rodiče Alois Grünhut a Emilie z č. 57.
- 9.) **Jaroslav Hynek**, narozen 8. června 1896 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, padl v Rusku u Smolar 29. července 1916, rodiče Antonín a Marie Hynek z čísla 93.
- 10.) **Alfréd Hůla**, narozen 24. května 1885 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal čtyři děti, padl v Srbsku v listopadu 1914, jeho rodiče Emanuel a Anna Hůlovi z čísla 308.
- 11.) **Karel Hůla**, narozen 31. října 1889 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, neznámý od března 1915 v Rusku. Jeho rodiče Emanuel a Anna Hůlovi z čísla 308.
- 12.) **Josef Hauser**, narozen 5. března 1872 na Smíchově, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zemřel v Albánii v Drači 12. října 1917, jeho rodiče Jan a Kateřina Hauser z č. 177.
- 13.) **Jan Homolka**, narozen 1872 v Kostelci nad Černými lesy, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal dvě děti, zemřel 27. května 1917 ve Valagabukureska na Ploesti v Rumunsku, jeho rodiče Karel a Anna Homolka z č. 103.
- 14.) **František Chuchel**, narozen 1884 Nalhočka u Černovic, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, neznámý od roku 1919, Rusko, Saratovská gubernie (tam posledně byl), jeho rodiče Jan Chuchel a Anna Chuchelová z č. 7.
- 15.) **Jan Chuchel**, narozen 1897 v Pelhřimově, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel v Jindřichově Hradci r.1915, jeho rodiče Jan Chuchel a Anna Chuchelová z č. 7.
- 16.) **Antonín Jíra**, narozen 24. května 1898 ve Škvorci, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel v Batkově v Rusku 26. října 1916, jeho rodiče Josef Jíra a Emilie Jírová z čísla 148.
- 17.) **Jiří Koliha**, narozen 17. prosince 1884 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, italský legionář, zemřel v Miráno v Itálii 16. července 1918, jeho rodiče František Koliha a Anna Koliňová z čísla 24.
- 18.) **Jan Komárek**, narozen 27. ledna 1892 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, padl v září 1914 v Srbsku, rodiče jeho František a Anna Komárkovi z čísla 157.
- 19.) **Matěj Kodeš**, narozen v srpnu 1875 v Mnichovicích, příslušný do Divišova, ženatý, zanechal čtyři děti, zemřel v prosinci 1918 v Sant Marco v Itálii, jeho rodiče Jan Kodeš a Anna Kodešová.
- 20.) **Jan Křepelka**, narozen 27. února 1883 v Lomnici u Mladé Vožice, příslušný do Pojbuk u Tábora, ženatý, zanechal čtyři děti, zemřel v Durazzo v Albánii dne 15. srpna 1917, jeho rodiče Jan Křepelka a Karolina z čísla 260.
- 21.) **František Kdoul**, narozen 1871 v Suché, příslušný do Nechálnice, ženatý, zanechal dvě děti, padl v Itálii, jezero Commo, dne 19. srpna 1918, byl zde truhlářským pomocníkem u p. V. Sedláčka.
- 22.) **Josef Landa**, narozen r. 1872 v Netvořicích u Benešova, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal čtyři děti, zemřel v Bekescabě v Uhrách v dubnu 1917. Jeho rodiče byli Josef Landa z čísla 83. Voják Josef Landa zemřel na tuberkulosu plic.
- 23.) **Matěj Miňovský**, narozen 27. března 1891 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel v Gorici v Itálii 21. července 1915. Jeho rodiče byli Josef a Marie Miňovský z čís. 35.
- 24.) **Josef Mikota**, narozen 4. listopadu 1898 Kolegřin Kovářov, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel ve Stanislavi v Rusku 23. března 1916. Jeho rodiče jsou Matěj a Anna Mikota z čísla 235.
- 25.) **Antonín Moravec**, narozen 3. srpna 1894 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, neznámý od r. 1916 v Rusku (Ostrovská gub.). Jeho rodiče Jan a Karolina Moravec z čísla 51.
- 26.) **Josef Kind**, narozen 28. ledna 1890 v Královicích, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, neznámý od 4. července 1915 v Gorici v Itálii. Jeho rodiče Josef a Marie Kindl z čísla 235.
- 27.) **Julius Rosa**, narozen 9. dubna 1877 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zemřel 7. dubna 1916 v Ruské Asii, otec jeho František Rosa, matka Anna z čísla 43.
- 28.) **Jaroslav Růžička**, narozen 5. prosince 1892 v Uhřiněvsi, příslušný do Uhřiněvsi, svobod., francouzský legionář, padl ve Francii 19. května 1915. Rodiče jeho František a Anna Růžičkovi z čísla 36.
- 29.) **Josef Svoboda**, narozen 9. ledna 1896 ve Vosnici, příslušný do Zvole, svobodný, padl v Gorici v Itálii 18. května 1917. Jeho rodiče Jan a Marie Svoboda, číslo 235.
- 30.) **Josef Čepelák**, narozen 7. srpna 1893 v Benešově, příslušný do Uhřiněvsi, svobodný, zemřel v Niši v Srbsku 11. prosince 1917. Jeho rodiče Jakub a Anna Čepelák z čísla 234.
- 31.) **Vojtěch Sedláček**, narozen 15. dubna 1888 ve Vratčicích, příslušný do Divišova, ženatý, zanechal jedno dítě, neznámý od listopadu 1915 v Gorici v Itálii. Rodiče jeho Vojtěch a Anna Sedláček z čísla 51.
- 32.) **Václav Novotný**, narozen 6. ledna 1879 v Ondřejově, příslušný do Uhřiněvsi, ženatý, zanechal dvě děti. Zemřel ve Valjevě v Srbsku 1. října 1918. Jeho rodiče František Novotná a Anežka Novotná, č. 95.

- 33.) **František Tröstr**, narozen 19. července 1887 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobodný, padl v Primolano v Itálii 11. října 1918. Rodiče jeho Emanuel Tröstr a Anna, čís. 162.
- 34.) **Josef Fabián**, narozen 1. ledna 1897 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobodný, zemřel v Drači v Albánii 14. října 1916. Jeho rodiče Josef Fabián a Marie z čísla 59.
- 35.) **Václav Novák**, narozen 27. září 1893 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobodný, zemřel v Rusku, Zagvozdice, 16. ledna 1917. Jeho rodiče Václav Novák a Antonie z čísla 76.
- 36.) **Jan Smolík**, narozen 26. června 1881 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, ženat, zemřel 1. listopadu 1914 v Haliči, Nisko, jeho rodiče Karel Smolík a Marie z čísla 31.
- 37.) **Václav Ouřada**, narozen 23. srpna 1892 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobodný, padl v Karpatech 8. února 1915. Jeho rodiče Antonín Ouřada a Marie, z čísla 280.
- 38.) **František Špaček**, narozen 6. srpna 1885 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, ženat, zůstavil po sobě tři děti, raněn na Rusku, zemřel v Praze v nemocnici 12. ledna 1918. Jeho rodiče Václav Špaček a Anna, z čísla 225.
- 39.) **František Pokorný**, narozen 16. října 1874 v Louňovicích u Čer. Kostelce, příslušný do Štíhlíc u Čer. Kostelce, ženat, zanechal 1 dítě, zemřel v Bitolji v Srbsku 25. března 1915. Jeho rodiče František Pokorný a Marie, z čís. 143.
- 40.) **Jan Pardubský**, narozen v Uhříněvsi 14. května 1874, příslušný do Uhříněvsi, ženat nevěstný od března 1915 v Bitolji v Srbsku. Rodiče jeho Václav Pardubský a Anna z čísla 303.
- 41.) **František Šnajberg**, narozen 3. května 1889 v Praze, příslušný do Mokřan (Popovice), svobodný, nevěstný, poslezně v Albánii, jeho rodiče : Františka Šnajberková, matka, z čísla 213.
- 42.) **František Vaško**, narozen 26. března 1886 ve Všenorech, příslušný do Uhříněvsi, ženatý, zanechal jedno dítě, byl zajat v Srbsku. Zemřel v nemocnici v Uhrách 12. prosince 1915. Rodiče jeho Jiří Vaško a Veronika, z čísla 357.
- 43.) **Vojtěch Šafa**, narozen 21. dubna 1892 ve Vřestarech, příslušný do Vřestar, svobodný. Nevěstný (padl ?), od 11. září 1914 u Ruské Rávy v Haliči. Jeho rodiče Jan Šafa a Marie, č. 196.
- 44.) **Václav Výborný**, narozen 7. května 1891 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobod., padl u Vilkorazu v Rusku 28. června 1915. Jeho rodiče Jan Výborný a Barbora z čísla 154.
- 45.) **Josef Podracký**, narozen 19. července 1875 v Diblicích u Mělníka, příslušný do Uhříněvsi, ženatý, zanechal čtyři děti, zemřel v roce 1915 ve Valově v Albánii jako zajatec. Jeho rodiče Antonín a Anna z čísla 137.
- 46.) **Antonín Lemberka**, narozen 21. května 1893 v Uhříněvsi, příslušný do Uhříněvsi, svobod., Italský legionář. Byl raněn a zemřel v nemocnici v Morosini u Milána 24. července 1918. Jeho rodiče Antonín Lemberka a Barbora z č. 60.
- 47.) **František Novák**, narozen 20. června 1896 v Praze, příslušný do Žižkova, svobodný. Zemřel v Mitrovici v Srbsku 29. prosince 1914. Jeho rodiče Josef Novák a Marie z čísla 339.
- 48.) **Jan Junek**, narozen 19. dubna 1894 v Mirošovicích, příslušný do Uhříněvsi, svobodný. Padl v Karpatech 13. února 1915. Jeho rodiče Jan Junek a Antonie z čísla 216.
- 49.) **Antonín Šída**, narozen 22. června 1890 v Uhříněvsi, příslušný do Pětikostelí u Pyšel. Ženatý. Zemřel v Burači v Haliči 5. září 1915. Rodiče : František Šída a Anna z čísla 348.
- 50.) **Ferdinand Balzar**, narozen 9. května 1892 v Kounicích, příslušný do Březolup u Uherského Hradiště, svobodný. Zemřel 9. září 1914 v Srbské Rači v Srbsku. Rodiče jeho byli Arnold Balzar a Růžena z čísla 172.
- 51.) **Antonín Vodička**, narozen 10. června 1894 ve Vlašimi, příslušný do Uhříněvsi, svobod. Nevěstný od roku 1918 v Itálii. Jeho rodiče František Vodička a Antonie z čísla 1.
- 52.) **František Kačírek**, narozen 8. prosince 1897 v Nespekách u Benešova, příslušný do Mezihoří u Benešova, svobodný. Nevěstný od 19. srpna 1917 v Itálii (Sicilie). Jeho rodiče František Kačírek a Žofie z čísla 4.

Spolky v Uhříněvsi v roce 1923.

Seznam spolků a organizací, které byly v městě Uhříněvsi v roce 1923 : Místní odbočka Československé obce legionářské, Jednota československých střelců, Klub cyklistů „Šíp“, Spolek Československého červeného kříže, Zpěvácký spolek „Hlahol“, Měšťanská čtenářská beseda, Národně vzdělávací beseda „Havlíček“, Občanská podpůrná jednota „Jiří z Poděbrad“, Občanská záložna „Včela“, Řemeslnicko-živnostenská beseda, Sportovní klub „Čechie“, Tělocvičná jednota „Sokol“, Místní organizace československé národní demokracie, Místní organizace československé živnostensko-obchodnické strany středostavovské, Politická organizace československé strany sociálně demokratické, Politická organizace československých socialistů, Strana zemědělského a maloroľnického lidu, Strana lidová, Strana komunistická a j.

Obecní volby v roce 1923.

Dne 18. listopadu (v neděli) r. 1923 vykonány byly v městě Uhříněvsi obecní volby, druhé to obecní volby za republiky. Těchto voleb se účastnilo 1 626 voličů, o 166 více než při prvých volbách 15. června 1919.

Volebního zápasu se účastnily tyto strany :

Československá strana socialistická, komunistická strana, československá strana lidová, strana národně demokratická, republikánská strana zemědělského a maloroľního lidu, československá strana sociálně demokratická a živnostensko-obchodnická strana středostavovská.

Volební agitace byla značná. Také více volebních schůzí konáno. V posledních dnech před volbou bylo na vývěsních tabulích, na nárožích, na zdích, na telegrafních a jiných sloupech plno volebních plakátů, letáků a volebních hesel. Samotné volby vykonány byly v největším pořádku a klidu.

Volby vykonány dle vázaných kandidátních listin. Volilo se tak, že každý volič dostal všech sedm kandidátních listin a při volbě jednu z nich v úřední obálce vhodil do volební urny.

Volba vykonána ve škole. Byly zřízeny dvě volební komise k urychlení voleb.

Volilo se od osmi hodin ráno až do druhé hodiny odpoledne.

Celkem odevzdáno 1 615 platných hlasů. Nejvíce hlasů obdržela strana sociálně demokratická, nejméně republikánská zemědělská.

Výsledek volební jest tento :

Strana sociálně demokratická	529 hlasů, tj. 32.75 %
strana českoslov. socialistů	280 „ „ „ 17.34 %
strana živnostensko-obchod.	266 „ „ „ 16.47 %

strana komunistická	191	„	,	„	11.83 %
strana národně demokr.	148	„	,	„	9.16 %
strana lidová	139	„	,	„	8.61 %
strana republ. zeměděl.	62	„	,	„	3.84 %
<hr/>					
celkem	1 615	„	,	„	100 %

Dle těchto výsledků dostala

strana sociálně demokratická 10 mandátů
strana československých socialistů 5 mandátů,
strana živnostensko-obchodnická 5 mandátů,
strana komunistická 3 mandáty,
strana národně demokratická 3 mandáty,
strana lidová 3 mandáty,
strana republikánská zemědělského a malorolnického lidu 1 mandát.

Členové nově zvoleného obecního zastupitelstva :

Obecní zastupitelstvo čítá 30 členů. Jsou zvoleni : 1.) za stranu sociálně demokratickou : František Diviš, mistr truhlářský, č. 307., Josef Pardubský, zedník, č. 302., Jan Němec, železniční zřízenec, č. 335., František Kavka, zedník, č. 317., František Leksa, zámečnický, č. 124., František Košťál, zedník, č. 332., Antonín Voháňka, tesař, č. 196., Václav Šída, dělník, č. 117., František Svoboda, dělník, č. 312., Jan Belinger, železniční zřízenec, č. 35.,
2.) za stranu československých socialistů : Václav Košek, mistr truhlářský, č. 266., Antonín Svoboda, vrchní oficiál st. Drah, č. 110., Václav Halbich, zřízenec st. Drah, č. 260., Josef Choc, pensista, č. 156., Josef Janoušek, dělník, č. 205.,
3.) za stranu živnostensko-obchodnickou : František Pospíšil, sedlák, č. 62., Otto Smolík, řezník, č. 199., Antonín Kalous, obchodník, č. 227., Karel Rathouský, mistr zednický, č. 39., Antonín Hynek, malíř, č. 93.,
4.) za stranu komunistickou : Matěj Kavka, sedlák, č. 161., Václav Janů, dělník, č. 170., František Jandus, skladník, č. 364.,
5.) za stranu národně demokratickou : Josef Kmoníček, inspektor obch. komory, č. 282., Jaroslav Tichý, průmyslník, č. 245., JUDr. Emil Rathouský, taj. nejv. spr. Soudu, č. 361.,
6.) za stranu lidovou, František Douba, obchodní zástupce, č. 180., Josef Kopřiva, vaříč v cukrovaru, č. 100., František Říha, katecheta, č. 21.,
7.) za stranu republikánskou zemědělského a malorolnického lidu : Václav Koliha, rolník, č. 24.

Volba starosty, dvou náměstků a radních vykonána byla dne 1. prosince 1923 večer na radnici v zasedací síni při první schůzi obecního zastupitelstva.

Starostou města zvolen opět dosavadní starosta František Diviš, mistr truhlářský, č. 307. a to 18 hlasy. Jsou to hlasy všech tří socialistických stran. František Pospíšil, sedlák, č. 62. obdržel 12 hlasů, spojených to nesocialistických stran.

Za prvního náměstka zvolen Václav Košek, mistr truhlářský, č. 266. a to 18 hlasy. 12 hlasů odevzdáno prázdných.

Za druhého náměstka zvolen Matěj Kavka, sedlák, č. 161. a to 18 hlas. 12 hlasů odevzdáno prázdných.

Do obecní rady zvoleni mimo starostu a oba náměstků ještě tři členové : Josef Janoušek, Josef Kopřiva, Karel Rathouský, Josef Kmoníček, František Pospíšil, František Leksa a Antonín Voháňka.

Životní poměry v Uhříněvsi za světové války a po válce.

Světová válka v letech 1914 – 1918 přinesla obyvatelstvu města Uhříněvsi veliký nedostatek potravin a všech životních potřeb a nesmírnou drahotu.

Válčící ústřední mocnosti evropské, totiž Německo, Rakousko, Bulharsko a Turecko, uzavřeny byly po celou dobu války od ostatního světa. Kolem těchto čtyř států vytvořil se železný kruh válečných spojenců. Tito spojenci, tak zvaná „Dohoda“, nechtěli propustiti do ústředních mocností žádných potravin ani jiných životních potřeb z ciziny. Chtěli tyto spojenci ústřední mocnosti vyhladověti. A z valné části se jim to podařilo.

Proto trpěli jsme také my v Uhříněvsi v letech 1914 – 1918 hladem, nedostatkem všech životních potřeb a ohromnou drahotou.

Čím déle trvala válka, tím citelnější byl nedostatek potravin. Ceny všech životních potřeb stoupaly den ode dne, až na konci války dosáhly závratné výše.

Mnohé zboží ke konci války vůbec nebylo k dostání ani za nejvyšší ceny, jako káva, tropické a subtropické ovoce, rýže, bavlna, mýdlo, lepší druhy tabáku, kakao a vůbec všechno zboží z ciziny.

Některé druhy zboží u nás tehdy vůbec nebyly, některé byly, ale v míře nepatrné a majitelé tohoto zboží by je neprodali za nic. Buď zboží to schovávali pro sebe, nebo čekali, až zboží dosáhne nejvyšších cen.

Budíž žalováno na některé naše lidi, že byli příliš necitelní a zisku chtíví, zboží ještě měli, ale nikomu neprodala. Čekali na hodně vysoké ceny. Zisky byly pak ohromné. Takoví ničemní lidé vydělávali pak až 1 000%, ba i daleko více na některém zboží. Byli lidé, kteří lidské bídy a drahoty využili ke svému rychlému obohacení. Lid dal těmto válečným upírům název „kefasy.“

Po válce světové v květnu 1919 lid chtěl tyto kefasy ztrestat a při demonstracích pouličních nosili lidé šibenici a hrozili všem těm, kdo za války se proti lidu prohřešili, těmito šibenicemi.

Rakouský stát tiskl během války neustále nové a nové bankovky. Ke konci války bylo mezi lidem dost těchto papírových peněz, které měly ale velmi nepatrnou cenu. Peněz hotových, z cenných kovů, vůbec nebylo. A kdo měl nějaké zlaté, stříbrné nebo z jiného cenného kovu peníze, ten je uschoval a do oběhu jich nedal. Z kovových peněz

byly v oběhu pouze bezcenné železné dvacetihaléře a dvouhaléře. Bankovek měli lidé dost, ale koupit za ně nebylo co.

I nastal mezi lidmi obchod výměnný, jako býval za starých časů. Jedno zboží se platilo jiným zbožím.

Nedostatek životních potřeb a zejména veliký nedostatek potravin dolehl tíživou měrou na obyvatelstvo města Uhřetěvesi a to proto, že jen malá část zdejších lidí byla za světové války vlastníky pozemků, kdežto velká většina neměla vlastního obilí, bramborů, mléka, másla a jiných nutných potravin. Tito bezzemci musili všechno koupit. Ti trpěli tedy za války daleko více než lidé v okolních vesnicích. Proto rozjížděli se lidé z Uhřetěvesi za nákupy potravin do vesnic, daleko za Benešov, až k Táboru, ba i dále až na Moravu. Zejména brambory přiváželi si lidé až z Českomoravské vysočiny, až od moravských hranic. Často pro trochu bramborů nebo pro několik kilogramů mouky byli lidé dva i tři dni na cestách daleko od Uhřetěvesi.

Podvýživou trpěly nejvíce děti. Z hladu a podvýživy vznikaly nemoci, zvláště tuberkulóza.

Veliký byl nedostatek kuřavého tabáku, doutníků a cigaret. Kdo měl některý z těchto tabákových výrobků, mohl za ně nakoupit jiných věcí, zejména potravin. Muži byli zvyklí na kouření, velmi těžko odvykali této náruživosti a sháněli tabák usilovně. V obchodě nebyl. Prodával se jen pod rukou čili potají. Rolníci – náruživí kuřáci – prodávali potraviny nejraději za tabák. Byly velmi časté případy, že za peníze nebylo možno koupit ničeho, ale za tabák koupil člověk, co chtěl.

Z nedostatku tabáku kouřili vášniví kuřáci náhražky tabáku, jako suché listí ze stromů (bukové), jetelové suché lístky a podobně.

Nedostatkem potravin trpěl nejméně stav rolnický. Ačkoliv museli rolníci odvádět čas od času určité množství obilí, bramborů i slámy státu, přece jen dovedli uschovatí pro sebe jistou část, takže hladu ve válce nepocítili. Chodili vojenské rekvisice a brali rolníkům ze zásob, ale rolníci dovedli zachovatí pro sebe, aby vystačili až do nových žní. Musili ukrývatí tyto zásoby obilí nebo mouky jako poklady pod podlahy, zazdívali je do zdí, zakopávali do podzemních skrýší a kam se dalo.

Z uschovaných takto zásob zbývalo některým, že mohli odprodati i jiným. Bohužel, že často za velké peníze. A tu také začalo dílo válečných kefasů i po vesnicích. Spravedlivě budiž zaznamenáno, že jen část lidí dala se zaslepití velikými zisky válečnými a využila bídy a hladu svých bližních ke svému rychlému obohacení.

Mnozí lidé prodali potraviny jen za jiné zboží, na př. Za látky, plátno, kůži, tabák apod.

Za bankovky neprodali ničeho. Papírových peněz už vůbec ani nechtěli. Nastal obchod výměnný.

Poměry utvářely se tak, že nebylo pak už ke konci války ani mýdla, koží, kávy, rýže, nebylo dobrého piva, koření, látek na šaty, tabáku, nití, nebylo vlny ani bavlny atd.

Bylo velmi málo cukru. Látky na šaty se dělaly z kopřiv, později z papíru. I chodili lidé v papírových šatech.

Z nedostatku dobrého zboží vyráběly se náhražky jeho. Místo kávy se používalo rozemletých sušených žaludů, praženého žita. Piva bylo velmi málo, a bylo velmi slabé, chuti mizerné. Kruté časy přišly na pijáky piva. Masa bylo velice nepatrné množství a jen občas bylo ke koupi. Tučky byly spotřebovány a mnozí lidé jedli jídlo často nemastné. Petroleje nebylo. Nebylo čím svítiti. Ani svíček nebylo ani oleje. Šťastný ten, kdo měl elektrické osvětlení. Ale i toho světla nebylo vždycky. Prodejny tabáku byly v celém městě zavřeny. Neměly zboží. Řeznické krámy otvíraly se jen občas a tu byly kříky a hádky o kousek masa nebo tuku. Bílé pečivo zmizelo na dlouhou dobu z pekařských krámů. Byl jen chléb ke koupi, ale jaký ! Kukuřičný nebo z nejspatnější mouky. Přimíchány byly do chleba brambory, ba i otruby i rozemleté sláma a jiné věci. Nakonec byl kukuřičný chléb pochoutkou. Mléka byl veliký nedostatek. Mnohde ani za vysoké ceny nebylo ke koupi, zvláště ve městech. Z nedostatku koží stoupaly ceny bot do závažné výše. Lidé chodili v botech s dřevěnými podrážkami. Místo kůže používalo se hodně papíru. Mýdlo vařili si lidé doma, ovšem pokud měli lůj k tomu.

Ke konci války prodávalo se, ovšem většinou potajmu čili pod rukou : 1 q pšenice za 1 000 K i více, 1 kg mouky až za 20 K i více, 1 kg másla za 100 K i více, 1 cívka nití za 40 K a tak podobně.

Důsledkem nedostatku potravin jsou tak zvané „fronty“ před prodejny. Lidé, kteří chtěli na lístky, od úřadů vydané, koupit něco, byli nuceni často celé hodiny čekat v řadě, ve frontě, než na ně došlo.

Ke koupi byla tehdy ještě marmeláda, cikorka, někdy mrkev, jindy medové máslo. Ale lidé jedli už také ke konci války řepu, tuřín, ve Vídni také i jetel, u nás ale ne.

Cukr kupovali lidé na úřední lístky, tak zvané „cukřenky“, mouku na moučenky, chléb na chleбенky, tabák na tabáčenky atd. Lístek takový platil pro určitou osobu a vydalo se na něj určité množství zboží za určitý čas. Z toho nepatrného přidělu, co se koupilo, na takový úřední lístek („-enku“), nemohl býti nikdo živ a proto se kupovalo ještě potajmu čili pod rukou.

K dovršení pohromy přišla k nám na podzim roku 1918 zlá nakažlivá nemoc španělská chřipka čili španělka, jak ji lid nazval. Tato španělka řádila zejména mezi mladšími muži a ženami a vyžádala si po vlastech našich dosti obětí.

Po ukončení světové války otevřena byla hned republika naše dovozu cizozemského zboží. Tak v roce 1919 začíná opět dovoz všech potřeb životních do našeho státu. Ale trvalo to kolik roků, než byl zase takový dostatek všech potřeb a takové jakosti jako před světovou válkou.

Ačkoliv životních potřeb přibývalo po válce od měsíce k měsíci valnou měrou, přece ceny jejich neklesaly, naopak stále stoupaly, až v roce 1920 – 1921 dostoupili y nejvyšších bodů.

Můžeme tvrditi, že v těchto dvou letech 1920 – 1921 byly ceny nejvyšší, ovšem byly to ceny veřejné, zákonem přístupné, za zboží, jež již v těchto letech bylo na trhu.

V roce 1921 byly tyto ceny : za 1 q pšenice se platilo 400 Kč, za 1 q bramborů přes 50 Kč, 1 kg zelí byl za 2 Kč, 1 l mléka až za 4 Kč, 1 kůň stál 10.000 – 15.000 Kč, kráva 10.000 Kč, vlněné pánské šaty sako stály 1 500 Kč, dámské botky vysoké 400 Kč – 300 Kč, ženská košile 70 Kč, mužská košile 90 Kč, 1 kg jablek 4 Kč, 1 husa nevykrmená 80 Kč, 1 vejce 2 Kč, 1 slepice 30 Kč, párek kuřat 30 Kč, jedno oholení vousů u holiče 3 Kč, nádeníkovi za odnošení uhlí s vozu do dřevníka za 1 hodinu práce 10 Kč, za pořezání a rozšpínání dříví 40 Kč za metr, dubový nábytek do jídelny (stůl, 6 židlí, kredenc, pohovka a hodiny) 30.000 až 40.000 Kč.

Stavební poměry.

Před světovou válkou až do roku 1914 město Uhřetěves rychle vzrůstalo. Každoročně přibýlo několik nových domů a domků. I několik průmyslových závodů vzniklo v městě.

Ve světové válce ustával poněkud rychlost stavební, až ustal docela. Po skončení války nikdo nestavěl. Tato stavební činnost trvala tři roky. Nikomu se do stavby nechtělo. Stavební materiál i veškeré práce byly příliš drahé. Teprve když stát začal dávat těm, kdož by stavěli obytné domy, velké subvence (až 60 %), oživil poněkud stavební ruch. Letos – v roce 1924 – klesly také již značně ceny stavebních potřeb i práce se trochu zlevnila a tak se začíná stavět více.

V roce 1921 stál rodinný domek z cihel vystavěný a taškami krytý s předsíní, kuchyní a 1 pokojem s příslušenstvím 100.000 Kč. Rodinný přízemní dům o sedmi místnostech stál 200.000 Kč.

Roku 1920 vystavěna byla tato domovní čísla : číslo 351, vystavěl si František Růžička, a jest to zahradní domek v jeho zelinářské zahradě blíž „Konservy“, - číslo 352, hlídačská chata v cihelně Průmyslových závodů, č. 353, dům pro úředníky průmyslových závodů, - číslo 354, truhlářská dílna Václava Líznera, - číslo 355, zahradní dřevěný domek provisorní v zelinářské a květinářské zahradě zahradníka Václava Jakla, -

roku 1921 vystavěna byla čísla : číslo 356, dům pro úředníky a zřizence spolkového rolnického cukrovaru, jest jednopatrový o pěti bytech, - číslo 357, rodinný domek v Templářské ulici, vystavěl si zřizovatel ve výslužbě Jiří Vaško, -

roku 1922 vystavěna byla čísla : číslo 358, rodinný domek Josefa Kolihy, - číslo 359, rodinný domek Václava Rešla, - číslo 360 rodinný domek Antonína Novotného, - číslo 361 rodinný dům (villa) JUDr. Em Rathouského v Pražské ulici, - číslo 362, rodinný domek zednického mistra Václava Voseckého ve Štefánikově ulici, - číslo 363, rodinný domek zahradníka Jana Tanečka, - číslo 366 rodinný domek, vystavěl jej truhlář Josef Lízner, ale prodal jej v roce 1924 Vojtěchu Fučíkovi, - číslo 367, rodinný domek v Templářské ul., vystavěl jej Alois Zoubek, -

roku 1923 vystavěna byla čísla : číslo 368, rodinný domek Antonína Diviše, - číslo 369, dům Rudolfa Tröstra, - číslo 370, dům Františka Čermáka, pokrývače, v Pražské ulici, - číslo 371 domek Otomara Chocholouška, - číslo 372, dům Václava Bechyně v Pražské třídě, - číslo 373, dům Václava Šturce u Obory, - číslo 374, dům vystavěný školním závodem v Uhříněvsi, - číslo 375, rodinný domek Karla Votavy na náměstí Jiřího z Poděbrad, - číslo 376, rodinný domek Václava Dlouhého, -

roku 1924 se vystavěla tato čísla : v čísle 263, přistavěl majitel Jindřich Poláček první poschodí, - staré číslo 20. bylo rozbořeno a na jeho místě si vystavěl kolář František Novák nové stavení, - číslo 250, dům Františka Čadila v Pražské ulici, - k číslu 354, které je truhlářská dílna, přistavěno velké obytné stavení o osmi místnostech, majitel jeho jest Václav Lízner, truhlář, Husova modlitebna českobratrské církve začala se stavět v roce 1923 a v roce 1924 byla dostavěna, - v roce 1924 začato bylo v měsíci červnu se stavbou „Pamětního domu.“

Školní zemědělský závod

Pražské vysoké školy zemědělského a lesního inženýrství při vysokém učení technickém.

V roce 1920 byly pro vysoké školy zemědělské a lesnické při pražském vysokém učení technickém pronajaty a později koupeny dvory Uhříněves a Netluky s mlýnem Podleským od panství Lichtenšteinského. Oba dvory jsou nyní majetkem republiky Československé, všeobecně se jim říká „Školní závod.“

Správa statku vedena je směrem rentability. Po stránce vyučovací má ukázati, jak v daných poměrech má býti závod s hlediska podnikatelského (rentability) obhospodařován, aby plnil také národohospodářské, sociální a osvětové poslání v zemědělství. Sleduje cíl, aby posluchači vysokého učení i praktičtí hospodáři měli tu příležitost z vlastního názoru přesvědčiti se o výhodách i nevýhodách různých zařízení. Slouží i výzkumným účelům.

V čele závodu je správní výbor, skládající se ze 4 profesorů a 3 výkonných zemědělských podnikatelů. Závod řídí ředitel, který má plnou volnost technických dispozic,

Rozpočet závodu je každoročně zařazen do státního rozpočtu,

Při školním závodu v Uhříněvsi jest 432.77 ha polí, 51.26 ha luk, 28.37 ha lesů, 20.90 ha zahrad, 7.70 ha pastvin, 14.39 ha rybníků, a 20 ha různých jiných ploch, celkem tedy 575.39 ha půdy.

Dvůr Uhříněves leží na severovýchodním okraji města a hned za ním začínají ideálně zcelené obhospodařované pozemky, jež se prostírají v pruhu 1.5 – 2 km širokém. Ve vzdálenosti 1.3 km ode dvora v Uhříněvsi leží druhý dvůr závodu Netluky, od něhož leží pozemky na severozápad a nejbližší pole jest při něm 1.7 km.

Průměrné roční srážky činí tu 540 mm, nadmořská výška jest 270 – 290 m.

Plodiny na polích v roce 1921 – 1922 :

dvůr Uhříněves : žito 0 %, pšenice 20.5 %, ječmen 23.5 %, oves 0 %, cukrovka 29.5 %, brambory 2.5 %, luštěniny 9.5 %, píceiny a ostatní plodiny 14.5 %, dvůr Netluky : žito 14 %, pšenice 10 %, ječmen 11.3 %, oves 12.5 %, cukrovka 23 %, brambory 6 %, luštěniny 3.3 %, píceiny a jiné plodiny 19.9 %.

Při dvoře v Uhříněvsi jest velká krásná zahrada s dorostlými ovocnými stromy. V polích kolem silnic i cest jsou ovocné stromy v dlouhých stromořadích. Největší ovocný sad jest u Podleského mlýna, jest to sad třešňový. Všech ovocných stromů jest na majetku školního závodu 10.940 kusů. Zelinářská zahrada má postřikovací zařízení.

Rozloha luk 51 ha, tedy desetiinu zemědělské půdy. Prostírají se v délce 2.5 km po obou stranách potoka Řičanky a táhnou se od města Uhříněvsi mezi oběma částmi bažantnice k rybníku Podleskému, za ním pak až k obci Dubečku. Luka jsou upravena na umělé zavodňování.

V sadech na Podlesku spásá stádo ovcí travní porost pod ovocným stromovím.

Školní závod má rozsáhlé budovy, v nich pak účelné stáje plemenné, pokusné a chovné. Ve stájích jest zařízení několik způsobů ustájení dobytka. Jsou zde různé způsoby uspořádání žlabů. Větrání chlévů zkouší se na různé způsoby. Jsou tu úzké hluboké žlabky na odvádění moče.

Stávající zde prostorné kůlny na nářadí a obilí. Jedna velká kůlna je s automatickým zařízením na skládání sváženého obilí v celých návozných nákladech.

Jsou tu výtahy různého uspořádání na ruční, potahový i motorový pohon, jsou zde zařízeny vysuté drážky k dopravě krmiva a kolejky k vyvážení mrvy.

U dvora v Netlukách vystavěna jsou síla, švýcarský i americký způsob.

Dvory mají i své řemeslnické dílny.

Školní závod v Uhříněvsi měl v roce 1921 – 22 : 160 krav (14 plemen), 5 býků, 55 kusů mladého hovězího dobytka, 130 ovcí, 5 hřebců, včelín v Podlesku měl 16 rojů.

V zařízené drůbežnické farmě jest vedle obytného stavení 32 kolonových domků, kůrníků a kůlen, které jsou zařízeny na přetahování na sanicích. Jsou tu též pole mezi těmi domky a kurníky, která jsou oseta pícejinami pro drůbež potřebnými. Mají zde i vozy na vyvážení drůbeže na vzdálená pole. V hlavní budově jest umístěna umělá líheň na 3.000 vajec.

Selekční stanice vede v čísle 374 rozsáhlé pokusnictví a pěstění tabáku.

Ku předvádění poučných a vzdělávacích filmů má školní závod vlastní biograf a přijímací zařízení k filmování, dále má závod své museum, laboratoře, kabinety a sbírky.

Každoročně konají se zde při školním závodě rozličné hospodářské kursy pro praktické zemědělce. Návštěvy inserentů, studujících hospodářských škol i praktických zemědělců, jsou velice četné, zejména v jarních a letních měsících. Za hospodářský rok 1921 – 1922 navštívilo závod 780 osob, z toho 105 cizinců.

Husova modlitebna.

Církev československá evangelická vystavěla si v Uhříněvsi novou modlitebnu, která nese název „Husova modlitebna.“

Bratři a sestry československé církve z vlastní iniciativy, vlastní silou a neúnavnou prací vybudovali si nový ten kostel.

Dokud neměli tohoto kostela, shromažďovali se ke konání služeb božích v jedné místnosti městské radnice vždycky v neděli. Místnost tu propůjčila jim k náboženským úkonům městská rada (usnesení o tom stalo se většinou jednoho hlasu).

Že Uhříněves bývala před bitvou bělohorskou v rukou vyznavačů kalicha, zřejmě z toho, že majitel panství Uhříněvsi šlechtic Albrecht Jan ze Smřic účastnil se jako člen evangelické šlechty odboje proti císaři Matyášovi a Ferdinandovi a potrestán byl roku 1621 konfiskací svého jmění. Uhříněves získal brzy potom kníže Lichtenstein.

Za protireformace byla Uhříněves i celé okolí pokatoliceho.

Když císař Josef II. vydal toleranční patent, přihlásilo se veřejně k církvi evangelické pouze několik duší v okolí, v Uhříněvsi ze strachu před lichtešteinskou hrůzovládou nikdo.

Rodina knížat Lichteštejnů byla přísně katolická.

Když 28. října 1918 prohlášena samostatnost našeho státu a prohlášena také naprostá svoboda svědomí a víry, nastal i v náboženském životě občanstva v Uhříněvsi velký převrat. Statistika sčítání lidu dne 16. února 1921 vykazuje již velké změny, napočteno bylo 1 643 římských katolíků, 96 příslušníků náboženství československého, 292 československého, 74 členů šestera jiných náboženství a 792 lidí bez vyznání.

První bohoslužby československé byly 30. května 1920. Téhož roku na podzim bylo již v Uhříněvsi sto českých bratří. Počet údů církve československé potom rostl stále. Dne 16. února 1921 napočteno bylo v městě již 292 českých bratrů a sester.

Bohoslužby na radnici konával farář pražského sboru u Klimenta br. Lic. František Bednář. Nedělní školu vedli sestry Lud. Košková a bratr Vejnar. Kazatelská stanice uhříněveská čítá dne 13. září 1924 (počítaje v to i okolní osady se náležející) 594 duší.

Dne 7. září 1924 otevřena a odevzdána svému účelu nově zbudovaná „Husova modlitebna“.

O stavbu modlitebny nejvíce se starali členové výboru kazatelské stanice : předseda výboru Košek, pokladník Karel Douba, jednatel Jan Šíma a členové Štolc, Hauk, Choc, Hemerová, Moravcová, Jichová.

Pozemek ku stavbě modlitebny zakoupen byl od obce uhříněveské na náměstí Jiřího z Poděbrad ve výměře 217 sáhů po 27 Kč za sáh celkem za 5.859 Kč.

Základní kámen kladen byl slavnostním způsobem dne 1. července 1923. Modlitebna stála celkem 160.000 Kč. Četné práce při stavbě konali členové církve zdarma, jako nakládání a skládání stavebních hmot, kopání základů, vožení stavebního materiálu a podobně. Jinak y byla přišla stavba mnohem draže.

Slavnost otevření „Husovy modlitebny“ konala se tímto způsobem : Účastníci slavnosti sešli se v neděli dne 7. září 1924 před radnicí. To o půl třetí hodiny odpolední rozloučili se s místem, kde se dosavad konali bohoslužby. Od radnice šel pak průvod těch všech účastníků Pražskou třídou k nové Husově modlitebně. Před modlitebnou podala sestra Košková klíče seniorovi J. Součkoví a ten otevřel chrám. Po církevních zpěvech kázáno bylo v chrámě i s balkonu chrámu k lidu. Při slavnosti účinkoval hudební spolek „Hlahol“ z Uhříněvsi a zahrál staroslavnu píseň „Kdož jste boží bojovníci“.

Občanská záložna „Včela „ v Uhříněvsi.

Občanská záložna „Včela „ v Uhříněvsi založena byla roku 1872. Založena byla několika prozíravými a pokrokovými občany zdejšími na základě zákon o spolcích z roku 1852. Nejhorlivěji na uskutečnění záložny pracoval zdejší kaplan P. trnka. Také získal si velikých o záložnu František Koliha starší, první její předseda. Tento až do své smrti roku 1887 svědomitě a nezištně o rozkvet záložny se staral. Po jeho úmrtí byl jeden roku (1887-1888) předsedou záložny Jan Srb. Třetím předsedou byl František Koliha mladší, který od roku 1888 až do roku 1914 věnoval všechn svůj volný čas záložně a svou poctivostí a rozvahou zjednal záložně „Včele“ oblibu v celém okolí. Úmrtím jeho v roce 1914 ztratila záložna velikého a poctivého pracovníka. Od roku 1914 až do roku 1919, v hrozných dobách válečných, byl předsedou záložny Karel Smolík.

První členové představenstva záložny byly : Antonín Semanský, dlouholetý místopředseda její, Antonín Černý, Antonín Pošíval, Jan Vrba, Václav Železný, Václav Strohmayr, Fr. Krejčí, Fr. Švancar, Fr. Rosa, Jan Hrubý, Josef Smolík, Václav Smolík, Josef Bubeníček, Fr. Prkno, Otto Smolík, Frant. Turynek, Antonín Macháček.

Všichni tiito občané zdejší pracovali a čtyři poslední dosud pracují na těžkém a zodpovědném úkolu správného a prozíravého vedení záložny. Záložna „Včela“ vykonala za padesát let své činnosti od roku 1872 do roku 1922 veliký kus blahodárné práce. Většina domů, mnohá hospodářství i živností v Uhříněvsi a okolí vybudovány byly za součinnosti záložny „Včely“. I přispěla tedy záložna k hospodářskému povznesení naší obce měrou značnou.

Statistický přehled (v korunách) :				
Rok	Vkladů k 31. prosinci	Půjček k 31. prosinci	Reservní fond	Obrat
1872	4.947,42	5.216,--	240,84	16.680,23
1882	46.376,14	48.994,50	3.750,21	178.284,17
1892	73.641,82	54.799,50	10.470,12	243.181,38
1902	165.473,32	141.375,35	16.617,23	361.711,47
1912	354.131, --	238.150,92	26.611,02	770.397,--
1922	3.960.629,97	1.755.670,55	38.152,99	15.629.166,15
1923	4.823.225,91	2.947.328,60	62.802,49	24.415.793,71

Z čísel statistiky jest jasně viděti, jak záložna roste, jaké důvěře občanstva se těší.

Záložna z čistého zisku svého pamatuje vždycky různými dary na kulturní podniky české, humanní účely a některé spolky národní i dobročinné. Za rok 1923 činily dary 2.524 Kč 68 h. Při svém založení měla záložna v roce 1872 87 členů, 55 vkladatelů a 60 dlužníků. Roku 1923 má záložna 77 členů, 1 433 vkladatelů a 181 dlužníků.

Členové záložny ručí obmezeně za vklady a sice dvojnásobným obnosem podílu. Členský podíl činí 100 Kč.

Záložna trpí nedostatkem místa. Má jen jednu místnost v domě pana K. Štolce z Benic, v čísle 28. (proti mlýnu). Z této místnosti, která slouží záložně za kancelář, platí se ročně 360 Kč nájemného. Mimo to vadí záložně i to, že není někde na místě frekventovanějším, aby se více jaksi kolemjdoucím odporučela.

Záložna těšila se důvěře a přízni obecnosti i v době bankovních krísí v letech 1922 a 1923, v těchto letech činí vklady nejvíce ze všech roků, co záložna „Včela“ pracuje.

Důvěra v ústav jest viděti z těchto čísel :

v roce 1914 činili vklady (31./XII.)	356.363,94 Kč,
„ 1915 „ „ „	387.737,29 „ ,
„ 1916 „ „ „	415.152,89 „ ,
„ 1917 „ „ „	474.510,71 „ ,
„ 1918 „ „ „	832.945,32 „ ,
„ 1919 „ „ „	1.114.028,55 „ ,
„ 1920 „ „ „	1.376.673,17 „ ,
„ 1921 „ „ „	2.396.804,14 „ ,
„ 1922 „ „ „	3.960.629,97 „ ,
„ 1923 „ „ „	4.823.225,91 „ ,

Na těchto číslech jest dobře pozorovati i peněžní poměry, jaké byly za války a poválce světové. Až do roku 1917 jest vývoj vkladů zcela normální. V roce 1918 jest už pozorovati náhlý velký příliv vkladů. Jest to ciferná ukázka válečné konjunktury. Lidé někteří tržili za potraviny nebo výrobky větší summy peněz a ukládají je do záložny, A což, kdyby všecky, ty získané peníze se byly uložily do záložny ! Mnoho jich bylo uloženo doma do truhel a punčoch, jako za starých dob, dokud nebylo peněžních ústavů. V letech poválečných příliv vkladů velmi rychle stoupal. Mezi lidmi bylo daleko více peněz než v dřívějších dobách předválečných. Kdežto celé Rakousko mělo kolem 2 miliard bankovek, po světové válce naše republika měla ke 12 miliardám bankovek v oběhu. Některé vrstvy obyvatelstva, jako rolnictvo, mnozí obchodníci a řemeslníci, vydělali za války a v prvních letech po válce mnoho peněz a odtud je zejména ten příliv vkladů.

Přehled výpůjček záložny „Včela“ :

v roce 1914 činily výpůjčky	242.680,72 Kč,
„ 1918 „ „ „	102.358,90 „ ,
„ 1919 „ „ „	92.371,-- „ ,
„ 1920 „ „ „	362.412,-- „ ,
„ 1921 „ „ „	494.448,-- „ ,
„ 1922 „ „ „	1.755.670,55 „ ,
„ 1923 „ „ „	2.947.328,60 „ ,

V roce 1914 jest stav výpůjček normální. Každým dalším rokem klesá číslo výpůjček, až v roce 1919 jest nejmenší. Proč ? Protože se nestaví budovy, neopravují se budovy, nekupují se stroje, není třeba vypůjčiti si peníze na koupi jich, není ani dost potravin, ani potřeb různých a proto není potřebí se dlužiti v záložně na jejich koupi. Ty výpůjčky ze záložny nejsou už výpůjčky rolníků ani živnostníků (až na velmi řídké případy), to jsou dluhy lidí, kteří válečnými poměry se zadlužili.

Válkou a po válce se nejvíce zadlužili lidé, odkázaní na pevný plat týdenní nebo měsíční (gážisti), kteří neměli co prodati a všecko museli koupiti.

V dalších poválečných letech přibývá výpůjček a v posledních dvou letech má záložna „Včela“ půjčeny miliony mezi lidem. Proč ? Staví se zase mnoho budov, opravují se budovy, za dlouhé válečné doby sešlé, kupují se zase stroje nové, poškozené se opravují, ba i nakoupení zásob zboží a surovin mnozí obchodníci a živnostníci se zase vypůjčují ze záložny.

Zákonem o pozemkové reformě přiděleno bylo drobnému lidu mnoho panské půdy a záložna poskytla těmto lidem peněžního úvěru. To jsou všecko příčiny nynějších výpůjček.

V roce 1919 vyplácela záložna ze vkladů úrok 1 %, v roce 1920 – 3 %, v roce 1921 – 4 %, v roce 1922 – 4 %, v roce 1923 – 4 % bez výpovědi a 4 ½ % na 90 tidenní výpověď, v roce 1924 5 % bez výpovědi a 5 ¼ % na 90 denní výpověď.

Členské podíly jsou zúročeny v roce 1923 6 ½ %. Všech 77 členů má dohromady 221 podíl.

Správa občanské záložny „Včela“ v Uhříněvsi v roce 1923 byla tato : Rolník Václav Koliha, předseda, řezník Otto Smolík, místopředseda, Antonín Macháček, pokladník, Karel Knížek, účetní a úřednice Jarmila Horynová.

Dlužníci platí záložně z výpůjček tyto úroky : ze směnek 6 % - 6 ½ %, z hypotek 5 ½ % - 6 %.

V posledních letech (1923 a 1924) ukládají si své úspory ve „Včele“, také školní děti. Činí to dvojím způsobem : 1.) Některé děti ukládají si peníze do kovové sřádanky, která jest vlastnictvím záložny. Klíček od schránky jest v záložně. 2.) Děti některých tříd školních, zejména v měšťanské škole, ukládají si úspory na společnou knížku. Pokladník a účetní z řad dětí zapisuje, kolik kdo si na společnou knížku uložil. Tímto způsobem usřadali si žáci třetí třídy měšťanské školy chlapecké v Uhříněvsi ve školním roce 1923 – 1924 za vedení odborného učitele Bohuslava Navrátila obnos 1 577 Kč 80 h.

Spolek Sportovní klub „Čechie“ Uhříněves.

Spolek Sportovní klub „Čechie“ Uhříněves byl založen v listopadu 1918. Zkráceně se píše S.K. „Čechie“ Uhříněves.

Již v roce 1908 utvořil se v Uhříněvsi kroužek prvních nadšených sportovců footballistů. Byli to zejména : Julius Vantoch, Bedřich Bechyně (zemřelý), Antonín Kumšta, Josef Kodytek, Josef Řehák a Frant. Souček. Tento první kroužek čítal asi 20 členů. Vydání, která kroužek měl, hradili peněžitými sbírkami mezi sebou. Takovou sbírkou pořízen i první míč.

První zahajovací zápas proveden byl u nás proti S.K. Čelakovicům za přítomností množství diváků, příznivců kopané. Tento první zápas skončil nerozhodně.

Tito první footballisté v Uhříněvsi musili čelili značnému nepřátelství a zaujatosti vůči hře kopané. Někteří z občanstva přáli tomuto sportu, většina však jej odsuzovala a „kopanou“ ignorovala.

Zle se však vedlo sportovcům finančně. Zápasili neustále s nedostatkem. Z této finanční příčiny za dvě léta přestávala znenáhla sportovní činnost, přestávky v hraní byly stále větší a větší, až v roce 1912 přestala činnost sportovního kroužku nadobro.

Teprve v roce 1913 přistoupilo do kroužku více nových členů, sešlo se více peněz a činnost footballistů obnovena. Tehdy získáno i hřiště. Městská rada propůjčila ke hraní kopané místo proti nádraží u továrny bratří Smrčinových. Na tom místě dnes vzniká nová čtvrť městská.

V roce 1914 přišla světová válka a skoro všichni hráči povoláni byli na vojnu. Kroužek následkem toho živořil, až posléze činnost svoji úplně zastavil.

Po skončení války vrátili se všichni členové sportovního kroužku domů. Nepadl nikdo. Jen někteří byli raněni za války.

S novou chutí pustili se do sportu. V listopadu 1918 založen byl spolek pode jménem „Čechie“ Uhříněves.

Získáno bylo nové hřiště. Správa lichtensteinského panství pronajala spolku na pět let místo u obory za roční nájemné 1000 Kč. Pozemek byl členy spolku upraven na hřiště.

Po ustavující valné hromadě byli zvoleni do prvního předsednictva : Vondra, předseda, Julius Vantoch, místopředseda, Jarosl. Dlabač, jednatel, Jan Dlabač, pokladník.

Práce byla velmi usnadněna tím, že bývalá nenávisť a zaujatost vůči kopané valně zmizela a hra začala se těšiti vždy větší a větší oblibě. Noví členové hlásili se do spolku „Čechie“. V roce 1919 měl spolek již tři úplná mužstva. Tehdy čítal spolek 282 členů, z nichž mnozí byli ovšem jen přátelé „kopané“ sami však nehráli. Tehdy založen byli i odbor „Dámská házená“, ale tento odbor se neudržel dlouho a brzy zanikl nesvorností dam.

Hřiště u obory, blíže židovského hřbitova, kde se dodnes hraje, jest veliké 3 200 čtverečních sáhů. Náleží Oskaru Rezkovi, řezníku v Uhříněvsi, nynějšímu předsedovi spolku „Čechie“. Spolek platí za hřiště 1000 Kč ročního nájemného.

V roce 1922 pořádán byl první všesportovní den v Uhříněvsi : Hrán zápas footballistů na hřišti, byly závody v běhu, závody cyklistů, na hřišti různé závody a zápasy, jako boxování, zápas řecko-římský a podobně. Při tom hrála hudba Červenková z Uhříněvsi.

V roce 1923 dne 2. a 3. června pořádán byl zase všesportovní den. Vydařil se skvěle. V předvečer dne pořádána byla na „Lišce“ hudební akademie, při níž účinkoval zpěváký a hudební spolek „Hlahol“ z Uhříněvsi. Večer v Obecním domě byl pak „věneček“, totiž taneční zábava. Čistý výnos věnován na zaplacení spolkových vydání.

V roce 1924 vybudoval si Sportovní klub „Čechie“ v Uhříněvsi vlastní útulek na hřišti. Zřízeny tam i šatny. Stálo to všecko přes 12.000 Kč.

V roce 1922 ustaven byl odbor dorostu „Čechie“ za vedení J. Semeckého.

V roce 1924 jsou tito funkcionáři spolku : Předseda Oskar Rezek, místopředseda Julius Vantoch, jednatel Jaroslav Keller, pokladník Josef Kodytek, správce hřiště Josef Sudek, výběrčí Jaroslav Pokorný.

V letošním roce 1924 má spolek „Čechie“ 104 členů. Roční spolkový příspěvek činí Kč.

Sport „kopaná“ došla v poválečných letech veliké obliby a to nejen u dospělých, ale i u mládeže. Ba mládež nejvíce se věnuje kopané. Studenti téměř ve volných chvílích, nic jiného nedělají než kopou. Kopaná jest nejčastěji předmětem jejich hovorů. Žáci škol obecných i měšťanských nezůstávají ovšem pozadu za většími a kopou, až to někdy škodí. Pro žádnou jinou hru se nemohou tak nadchnouti jako pro kopanou. Jak se časy mění a lidé s nimi !

Za našich mladých let málo se pěstoval sport football. My studenti jsme tenkrát kolem roku 1900 nekopali, ačkoliv jsme na hřištích si také hrávali. Dnes jest jinak. Každou neděli nebo svátek se hraje kopaná. Na hřišti za oborou jest od jara do podzimu veselo. Brzy odpoledne ve sváteční den spěchají přátelé a milovníci kopané za oboru, kde bude jistě zase nějaký zápas mezi dvěma sportovními kluby. Na západní straně hřiště jsou lavice pro diváky a jsou dost obsazeny. U vchodu ke hřišti platí se vstupné a to dvě koruny za osobu.

Zápas začne diváci pozorně sledují hru. Vítězství některé strany zápasící bývá provázeno jásotem a potleskem. Není divu, že na hřišti u obory jest každý sváteční den odpoledne schůzka zejména mužské mládeže. Dlouho pak jest předmětem hovorů : kteří to vyhráli ? a jak to vyhráli ? a proč to vyhráli ?

Vždy častěji slycháváme stesky učitelů, že školní mládež příliš mnoho času věnuje footballu na úkor jiných sportů a zábav a zvláště na úkor učení se potřebným vědomostem.

V roce 1923 sehrálo mužstvo „Čechie“ celkem 54 zápasů, buď na domácím hřišti nebo i na cizích hřištích. Ze 104 členů bylo 47 činných a 57 přispívajících.

Spolek „Národní vzdělávací dělnická beseda „Havlíček“ pro Uhříněves a okolí.

Spolek tento založen byl v roce 1898. Ustavující valná hromada se konala dne 18. května 1898. Této schůze se účastnilo 59 členů. Spolek „Havlíček „ založen byl na podkladě národním a sociálním. Proto netěšil se spolek nikdy přízní rakouských úřadů.

První funkcionáři spolku byli v roce 1898 : Předseda Antonín Kubátek, malíř pokojů, místopředseda Josef Josel, obchodník a vinárník, jednatel Boh. Koudelka, malíř pokojů, pokladník Alfréd Procházka, hostinský, knihovník Jaroslav Blažek, klempíř, správce čítárny Fr. Moravec, pořadatel zábav Josef Lepič, mlynářský.

Spolková místnost byla v hostinci Alfréda Procházky, v nynějším to !Obecním domě“. Tento Alfréd Procházka byl později dlouho předsedou „Havlíčka“. Jest již mrtvý. Jeho choť provdala se pak za Smolíka. Říkalo se pak v onom hostinci dlouho „u Procházků“. Nyní se tam říká ještě „u Smolíků“, ačkoliv majitelem hostince jest již obec zdejší a název má „Obecní dům“.

V onom hostinci pořádaly se spolkové schůze, tam byly i spolkové zábavy. Nyní má (v roce 1924) spolek místnosti v hostinci „u Kolihů“, vedle školy na náměstí.

Spolek vedl tři spolkové knihy od začátku a to : zápisní knihu, pokladní a členskou.

Spolek odebíral od roku 1898 tyto časopisy pro svou čítárnu : Český dělník, České dělnické listy, Probuzení, V před, Dělnické rozhledy, Dělnický obzor.

Předplatné na časopisy činilo na čtvrt roku 3 k 24 h (tři koruny 24 halířů).

Zápisné spolkové činilo v prvním roce – 1898 – 1 K. Poslíčkovi Ottovi dáván měsíční honorář 2 K. Členský příspěvek činil 40 halířů měsíčně. Sluha spolkový dostával ročně 12 K.

Spolek měl s hasičským spolkem společnou místnost a také skřín na knihy měly oba spolky společnou, každý půl skříně.

Dne 28. srpna 1898 měl spolek „Havlíček“ v hostinci „u Procházků“ zábavu s tancem. Při ní byl vstup do zahrady 20 halířů, do sálu pán 1 K 60 h, druhá dáma 60 halířů.

Jména spolkové bylo v říjnu roku 1898 – 29 K 28 h (dvacet devět korun 28 hal.)

První ples spolkový byl 29. ledna 1899. Vstupné do něho bylo 1 K. Tento ples se skvěle vydařil. Vybralo se na vstupném 261 K.

Pořádání zábav tanečních bylo jednou z největších činností spolkových. Spolek pořádal skoro každý rok v masopustě ples. Bylo při tom chvály hodné, že z čistého zisku kupoval knihy do knihovny spolkové, časopisy do čítárny a dával různé dary a podpory strádajícím jednotlivcům a národním menšinám.

Spolek podporoval své členy v nemoci, přispěl penězi na vypravení pohřbu zemřelého člena a vůbec podporoval, pokud mu to možno bylo, všechny lidumilné a národní snahy peněžitými dary.

Spolek se snažil vždycky, i v dobách rakouského útisku a pronásledování, udržet národní cítění lidu, a kde bylo třeba, je i probouzel.

Za světové války přestávala činnost spolková, až přestala v roce 1916 nadobro. Ovšem jen činnost veřejná. Potajmu však ti členové, co doma zůstali, udržovali vlastenecké a sociální nadšení mezi sebou dále a doufali pevně v příští osvobození národa.

Nedočkali se však všichni svobody. Ale ti, kteří na první poválečnou valnou hromadu se dostavili dne 16. března 1919, způsobili, že spolek „Havlíček“ k nové činnosti se vzpružil.

V roce 1924 má spolek „Havlíček“ 81 členů. Na hotovosti má 2000 Kč. Spolková knihovna má 300 svazků a mimo to zapůjčeno městské knihovně 200 svazků. Na pohřebné platí se nyní 100 Kč, na podpory 1 Kč denně. V roce 1923 půjčilo se ze spolkové knihovny 242 knih. V téže roce 1923 konal spolek 10 výborových schůzí, členskou schůzi řádnou a jednu valnou hromadu.

V masopustě roku 1923 konal spolek maškarní ples. Při něm byl příjem 2 036 Kč vydání 1 748,30 Kč, čistý zisk 287 Kč 70 hal.

Členové předsednictva v roce 1924 jsou : Václav Sedláček, předseda, Karel Sedláček, náměstek, J. Vycpálek, jednatel, J. Vokoun, pokladník a Josef Miřovský, knihovník. Tito muži jsou duší spolku.

Letošního roku 1924 slavil spolek „Havlíček“ 25 leté jubileum své činnosti. Za součinnosti organizace československé strany socialistické (bývalé strany národně-sociální) a její mládeže uspořádal spolek „Havlíček“ 8. června 1924 slavnost v zahradě hostince u Kolihů. Tam byla slavnostní valná hromada, tem za zvuku státních hymen vztýčena státní vlajka československá, tam vzpomenuť všeho, co za 25 let spolek prožil.

Odpoledne byl koncert v zahradě, večer v Obecním domě věneček. V předvečer slavnostního dne uspořádala československo socialistická mládež v hostinci na „Lišce“ divadelní představení „Karel Havlíček Borovský“.

Podotknouti sluší, že strana národně sociální v Uhříněvsi vzala počátek ze spolku „Havlíček“. Po světové válce přejmenovala se v stranu československých socialistů. Proto strana ta je stále ještě v přátelských vztazích ke spolku „Havlíček“.

Při jubilejní slavnosti činil příjem ze slavnosti (za oba dni) 7 677 Kč 82 h, vydání 5 625 Kč 65 h, čistý zisk 2 052 Kč 17 h.

Spolek : „Organisace československých socialistů v Uhříněvsi.

Strana československých socialistů se jmenovala před válkou strana národně sociální. V Uhříněvsi založena byla organisace této politické strany v roce 1908. Úřední název spolku byl : Národně sociální organisace pro uhříněves a okolí.

Zakladatelé zdejší organisace národně sociální byli : Václav Halbich, železniční zaměstnanec, Josef Vycpálek, bednář v pivovaru, Josef Janoušek, dělník v pivovaru, Josef Zeman a František Zeman, dělníci v pivovaru.

Organisace měla první rok 9 členů. Měsíční spolkový příspěvek činil 20 halířů.

Duch organizační byl silně proti rakouský. Spolek těšil se stále velké pozornosti rakouských úřadů, ale i jejich nepřizní. Členové jeho a zejména funkcionáři byli stále pod dohledem policie veřejné i tajné ! To se ukázalo zvláště dobře za světové války. Tehda v roce 1914, když rozpuštěny byla národně sociální „Zemská jednota zřízenců drah“, dostal člen předsednictva Václav Halbich vácnuou návštěvu. Byl on zároveň tehda jednatelem odbočky „Zemské jednoty“ v Uhříněvsi. A tak přišli k němu strážmistr četnický Pik s obecním městským strážníkem Lemberkou a členem obecního zastupitelstva Keplem a zabavili mu spolkové spisy. Podobně učinili i u ostatních funkcionářů jmenované odbočky. Všichni byli důkladně vyslýcháni, ale jinak jim nebylo nijak ublíženo.

Odbočka „Zemské jednoty zřizenců drah“ v Uhřetěvsi vznikla brzy po založení politické organizace národně sociální v Praze a síce v roce 1906. Dne 3. září 1906 byla ustavující valná hromada odbočky zdejší. Členové její – zřizenci dráhy – byli politickým přesvědčením národní socialisté. V prvním roce trvání měla zdejší odbočka „Zemské jednoty zřizenců drah“ (v roce 1906) 35 členů.

Činnost organizace československých socialistů v Uhřetěvsi :

Organizace má členů : 66 mužů a 9 žen. Osobní daně zapláceno od členů 604 Kč. Organizace konala v roce 1923 jeden tábor lidu, 5 plenárních členských schůzí, 2 společenské večírky, 1 taneční zábavu v masopustě.

Svátek prvního máje oslaven 29. dubna (v neděli) divadelním představením ve spolkové místnosti „Na lišce“. V den svátku 1. máje účastnili se členové organizace organizační oslavy v Říčanech. Členové ozdobeni byli červeno-bílými karafátami.

Spolek měl příjem v roce 1923 = 1 325 Kč 30 h, vydání 1 246 Kč 20 h.

Pro členy organizace má ve všední dny na prodej knihkupec zdejší Sedláček 25 čísel deníku „České slovo“, v neděli se kolportuje 40 čísel. Denně se prodá (kolportuje) 95 výtisků „Večerníku Českého slova.“

Spolek dal v roce 1923 na darech : Místnímu Červenému kříži 492 Kč, spolku „Barák“ v Linci 37 Kč, na česko školu v Kostomlatech 80 Kč, na českou školu do Francie 27 Kč, spolku „Barák“ ve Vídni 17 Kč.

Představenstvo organizace československých socialistů v roce 1923 : Bohumil Bouček, důvěrník, Václav Halbich, místodůvěrník, Josef Choc, pokladník, Rudolf Tesař, jednatel, Jaroslav Růžička, vzdělavatel, Josef Bechyně, režisér divadla.

Stav členstva organizace československých social. :

v roce 1921 = 180 mužů, 45 žen = 165 členů,

„ 1922 = 87 „ , 31 „ = 118 „ ,

„ 1923 = 66 „ , 9 „ = 75 „ .

Při straně československých socialistů v Uhřetěvsi jest sdužení mládeže „Proud“. Toto sdužení jest činné hlavně pořádáním divadelních představení. V roce 1923 uspořádala sdužení 4 ochotnická divadelní představení v sále hostince „Na lišce“. Sdužení mládeže jest velmi čilé, jejich divadla na vlastním jevišti jsou pěkná a vždycky hojně navštěvována.

Spolek „Odbočka železničních zřizenců v Uhřetěvsi „ je odborovou organizací a členové jeho jsou českoslovenští socialisté.

Předním úkolem spolku jest pečovat o zájmy železničních zaměstnanců státních. Odbočka má v roce 1923 ? členů.

Za světové války, v době největšího pronásledování českých vlastenců, byla činnost spolková utlumena. Po státním převratu 28. října 1918 nastala nová horečná činnost. Socialistická myšlenka ovládla ve vlasti naší. Staré organizace socialistické získávaly denně nové členy, nové organizace byly rychle zakládány. Tehdy, v první době po válce, měly všechny organizace, tudíž i výše jmenovaná v Uhřetěvsi, nejvíce stoupenců. Mnozí méně vzdělaní a méně politicky uvědomělí občané čekali od socialistů přímo snad zábraky a vstupovali do jejich spolků s přesvědčením a očekáváním, že jim tyto spolky dopomohou rychle a snadno k blahobytu. Když se tak však nestalo, tak zase ze spolků těch vystupovali. A odtud je ten rychlý vzrůst počtu členů a brzy zase úbytek členů. Nevzpomněli tiho všichni, že jen pomalou, ale úsilovnou, neustálou poctivou prací jest možno přivést národ k blahobytu a spokojenosti. Takoví mnozí členové spolku vyhýbali se každé práci spolkové, nenavštěvovali schůzí, ba i nepořádně platili. Ale na svých představenstvích žádali všecko. Tak stěžují si četní funkcionáři skoro všech spolků. Veškerá prý práce a starost vložena jest na bedra spolkového výboru, četní členové spolku pak práci kritizují způsobem nevhodným a život spolkový znepříjemňují.

Každý spolek náš, buďsi jakýkoliv, mohl by vykonati nejen pro své členstvo, ale i pro širší veřejnost v našem městě mnoho dobrého, jen jest třeba : svorné poctivé práce všech.

Spolek : „Národní jednotu českých střelců v Uhřetěvsi.

Jednota byla založena v roce 1911. Ustavující valná hromada konala se 6. srpna 1911 ve spolkových místnostech v hostinci Václava Líbala v Uhřetěvsi. Zakladatelé jednoty střelců jsou : Otto Brunner, knížecí vrchní strojník, jako první starosta spolkový, František Škorpil, obchodní zástupce, náčelník spolku, Václav Líbal soukromník, pokladník spolku, Josef Zeman, holič, jednatel. Karel Rathouský, mistr zednický, pozdější náčelník spolkový, Čeněk Rada, mistr obuvnický, místostarosta spolkový.

V prvním roce trvání (r. 1911-1912) měl spolek 29 členů činných, 6 přispívajících. Členi přispívající platili ročně 4 K ročně.

Cílem spolku bylo a jest dosud : Vycvičiti každého člena spolkového, aby řádně střílel a mohl se účastniti závodů ve střelbě. Vedle toho předního cíle má spolek také snahu pěstovati bratrství mezi členy, proto oslovují se členové vzájemně „bratře!“, dále vzal si spolek za úkol vzájemnou podporu členů v nemoci a úmrtí a pěstovati ducha národního. O vzdělání členů pečuje spolek četbou. Spolek odebírá časopis „Střelec“. Občas pořádá spolek pro své členy i pro širší veřejnost zábavné večírky, taneční zábavy a koncerty „tamburašů“.

„Odbor tamburašů“ založen byl při spolku Jednoty střelecké v Uhřetěvsi 2. února 1913 a čítal první čas 15 členů. Tamburaši cvičili třikrát týdně za vedení sborníka Aloise Novotného. Odbor účinkoval při spolkových zábavách a večírcích koncertních.

O pořádání zábav stará se zábavní výbor. Činní členové spolkové mají povinnost cvičiti (nyní vždycky ve středu večer), v neděli a ve svátek odpoledne stříleli na spolkové střelnici na zahradě u Vávrů. Někteří vycvičení členové účastnili se střeleckých závodů na vojenské střelnici v Kobylisích.

Členové spolku dle stanov spolkových mají býti ve spolkových krojích při veřejném vystupování. Otázka pořízení krojů vyplnila jednání mnoha spolkových schůzí již před válkou, ale teprve nyní snad stane se skutkem a ještě jen u některých členů.

Ve světové válce mnoho členů spolkových bylo na vojně. Činnost spolková v roce 1915 docela přestala.

Po státním převratě 28. října 1918 ožil spolek zase. V roce 1919 v listopadu byla zase činnost spolková obnovena. Zápisné nových členů tehdy činilo 2 Kč, spolkový příspěvek 1 Kč měsíčně. Spolek pořádal brzy potom taneční zábavu se vstupným 12 Kč. Náčelník si stěžoval, že členové málokdy cvičí.

V roce 1923 byly poměry ve spolku asi tyto : Členové nebyli ještě krojovaní. Spolek měl 48 členů, činných ale jen 19. Jednatel vyřídil 38 dopisů za rok. Členských schůzí bylo 10, výborové 2, plenární (valná hromada) 1, bylo provedeno 7 výcviků a uspořádána mikulášská zábava a v masopustě maškarní ples. Při plesu tom hrála hudba (14 hudebníků) Stolařova od 7 hodin do 4 ráno za odměnu 900 Kč. Příjem z plesu byl 4 423,60 Kč, vydání 2 683,90 Kč. Některé platy z tohoto vydání: dávka zemská a kolek 701,10 Kč, hasičovi 40 Kč, za světlo té noci 85 Kč, ze sálu zapláceno 150 Kč.

Spolková správa jest tato : starosta Fr. Škorpil, místostarosta Kar. Rathouský, náčelník Vejmelka, pokladník V. Lemberka, jednatel Alois Formánek.

Škola za světové války.

Světová válka krutě zasáhla naši školu. Školní výchova a vyučování utrpěly dlouhou válkou nesmírně.

Ze zdejších učitelů dva odešli na vojnu. Jejich místa vyplněna učiteli, které se uvolili učiti výpomocně zdarma. A od 1. ledna 1915 platilo jim město 50 K měsíčně.

Žákyně zdejší školy při hodinách ručních prací ve škole i ve volných chvílích robili pro vojáky v poli kukle proti zimě, kamaše, ponožky, rukavice nátepníčky a podobné věci. Žáci v hodinách tělocviku připravovali cupaninu na obvazy pro raněné. Učitelstvo odevzdávalo měsíčně 1 % svého služného ve prospěch humanitních účelů.

Každé vítězství rakouského vojska musila škol oslavit. Mládež školní účastnila se slavných bohoslužeb ve zdejších kostelech a potom jí byl vysvětlen význam té oslavy. V každý takový slavnostní den byla na budově školní vztýčena rakouská černožlutá vlajka. Vedle ní vztýčen i prapor zemský, červenobílý.

Dne 20. června 1915 vykonala škola zdejší pod vedením řídícího učitele Antonína Macháčka prosební pobožnost za mír do kostela svatě Markěty v Královicích.

Rakouskými úřady školními nařízeno bylo, aby se dětem vysvětlil ústup ruských armád a vítězný postup rakouských a německých vojsk. Proto na začátku školního roku 1915-16 byla v kostele zdejších veliká oslava církevní. Při ní s kazatelny zdejší děkan František Kahoun v delší řeči vylíčil dětem i přítomným dospělým příčinu slavnosti.

Zemská školní rada v Praze nařídila přísně učitelstvu, aby dbalo své povinnosti rakousko vlastenecké při vyučování a výchově mládeže, aby rakouský duch vlastenecký byl ve škole uhájen a posílen a aby zachován byl rakousko vlastenecký ráz školy. Dále nařízeno, aby učitelé a učitelky i mimo školu jednali tak vždycky, aby „bezvýhradně poctivé rakousko vlastenecké smýšlení nemohlo býti v pochybnost bráno“. Zejména slohové práce žactva musily býti psány v duchu habsbursko rakouském.

Na paměť válečných událostí sázely školní děti 28. března a 16. dubna 1916 za vedení a dozoru učitelstva v novém městském parku válečné stromy. Bylo zasazeno : jeden topol na paměť padlých vojáků, druhý na paměť raněných, třetí na paměť v poli stojících hrdinů. Dále bylo zasazeno 80 jiných stromů a 300 ozdobných keřů. „Na vrchách“ založen byl válečný háj, do něhož zasazeno 50 akátů, 50 habrů a 200 hlohů. Jako při každé rakouské oslavě, tak i při této zazpívána byla rakouská hymna a provoláno třikrát „sláva“ rakouskému císaři.

Školní knihovna pro školní mládež podrobena byla na rozkaz úřadů důkladné revizi. Učitelstvo musilo všechny knihy pročitati. Knihy, které nevyhovovaly, po stránce rakousko vlastenecké nebo nábožensko mravní, byly ze žákovské knihovny vyřazeny a měly býti zničeny. Někde je neničili, nýbrž schovali a po válce je vrátili zase do knihoven. Také mnohé učebné knihy a čítanky zažily rakouskou persekuci. Čítanky byly všechny odstraněny a vytištěny nové, prosáknuté rakušáckým duchem. Byly plné článků o Habsburcích, rakouských vítězstvích a plně nenávisli k nepřítelům Rakouska.

Za války světové zaveden byl u nás tak zvaný „letní čas“. Byl vždy od 1. května do 30. září. Na úřední rozkaz posunuty byly všude hodiny o jednu hodinu napřed. Dle takto nařízených hodin se musilo také ve škole učiti.

Pro raněné a nemocné vojáky v nemocnicích sbíraly školní děti s učiteli noviny a knihy. Sebráno bylo a zasláno vojákům 39 knih a mnoho různých časopisů.

Ve dnech květnových roku 1917 zasazeny byly zase v obci naší válečné stromy ve zdejších novém městském a válečném parku za spolupůsobení školních dětí a učitelstva. Zasazeno bylo celkem 1 425 stromků.

Dne 12. února 1917 zastaveno bylo na zdejší škole veškeré vyučování pro nedostatek uhlí ! Tyto vynucené prázdniny trvaly až do 26. dubna 1917. Po druhé byly uhelné prázdniny od 17. prosince 1917 do 26. února 1918. Uhlí nebylo vůbec k dostání. Poněvadž se třídy školní nedaly vytopiti, nemohlo se vyučovati.

Školní úřady nařídily, aby se školních dětí použilo ke všem válečným sbírkám. A tak děti, místo aby se učili ve škole, musili za dozoru učitelstva sbírat i po městě Uhříněvsi i po okolních vesnicích předměty, které rakouský stát potřeboval.

Děti sbíraly po domech kovy (64 ½ kg), cín a olovo (5 kg 60 dkg), vlnu a kaučuk, opotřebované látky vlněné od 102 rodin ve váze 199 kg, 11 balíků prádla a obnošeného šatstva ve váze 10kg 37 dkg. Školní děti sbíraly a sušily jahodové a ostružinové listy jako náhražku čaje pro vojsko (7 ½ kg). Několikrát během války uspořádány byly peněžité sbírky dům od domu i na ulicích, což provedly děti také. Jednou to byla sbírka na vdovy a sirotky po padlých vojácích, po druhé sbírka ve prospěch rakouského červeného kříže, jindy sbírka zlatých věcí a tak podobně. Také kopřivy sbíraly děti, aby z nich byly udělány oděvy pro vojsko.

Také učitelstvo zataženo bylo do práce za účelem podpory válečného státu rakouského. Učitelstvu nařízeno bylo úřady, aby všemožně se přičinilo, by občanstvo upisovalo válečné půjčky. Učitelé musili tedy spolupůsobiti při upisování válečných půjček. Mnozí ustrašenci však působili až příliš horlivě, ke škodě své i občanstva. Po pádu Rakouska zakusili potom hněv lidu. Učitelstvo musilo i jinak všemožně vypomáhati úřadům v jejich práci : spisovati osevne plochy polí, dělati soupisy potravin, obilí, bramborů, dobytka a jiné podobné písařské práce, za které moc málo v odměnu dostali nebo i nic.

Za takového stavu věcí nemohla ovšem škola svému účelu dostáti. Škol vyučování bylo nedostatečné. Děti, které v válečných letech chodily do školy, byly ve vzdělání pozadu za těmi, které před válkou školu vychodily. Ještě hůře na tom byla mravní výchova mládeže. Mravnost školních dětí právě jako mravnost dospělých klesla na konci světové války na nejnižší stupeň. Příčiny nemravnosti a zločinnosti mládeže školní byly : nedostatečná školní výchova, zlé příklady dospělých, bída a hlad chudších vrstev lidových, dlouholeté vraždění se národů a rozpoutání se všech nejhorších vášní lidských.

Spolek : Občanská podpůrná jednota „Jiří z Poděbrad“.

Tento spolek se vyvinul ze spolku „Vojenských vysloužilců“ v Uhříněvsi.

Spolek „Vojenských vysloužilců“ v Uhřetěbově začal svoji činnost dne 1. května 1887. Původcem a tvůrcem spolku toho byl František Herbich, tehdejší knižecí písař v Uhřetěbově.

První valná hromada jmenovaného spolku (ustavující) byla 8. května 1887. Prvním předsedou spolku byl František Břejška, dílovedoucí ve zdejší pivovaru, prvním velitelem Antonín Vinář, pokladníkem Václav Železný, jednatelem Jan Kalous. Spolek měl první rok 47 členů a to 4 zakládající a 43 přispívající. Zakládající člen musil složit jednou pro vždy 10 zlatých rak. čís., tj. 20 K, přispívající pak každoročně 1 zlatý, tj. 2 K nynější. Zakládající členové spolku byli : Ferdinand Böhm, knižecí správce zdejšího velkostatků Alois Tichý, majitel pivovaru, Josef Dobiáš, majitel strojní cihelny, August Grof, přednosta zdejší železniční stanice.

Spolek „Vojenských vysloužilců“ staral se hned po svém ustavení, aby jeho členové měli spolkové uniformy. Ty byly také brzy pořízeny. Na veřejnost vystupoval spolek vždycky ve stejnokroji. Lidé říkali spolku „veteráni“. Ceny jednotlivých částí stejnokroje byly : za holý černý klobouk 2 zlaté, za chochol na klobouk 90 krejcarů (1 K 80 h) až 1 zl. 60 krejc., za bluzu z tmavošedomodré látky 9 zlatých.

Spolek účastnil se vždycky v plné parádě ve stejnokrojích s hudbou církevních obřadů katolické církve, zvláště „božského těla“ a „vzkříšení“. Každý hudebník dostal odměnu za hraní při té církevní slavnosti 24 krejcarů (v roce 1888).

Na úhradu tohoto vydání uspořádal spolek hudební zábavu ve sváteční odpoledne. Vstupné do zábavy činilo 10 krejcarů.

Za první rok trvání měl spolek „Vojenských vysloužilců“ příjem 421 zl. 80 kr., vydání 220 zl. 98 kr.

Tento spolek snažil se získati nějakého „vznešeného“ pána za protektora spolku. Po několikaletém uvažování, jednání a prošení získali konečně protektora spolku v osobě hrabě Arnošta Sylva Tarouca v Průhonících. Brzy potom přikročil spolek ke zřízení a svěcení spolkového praporu. Slavnost svěcení praporu vykonána byla 27. srpna 1893. Hrabě Tarouca s manželkou svou ale odjeli z Průhoníc a odrekli účastníti se slavnosti té, „ač byli o to nejednou spolkem prošení. Před jejich odjezdem šli „Vojenští vysloužilci“ z Uhřetěbově s hudbou a lampiony do Průhoníc a uspořádali večer před zámkem tamějším panu protektorovi spolku hudební zastaveníčko. Marně žádali ještě jednou „matku praporu“ hraběnku Marii Sylva Tarouca Nostic o účast na slavnosti.

Spolek „Vojenských vysloužilců“ trval v Uhřetěbově až do roku 1913. Spolek vystupoval veřejně ve stejnokrojích a s hudbou pokaždé u příležitosti nějakého svátku v císařské rodině habsburské a při slavných bohoslužbách církve katolické. Spolek podporoval své členy v nemoci nebo v jiných nehodách. Zemřel-li člen spolku, doprovodil ho spolek na poslední jeho cestě ku hrobu. Na zapravení vydání spolkových konal spolek často různé zábavy, většinou taneční. Každoročně v masopustě pořádal spolek ples. Ze staré zápisové knihy spolkové jest možno čísti, o čem jednalo se ve schůzích spolkových : O vyrukování k nějaké církevní slavnosti, která hudba se má k tomu zjednat, o vyrukování v den jmenin nebo narozenin císařských, jaká zábava se má pořádati, jak vystrojiti spolkový ples, jaká podpora a komu se má uděliti, jak doplniti spolkový stejnokroj. Marně hledáme ale v těchto starých zápisech, byla-li jaká přednáška poučná pro členy spolku, nebo nějaké snad divadelní představení, není tam žádné zmínky o časopisech a knihovně. Spolek byl nepolitický a veřejnými záležitostmi obecními a státními se nezabýval.

Spolek se později nazýval Spolek vojenských vysloužilců hraběte Arnošta Sylva Tarouca v Uhřetěbově.

V březnu roku 1913 přišel na spolek úřední dopis od zemské správy politické v Praze, v němž bylo oznámeno, že budou spolku dodány zbraně za účelem výcviku ve zbraní a že tyto zbraně musí býti nošeny při každé vycházce spolku a že v případě nebezpečí válečného musí členové spolku se zbraněmi těmito do řad vojenských nastoupiti.

Členové spolku byli postaveni před veliké rozhodnutí. Co dělati, Poslechnouti nebo odepřítí vyplniti přání vlády rakouské ? Uznáno za nejlepší nechat dosavadní spolek zaniknouti a založiti nový spolek na docela nových základech.

A tak ze starého spolku vysloužilců vojenských vznikl nový spolek s názvem „Občanská podpůrná jednota Jiřího z Poděbrad v Uhřetěbově“.

Ustavující valná hromada nového spolku vykonána dne 14. června 1913. Za předsedu spolku zvolen Joachim Langer, za místopředsedu Alois Jírek, za pokladníka František Kudr, za jednatele František Plátek.

Účelem spolku jest podporovati členy v nemoci, poskytnouti příspěvek na pohřeb zemřelým členům, doprovoditi zemřelého člena k poslednímu odpočinku, pořádati společenské schůzky a vycházky s hudbou.

Členem spolku může býti každý plnoletý a bezúhonný muž, který jest úplně zdravý při vstupu do spolku. Zápisné činí při stáří do 35 let 4 Kč a při stáří do 45 roku 6 Kč. Za 6 měsíců ode dne přistoupení má člen právo žádati o podporu v nemoci a za pohřebné. Podpora v nemoci se uděluje členu na jeho žádost, tvá-li nemoc déle než tři dni. Výše podpory v nemoci a výši pohřebného stanoví každoročně valná hromada. Členové spolku jsou povinni doprovoditi zemřelého člena spolku ku poslednímu odpočinku. Spolek jde na takový pohřeb korporativně, s praporem spolkovým a s hudbou. Jsou-li členy spolku ženy, mají stejná práva i povinnosti jako ženy.

Spolková valná hromada volí každý rok na běžný rok funkcionáře spolkové a to předsedu, místopředsedu, jednatele, pokladníka, 11 členů výboru, 4 náhradníky výboru, 2 přehlížitele účtů, 3 revisory nemocných, 2 praporečnický a předsedu zábavního výboru. Volba se koná tajně lístky.

Spolkový příspěvek činil v roce 1923 měsíčně 1 Kč.. Při úmrtí člena některého musí každý člen spolku zaplatiti do spolkové pokladny 2 Kč na pohřeb. Spolek vyplácí podporu v nemoci 1 Kč denně. Mimořádné podpory činily v roce 1923 obnos 600 Kč. V roce 1924 měl spolek 488 členů a to 262 členů a 226 členek. Za správní rok 1923-1924 zemřelo 6 členů. Jednatel vyřídil četné dopisy. Vzdělání spolku jeví se v těchto číslech :

Počet členů v roce 1921 - 1922 byl 272, (148 + 124),

„ „ „ 1922 - 1923 „ 334, (184 + 150),

„ „ „ 1923 - 1924 „ 488, (262 + 226).

Spolek konal v roce 1923 četné schůze a to 1 valnou hromadu, 2 schůze členské a 13 schůzí výborových. Tohoto roku rozdělil spolek mezi staré členy své nemajetné a práce neschopné 690 Kč, na dárky pro děti svých členů dal 1 000 Kč.

V roce 1923 konal spolek 2 kabaretní večírky, 1 ples se vstupným 7 Kč a jubilejní slavnost dne 8 července 1923 na památku 10 letého výročí založení spolku. Spolek odebírá měsíčník „Věstník“ a sice 12 exemplářů pro členstvo.

Když v roce 1913 vznikl ze staršího spolku „Vojenských vysloužilců“ spolek „Jiří z Poděbrad“, byl prapor, v roce 1893 vysvěcený, uložen do zdejšího kostela všech svatých, aby ho už nebylo používáno. Spolek „Jiří z Poděbrad“ zřídil si nový prapor a slavnost odhalení nového praporu spolkového se konala dne 21. června 1914. Protektor slavnosti Alois

Tichý, ml., majitel pivovaru v Uhříněvsi. Matkou praporu byla Karla Dvořáková, choť správce cukrovaru. Jak se časy změnili od r. 1893!

Místní organizace české strany agrární v Uhříněvsi.

Místní organizace české strany agrární založen byla v Uhříněvsi v roce 1907.

Ustavující schůze organizační konána byla dne 1. listopadu 1907. Schůzi svolal Vít Kosina, tehdá rolník v Uhříněvsi v čísle 29., který v delší řeči vysvětlil účastníkům schůze důležitost organizace a pohnu je, že organizaci si založili.

V prvním předsednictvu organizačním byli : Oldřich Semanský, předseda, statkář, Vít Kosina, místopředseda a důvěrník, Josef Bohuslav, pokladník, Jiří Koliha, jednatel.

Organizace čítala na počátku 13 členů. Později přistoupili ještě někteří členové, ale organizace tato nikdy neměla mnoho členů.

Spolkový příspěvek platili členové čtvrtletně a sice od 40 halířů do 1 k dle majetkových poměrů.

Pro spolkovou místnost předplacen byl časopis „Venkov“ (deník). Každý člen odebíral týdeník „Cep“.

Brzy založeno bylo řepařské sdružení, které mělo účel hájiti zájmy pěstitelů řepy cukrové. Řepařské sdružení vyjednávalo s cukrovarem o podmínkách prodeje cukrovky. Tím dosáhli rolníci lepších podmínek, než kdyby prodával každý jednotlivec zvlášť.

Až do té doby přicházivali obyčejně rolníci přede žněmi do cukrovaru, aby se vypůjčili potřebnou částku peněz jako zálohu na řepu, kterou potom na podzim přivezli. Cukrovar čítal dost vysoké % úroků. Od založení řepařského sdružení nechodili se rolníci dlužiti do cukrovaru. Okresní hospodářská záložna jim půjčila na nižší úrok. To bylo v roce 1908. Když cukrovar nechtěl dáti rolnictvu větší cenu za cukrovku, usnesly se organizace řepařské, že řepu sázeti nebudou. Cukrovar byl nucen dáti jim cenu lepší a to 2 K 20 h za 1 q.

V roce 1908 oslavilo rolnictvo 60 leté jubileum zrušení roboty v sousedním městě v Říčanech. Z Uhříněvsi vypravila agrární organizace 1 allegorický vůz se skupinou sedláků a selských žen a mládeže.

V roce 1909 založeno mlékařské sdružení. Vymohlo zvýšení ceny mléka o 4 halíře na 1 litru. I prodával se pak 1 l mléka za 20 halířů. Téhož roku uskutečněno pojišťování hovězího dobytka proti nutnému zabití.

V roce 1910 prodána byla řepa cukrovka za těchto podmínek : 2 K 28 h za 1 q řepy, srážka na hlínu činila 5 %, rolník měl právo žádati 60 % řízků a za každých 100 q odvezené čisté cukrovky dostati 4 kg čistého cukru, na 100 q řepu dostati 12 kg semene.

V roce 1919 přeměnila se místní organizace „agrární“ české strany v organizaci s názvem : „Místní organizace republikánské strany československého venkova“.

Činnost této poválečné organizace jest slabší než činnost předválečné organizace.

V roce 1923 měla organizace 25 členů. Členský příspěvek činil 50 halířů z 1 korce výměry pozemků. Člen, majitel 20 korců, platil tedy 20 x 50 h = 10 Kč.

Předsedou a důvěrníkem organizace jest rolník Václav Koliha z čísla 24. Pokladníkem jest František Alexander, obchodník.

V roce 1924 prodali členové organizace řepu cukrovku za těchto podmínek : 23 Kč za 1 q, 60 % řízků, 5 % srážka na hlínu, rolník dostane ¼ % melasy, 6 % saturačních kalů (šámy), za 100 q čisté řepy 3 kg cukru.

Místní organizace koná většinou práce kulturní a odborné v rámci okresní organizace v Říčanech. Jsou tam 2 organizace : politická a odborová. Za Uhříněves jest důvěrníkem v těch organizacích Václav Koliha z č. 24.

Spolek : Československá obec legionářská, jednota Uhříněves.

Spolek tento založen byl v roce 1920. Ustavující schůze jednoty konána byla 4. června 1920. na počátku čítala jednota uhříněveská 17 členů z města Uhříněvsi a z okolních vesnic nejbližších. Ale již na konci prvního správního roku v srpnu 1921 čítala jednota 32 členy. První představenstvo bylo v roce 1920 toto: Předseda Václav Mand, náměstek Josef Opl, pokladník František Vávra, jednatel Josef Průcha, revisoři Josef Novák a Antonín Černý, členové výboru Jar. Kopecký a Jan Belinger.

Spolek Jednota legionářů jest jeden z nejmladších spolků v Uhříněvsi. Členi jeho jsou legionáři, kteří za světové války byli ve sborech československé zahraniční armády. Z Uhříněvsi jsou to ti to občané legionáři :

1.) Jan Belinger, železniční zřízenec, Uhříněves, č. 35., příslušný do Uhříněvsi. Do ruské legie se přihlásil 1. července 1918. Byl v 2. pěším pluku, 3. rotě. Hodnost : svobodník. Narozen 1888.

2.) Karel Beneš, mistr krejčovský v Uhříněvsi, č. 128., příslušný do Uhříněvsi. Do italské legie se přihlásil 5. března 1918. Byl v 39. pluku, 12. rotě (strojní pušky). Narozen v Křenici 1899.

3.) Antonín Beránek, zedník v Uhříněvsi, č. 98. Příslušný do Uhříněvsi. Narozen v Uhříněvsi r. 1889. Do ruské legie se přihlásil v červenci 1917. Sloužil v 8. střeleckém pluku, 8. rota. Hodnost : desátník.

4.) Ferdinand Bílek, dělník v Uhříněvsi, č. 92. Příslušný do Olomouce. Narozen 1895 ve Slavoníně u Olomouce. Přihlásil se do ruské legie 28. listop. 1917. Sloužil v 1. pluku, oddělení rychlopalných děl.

5.) Jaroslav Blažek, klempířský pomocník v Uhříněvsi, č. 71. Příslušný do Uhříněvsi. Narozen v Tehovičkách 1893. Přihlásil se do francouzské legie v prosinci 1917. Sloužil u 21. střeleckého pluku, pomocná rota (hudba).

6.) Jan Černý, adjunkt čsl. Státních drah, nyní v Kladrubech-Řečanech. Narozen 1897 na Smíchově. Příslušný do Uhříněvsi. Vstoupil do italské legie 6. března 1918. Sloužil u 33. pluku, v oddílu vrhačů min čili bomb. Hodnost : četař. V Uhříněvsi vyrostl a byl vychován.

7.) Antonín Čulík, dělník v Uhříněvsi, č. 28. Příslušný do Uhříněvsi a zde též narozen 1894. Přihlásil se do ruské legie 12. srpna 1917. Sloužil v 6. střeleckém pluku, 12. rota, později 1. pluk lehkého dělostřelectva, 4. baterie. Hodnost : střelní mistr.

8.) Jan Hůla, poštovní zřízenec v Uhříněvsi, č. 308. Narozen v Uhříněvsi 1895. Příslušný na Král. Vinohrady. Přihlásil se do italské legie 18. dubna 1918. Sloužil u 34. pluku, 7. roty, telegraf. oddíl.

9.) František Janoušek, krejčovský dělník v Uhříněvsi, č. 143. Narozen v Uhříněvsi r. 1885 a příslušný do Uhříněvsi. Přihlásil se do ruských legií 29. října 1917. Sloužil u 3. dělostřeleckého pluku, 4. rota.

10.) Jaroslav Kopecký, dělník v Uhříněvsi, č. 337. Příslušný do Uhříněvsi. Narozen v Mikulovicích u Pardubic v r. 1889. Přihlásil se do ruské legie v říjnu 1917. Sloužil v 1. dělostřeleckém pluku, oddíl rychlopalných pušek.

11.) Antonín Kumšta, dělník v Uhříněvsi, č. 7 Příslušný do Korusičan u Benešova. Narozen v Královicích u Uhříněvsi r. 1895. Přihlásil se do italské legie v lednu 1918.

- 12.) Jan Moravec, dělník v Uhřiněvsi, č. 158. narozen v Uhřiněvsi r. 1885 a sem též příslušný. Přihlásil se do ruské legie v r. 1916. Sloužil u 5. střeleckého pluku, 5. roty.
- 13.) Antonín Novák, odborný učitel při měšťanské škole v Uhřiněvsi, od 1. září 1924 ve Velkých Popovicích. Narozen v Královicích 1889. Příslušný nyní do Velkých Popovic, kde je definitivním odborným učitelem na měšťanské škole. Přihlásil se do ruské legie v květnu 1916. Sloužil u 2. střeleckého pluku, 11. roty, později u 1. záložního pluku, v poddůstojnické škole, potom u 9. střeleckého pluku, 7. roty. Poslední hodnost : kapitán. Raněn 7. srpna 1918 do hrudi pod Samarou.
- 14.) Robert Novák, poštovní zřízenec v Uhřiněvsi, č. 143. Narozen v Žizkově r. 1895 a tam též příslušný. Přihlásil se do italské legie 10. března 1918. Sloužil u 34. pluku pěšího, 11. roty. Raněn 30. září 1918 do nohy.
- 15.) Josef Oppl, zámečnický v Uhřiněvsi č. 38. Narozen v r. 1893 v Tursku, okres smíchovský. Příslušný do Prahy. Přihlásil se do francouzské legie 4. března 1918. Sloužil u 21. pluku, 3. roty.
- 16.) Antonín Plavý, železniční zřízenec v Uhřiněvsi, č. 287. Příslušný do Královic. Narozen r. 1891 v Hájkách. Přihlásil se do ruské legie 30. dubna 1918. Sloužil ve vojenské nemocnici v Irkutsku. Hodnost : desátník.
- 17.) Josef Průcha, zedník v Dol. Měcholupech, č. 35. Příslušný do Uhřiněvsi. Narozen r. 1893 ve Slušticích u Říčan. Přihlásil se do italské legie 14. května 1918. Sloužil u 33. pluku, 11. roty, 3. oddíl zákopníků, 10. roty a pak u štábní roty. Hodnost : desátník. Raněn dne 20. června 1919 do horní čelisti na Slovensku.
- 18.) Jaroslav Syrovátka, poštovní zřízenec v Uhřiněvsi, č. 299. Narozen v r. 1892 v Praze a příslušný do Královic. Přihlásil se do ruské legie 9. července 1916. Sloužil ve 2. střeleckém pluku, 4. rota, potom ve 4. střeleckém pluku, v čsl. partisanském oddílu, posléze u 1. jízdního pluku, 3. eskadrona. Hodnost : četař.
- 19.) Josef Šabatka, obuvník a školník v Uhřiněvsi, č. 92. Narozen v Kolovratech v r. 1893. Příslušný do Uhřiněvsi. Přihlásil se do francouzské legie 4. února 1918, sloužil u 21. pěšího pluku, 3. roty Hodnost : svobodník. Raněn v září 1918 do zadní části těla.
- 20.) František Šíma, dělník v Uhřiněvsi, č. 305. Narozen v Uhřiněvsi v r. 1893. Příslušný do Uhřiněvsi. Přihlásil se do ruské legie 9. června 1917. Sloužil u 1. střeleckém pluku, 11. rota.
- 21.) Antonín Štros, tovární dělník ve Vysočanech, č. 272. Narozen v Uhřiněvsi r. 1891. Příslušný do Dálovic u Mladé Boleslavi. Přihlásil se do ruské legie 15. června 1917. Sloužil u 5. střeleckém pluku, 10. rota. Raněn 10. října 1918 do nohy.
- 22.) Josef Vaňous, dělník krejčovský v Uhřiněvsi, č. 85. Příslušný do Uhřiněvsi. Narozen v Předboři u Kolína v r. 1895. Sloužil u 2. střeleckého pluku, 5. roty, potom u kulometné roty a posléze u 1. jízdního pluku. Hodnost : desátník.
- 23.) František Vávra, hostinský v Uhřiněvsi, č. 275. Narozen v Uhřiněvsi v r. 1898. Příslušný do Uhřiněvsi. Přihlásil se do italské legie 2. března 1918. Sloužil u 34. pěšího pluku, oddíl vrhačů plamenů. Hodnost : desátník. Raněn do nohy na Slovensku 29. ledna 1919.
- 24.) Josef Vodička, nyní ošetřovatel v Horních Beřkovicích. Narozen ve Vlašimi v r. 1894. Příslušný do Popovic u Benešova. Před světovou válkou byl v Uhřiněvsi, kde má rodiče a kde se také vyučil. Přihlásil se do ruské legie 8. května 1917. Sloužil u 5. střeleckém pluku.
- 25.) Gustav Černý, řezník a uzenář v Uhřiněvsi, č. 172. Narozen v Uhřiněvsi r. 1883. Příslušný do Uhřiněvsi. Přihlásil se do italské legie v květnu 1917. Sloužil u 33. pěšího pluku, pak u depositní roty ve Folignu v Itálii.
- 26.) Antonín Müller, revident státních drah v Uhřiněvsi. Narozen v Benešově a tam též příslušný. Přihlásil se do ruské legie 10. října 1916. Sloužil u 2. baterie 1. pluku lehkého dělostřelectva. Hodnost : správní šikovatel.

Přehled našich občanů – legionářů :

Legionářů v Uhřiněvsi narození	13,
legionářů v Uhřiněvsi příslušní	20,
legionářů v Uhřiněvsi bydlící	29,
legionářů v Uhřiněvsi mrtví, padlí	4,
rodáci i příslušníci uhřiněvesští	11,
rodáci, příslušníci bydlící v Uhřiněvsi	10,

tj. počítáno z úhrného počtu 31 legionářů, kteří k nám buď rodem, nebo domovskou příslušností nebo bytem náležejí.

Čtyři mrtví (padlí) legionářů za světové války jsou uvedeni v této pamětní knize.

Po válce zemřel tuberkulosou (následkem válečných útrap) legionář Václav Mand. Narozen v Uhřiněvsi 1890, příslušný do Uhřiněvsi, dříve pekař, po válce poštovní zřízenec. Byl legionář francouzské legie, hodnost : četař. Zemřel v roce 1922.

Rodiny ve válce zemřelých legionářů dostaly diplomy s podpisem presidenta republiky. Diplomy ty byly odevzdány starostou města Uhřiněvsi slavnostním způsobem při akademii 3. března 1923. Akademie ta byla pořádána k uctění památky padlých čtyř hrdinů uhřiněveských. Při ní účinkoval hudební spolek „Hlahol“, pěvecký sbor „Sokola“, byla přednáška o boji legionářů a předveden živý obraz ze života legionářů.

Spolek „Československá obec legionářská, jednota Uhřiněves“ čítá v roce 1923 již 43 členů. Členský příspěvek činí 2 Kč měsíčně. Spolek konal za poslední rok 1923 celkem 10 schůzí. Spolek si založil knihovnu a pilně ji doplňuje zejména spisy ze života našich legionářů a spisy z bojů o svobodu. K poučení členstva stará se jednota o pořádání přednášek. K úhradě vydání spolkových pořadů jednota koncerty, zábavy a v masopustě ples. Z výtěžků těchto podniků přispívá jednota na fond ku podporování vdov a sirotků po padlých legionářích. Za tím účelem vykonal jednota i sbírky peněžní mezi občanstvem zdejším.

Tento spolek má hlavní zásluhu o to, že v Uhřiněvsi postaven byl „Pamětní dům“. Za rok 1923 měl spolek hrubého příjmu 10.098 Kč 39 h, vydání 6.312 Kč 94 h, čistého jmění 3 785 Kč 45 h.

Předsednictvo spolku v roce 1924 jest toto : Předseda Antonín Beránek, zedník, jednatel Antonín Müller, revident státních drah, pokladník Jan Belinger, zřízenec dráhy, zapisovatel František Šíma, dělník v Uhřiněvsi.

Jednota legionářská v Uhřiněvsi jest spolkem nepolitickým. Účelem spolku jest přispívati k zabezpečení a obraně Československé republiky a k jejímu vybudování v duchu národní a demokratické svobody a socialismu podle zásad, vytyčených ve washingtonské deklaraci čsl. nezávislosti ze dne 18. října 1918, spolupracovati ku splnění těchto úkolů se všemi sdruženími a spolky, sledujícími stejný cíl a usilovati o to, aby všechny kulturní, politické a sociální boje

v národě vedeny byly jenom zbraněmi ducha, bez násilí a lží, konečně jest účelem spolku uplatňovati a hájiti před úřady a veřejnosti všechny zájmy legionářů. Členem jednoty může býti jen československý legionář.

Československá obec legionářská jednota v Uhřiněvsi uspořádala kurs jedenáctiměsíční pro přípravu ke zkoušce z učiva třetího ročníku měšťanské školy. Do kursu začalo choditi začátkem ledna 1924 celkem 35 posluchačů. Byli to již většinou muži ženatí, méně bylo mladých svobodných. Mnozí z nich byli ve státních službách. Ženy do kursu nechodily. Přednášelo se třikrát v týdnu večer od 7 do 9 hodin a v neděli od 8 do 12 hodin dopoledne. Přednášeli odborní učitelé z Uhřiněvsi. Kurs trval jen 4 měsíce. Později mnoho posluchačů z různých příčin vystoupilo z kursů. Kurs byl potom pro slabý počet posluchačů zrušen.

Čítárna a knihovna v Uhřiněvsi.

Obecní čítárna zřízena byla v Uhřiněvsi rozhodnutím knihovnické rady ze dne 16. listopadu 1920. Čítárna zřízena byla v zasedací síni městského zastupitelstva. Byla prohlášena za veřejnou a byla přístupná každému. Otevřena byla jen v neděli a ve svátek dopoledne i odpoledne. Po prvé byla přístupná obecnímu v neděli dne 1. prosince 1920. Zpočátku zakupovaly se pro čítárnu jen čtyři deníky politické a to : „Národní listy“, „Venkov“, „Právo lidu“ a „České slovo“ a jen nedělní čísla. Později přibýly časopisy „Havlíček“ a „Volná myšlenka“ a deníky „Rudé právo“ a „Reforma“. Knihovnická rada vypracovala pro čítárnu čítárenský řád. Zakázáno v čítárně kouřiti, hlasitě mluvit a vůbec čtenáře vyrušovati. Ale čítárna byla zpočátku jen slabě navštěvována.

V roce 1923 otevřena byla čítárna celý rok vždy jenom v neděli. Ve svátek zůstala zavřena právě jako ve všední dny. V tomto roce bylo vyloženo v čítárně 11 různých novin, 2 časopisy. Byly to denníky politických stran a též časopisy nepolitické, vzdělávací. Čítárna je dosud umístěna v 1. poschodí v radnici (v zasedací síni). Otevřena jest vždy v neděli od 9 hodin do 12 a odpoledne od 1 do 4 hodin. Za rok bylo v čítárně 335 čtenářů, připadá tedy na 1 neděli 6 až 7 čtenářů, počet tedy velice skromný. A to je několik určitých lidí, kteří občas (ne pravidelně) do čítárny zajdou, celá ostatní veřejnost na čítárnu nevpomene. Čítárna nemá oddělení pro mládež. Čítárna má též celý „Ottův slovník naučný“.

Knihovnická rada, která se stará o čítárnu i knihovnu jest složena takto : Předsedou jest František Leksa, knihovníkem odborný učitel Václ. Wild, pokladníkem odborný učitel Karel Knížek, mimo tyto má knihovnická rada ještě některé členy jiné. Knihovnický jest nyní též jednatelem.

Předplatné na časopisy do čítárny činí ročně 320 Kč.

Obecní knihovna zřízena byla v Uhřiněvsi téhož dne jako čítárna (16. listopadu 1920). Pro knihovnu dána byla jedna místnost v radnici v přízemí. Koupěna byla veliká skříň na knihy za 4 600 Kč (čtyři tisíce šest set).

Město Uhřiněves dalo na zakoupení knih v roce 1921 obnos 5000 Kč, v roce 1922 obnos 8000 Kč a v roce 1923 obnos 2000 Kč.

Mnoho knih zapůjčily obecní knihovně některé zdejší spolky a hodně knih darovali i jednotlivci. Tak spolek „Havlíček“ půjčil obecní knihovně 200 svazků, organizace sociálně demokratická 252 svazky, řemeslničko živnostenská beseda 35 svazků, politická organizace komunistická 42 svazky, rolník Václ. Kolíha daroval knihovně 11 knih a tak podobně.

Na začátku měla knihovna (30. listopadu 1920) 320 svazků a ty byly všechny majetek půjčený. Dne 31. prosince 1923 měla obecní knihovna : knih zábavných 653, poučných 132, časopisů 105, tedy celkem 890 svazků. Z toho jest 162 knih, jež se mohou půjčovat dětem.

V roce 1923 bylo 281 čtenářů knih z obecní knihovny. Knihovna byla otevřena od 1. ledna až do 15. května a potom od 17. září až do konce roku, celkem 38 týdnů. Knihy byly půjčovány dvakrát v týdnu, ve středu a v sobotu od 6 do 7 ½ večer. Knihy se půjčují zdarma. Za rok 1923 půjčeno 4 590 svazků. Knihovníkem vybrány pokuty od těch čtenářů, kteří měli knihu déle než čtrnáct dní.

Knihovníkem jest od začátku knihovny až do dnes (tj. 21. listopadu 1924) odborný učitel zdejší měšťanské školy Václav Wild. Roční odměna knihovníka činí 1 200 Kč. Dozorci knihovny a čítárny Čichnovi platí se ročně 600 Kč.

Rodina Kolíhova zřekla se podílu po padlém hrdinovi-legionáři Jiřím Kolíhovi a věnovala podíl ten – obnos 3 000 Kč – zdejší obecní knihovně. Za obnos ten zakoupena státní 6 % investiční půjčka. Za úroky koupí se každoročně knihy. Podíl 3000 Kč jest vyplacená pojišťovnou pojistka na život.

Městská obecní knihovna zdejší vyvíjela v prvních letech svého trvání (v r. 1921-1923) činnost opravdu velkou. Městské zastupitelstvo staralo se o knihovnu pečlivě. Letos (v r. 1924) se poměry zhoršily. Obec nemá dosti peněz a tak i knihovna obecní to pocítí.

Přehled o obecní knihovně :

Roku	knih	čtenářů	vypůjček
1921	602	312	3 956
1922	740	446	4 818
1923	890	281	4 590

Vývoj školství v Uhřiněvsi.

Školu v Uhřiněvsi založila roku 1763 kněžna Marie Terezie, vévodkyně Savojská.

Do obvodu školy uhřiněveské náležely obce : Uhřiněves, Pitkovičky, Královice, Hájek, Kolovraty, Tehovičky, Horní Měcholupy a Nedvězí.

Patronát školní náležel majiteli panství uhřiněveského. Po založení školy navštěvovalo školu je 24 dětí a to šesti – až dvanáctiletých. Byly to většinou děti úředníků a služebníků knížecích. Všechny ty děti vyučoval jeden učitel v jedné školní světnici. Učil je jenom čtení, psaní, počítání a církevnímu zpěvu. Mimo vyučování zastával učitel i službu kostelnickou ve všedních dnech, natahovat a řídit hodiny a zvonil třikrát za den klekání.

Dne 1. dubna 1763 začal svou činnost učitelskou zde Josef Václav Moravec, rodič z Jevan u Černého Kostelce. Bylo mu tehdy 50 let. Po něm zde učil Tadeáš Červenka z Drahobudic u Kolína. Potom tu učil Josef Stárek z Nedvěže, který by dříve německým zámeckým učitelem. Učil v jedné světnici ve zdejším pivovaře. Zemřel 21. ledna 1861.

Po něm byl učitelem v Uhřiněvsi Antonín Kroupa, dříve v Popovičkách, rodák z Jažlovic. Byl tu do 11. dubna 1863.

Od 12. dubna 1863 působil tu jako správce školy, později jako řídící učitel Josef Bubeníček, rodák z Vinoře. Učil zde až do 18. ledna 1888, kdy odešel na zasloužený odpočinek po padesátiletém školském působení. Působil jako učitelský pomocník 15 let na čtyřech školách, jako podučitel ve Kšelech 7 let, jako učitel 4 roky v Úvalech, pak přišel jako učitel na dvouřídni školu do Uhřetěvesi. Když odcházel do pense, byla škola zdejší již o osmi třídách. Poukázána mu roční pense v obnosu 1 000 zl. r. č.

Dne 28. ledna 1888 začal činnost svou zde jako řídící učitel Josef Kohoutek, až do té doby učitel v Českém Brodě. Tentýž působil na zdejší škole až do 1. září 1911, kdy odešel na trvalý odpočinek s ročním výslužným 3 200 Korun. Ale zemřel již 10. září 1911. Celkem působil jako učitel 42 roky, v Uhřetěvesi 23 roky. Roku 1906 jmenován za zásluhy o školu ředitelem obecné školy. Při jeho úmrtí byla škola zdejší již o deseti třídách.

Po něm stal se řídícím učitelem zde Antonín Macháček, dosavadní učitel při zdejší škole. Spravoval zdejší obecnou školu od 1. září 1911 až do 31. prosince 1920. Působil ve škole přes 44 let.

Od 1. ledna 1921 řídil zdejší obecnou školu až do 30. června 1924 Karel Bubeníček, dosavadní učitel při zdejší škole a syn bývalého řídícího učitele zdejšího Josefa Bubeníčka. Odešel na zasloužilý odpočinek dne 30. června 1924 po 43 letech učitelování.

Roku 1831 rozšířena byla zdejší jednotřídní škola o druhou třídu a prvním podučitelem ustanoven Jan Černý. Tato druhá třída zřízena byla, když na starou přízemní budovu přistavěno bylo patro. Obě dvě třídy zřízeny byly v poschodí, kde jest nyní zasedací síň a úřadovna obecní. Dole zřízen byl pro řídícího učitele byt. Výlohy z toho vzešlé zaplatil patronát školní a obce.

V roce 1865 byla obec Nedvěz vyškolená ze zdejší školní obce a v Nedvězi zřízena škola.

Roku 1869 byla škola v Uhřetěvesi již trojtřídní. Tehdy tvořily školní obvod tyto obce : Uhřetěves, Pitkovičky, Tehovičky, Kolovraty, Hájek, Královice. Z těchto obcí chodily děti do zdejší školy. Tehdy měla škola přes 360 žáků. Třetí třída byla zřízena z bytu učitele v přízemí (nynější radnice). Řídící učitel bydlil mimo školu. Byt řídícího učitele býval 2 pokoje, kuchyň a komora. V poschodí býval vedle schodů pokojík. Tam bydlívali podučitelé až do roku 1878. Toho roku zřízen z tohoto pokojíku kabinet. Nyní jest to také úřední místnost radniční (spisovna). U školy byla malá zahrádka. Záchody byly na dvoře a nepostačitelné.

V roce 1878 bylo již skoro hotovou věcí, že vystaví se nová škola na zahradě knížecí na východní straně města. Vše bylo již připraveno i kámen i dříví. Ale dva občané z Královic, Jedlička a Rathouský, oba statkáři, došli si až k místodržitelovi do Prahy a stavbu zhatili. Rozpočet na tu školu byl přes 30.000 zlatých.

Od 1. ledna 1877 zřízena byla čtvrtá třída. Obec najala dům od správce Krausa v Benické ulici, č. 149., za 360 zlatých ročně, zřídila v něm dvě třídy a byt pro učitele. Řídící učitel nastěhoval se zase do staré školy.

Od 1. ledna 1880 zřízena byla při IV. třídě pobočka (paralelní třída). Žactvo v ní rozděleno dle pohlaví. Z bytu řídícího učitele zřízena zase třída a řídící učitel bydlil mimo školu.

V dubnu 1881 najala obec novou místnost pro školu v domě Kolihově v čísle 158. u silnice za roční nájem 100 zlatých na dobu tří roků. Třída udělána nahoře v poschodí ze dvou pokojů.

V roce 1881 – 1882 rozšířena škola zdejší na pětitřídku s jednou pobočkou.

V měsíci srpnu 1883 zbořena stará vinopalna (lihovar) na náměstí. Místo po ní daroval kníže Jan II. z Lichtenštejna místní obci, aby tam zbudována byla nová škola. Dne 24. září 1883 odpoledne položen byl základ k nové školní budově, která do zimy do přízemku pokročila a z jara a v létě roku 1884 dokončena tak, že 24. srpna 1884 byla slavnostně vysvěcena. Místo pro školu se cenilo tehdy na 800 zlatých. Stavba školní budovy vyžadovala nákladu 33.000 zlatých, z toho zaplatila obec Uhřetěves 16.198 zl. 77 krejcarů, Královice a Hájek 5 095 zl. 16 kr., Kolovraty a Tehovičky 5 233 zl. 74 kr., Pitkovičky 172 zl. 33 kr. – výpůjčkou a přirážkou školní, hotově zaplatily obce 4 700 zl. Subvence zemská činila 1 800 zl. Za starou školu se utřžilo 4 500 zl. (tj. nynější radnice).

1. září 1884 začalo se učit v nové školní budově, ač ještě zúplna hotova nebyla.

1. listopadu 1884 zřízena nová pobočka a škola se stala pětitřídní se dvěma pobočkami, měla tedy dohromady 7 tříd.

1. září 1885 bylo všech školních dětí 630. Od 1. dubna 1886 byla zřízena další 8. třída jako zatímní pobočka. Tehdy ze zdejšího školního obvodu chodily pouze 3 děti do střední školy.

V říjnu 1893 byla zdejší škola zase rozšířena o jednu třídu, takže měla od té doby 5 tříd postupných, 3 definitivní pobočky a 1 zatímní pobočku, dohromady 9 tříd. Pro novou třídu najata byla obcí místnost v domě Karla Smolíka číslo 28. Místnost ovšem nevyhovovala. V roce 1896 dostala místní školní rada výpověď z najaté třídy v čísle 28. Byla tedy pronajata prostrannější místnost v domě J. Bártla za roční činži 90 zlatých (V místnosti této nyní spisovatel této knihy zůstává.)

Dnem 1. září 1898 zřízena byla v Kolovratech samostatná škola. Tím ubylo ve škole zdejší mnoho dětí. Zřízena zde byla od 1. září 1898 škola šestitřídní se dvěma pobočkami (8 tříd). Ubyla tedy jedna třída. Děti z Kolovrat a Tehoviček docházejí do školy v Kolovratech.

Dne 21. března 1907 ustavena byla zdejší škola na rozkaz školních úřadů jako pětitřídku se třemi definitivními pobočkami (8 tříd).

Místní školní rada rozhodla 30. listopadu 1910, aby od 15. ledna 1911 až do prázdnin 1911 byly zřízeny dvě nové pobočky zatímní a náklad na ně převzala sama. Pobočky ty povoleny byl potom i zemskou školní radou. I měla škola zdejší tehdy tedy 5 tříd postupných a 5 pobočných (celkem 10 tříd). Čtvrtá pobočka proměněna v definitivní od 1. ledna 1912. V roce 1912 zřízena pak ještě nová třída, jedenáctá a to od 1. dubna a od 1. listop. 1917 třída dvanáctá.

Počátkem školního roku 1919-20 otevřena zde byla měšťanská škola a zároveň zrušeny byly při obecné škole zdejší 2 pobočky. Měla obecná škola 5 chlapeckých tříd a 5 dívčích tříd.

Brzy po skončení světové války ubylo ve škole žactva. Malý počet porodů za války způsobil, že od roku 1922 každoročně jest vždy menší počet nových žáků a začek. Školní úřady ruší tedy zbytečné třídy o slabém počtu žáků.

Tím se stalo, že od 1. září 1923 měli při zdejší obecné škole je 5 tříd postupných a 3 pobočky. A nyní (tj. 25. listopadu 1924) mají pouze 7 tříd dohromady. Co nevidět bude další třída zrušena pro malý počet žactva.

Učitelská i žákovská knihovna byla při zdejší škole od roku 1848. Založena byla kaplanem P. Bradáčem. Pomůcek měla škola jen několik málo. Před rokem 1869 nebylo jedině pomůcky pro přírodopis, fysiku a kreslení.

Roku 1869 měl řídící učitel 588 zl. 49 ½ kr. ročního služného a jednu kvinkvenálku, učitel měl 500 zl. a mladší učitel 350 zl. Začátkem roku 1888 měli učitelé tyto příjmy : Řídící učitel 930 zlatých, učitel 650 zl., učitelka 600 zl., podučitel

400 zl., industriální učitelka 192 zl., služného ročně. Roku 1894 měli učitelé tyto platy : Řídící učitel 1 150 zl., jeden učitel starší 800 zl., jeden učitel mladší 720 zl., jedna učitelka 660 zl., jiná 600 zl., podučitel 500 zl., podučitelka 400 zl. ročně.

Roku 1877 povoleno školními úřady vyučovati na zdejší škole ženským ručním pracím 9 hodin týdně za roční odměnu 144 zlatých. První učitelka ručních prací zde byla tehdy Antonie Melicharová. Zdejší škola neměla od založení svého žádné tělocvičny, ani kryté, ani letní.

V roce 1877 ustaven byl při zdejší škole učitelem od 1. ledna Antonín Nedvídek, voják od dělostřelectva. V pedagogice neznalý, ale velký praktik. Jeho přičiněním zřízena letní tělocvična v zahradě správce Krause v Benické ulici č. 149. Náklad zapraven z dobrovolných příspěvků. Dříví dala knížecí správa.

Ve školním roce 1874 – 75 nechodilo do školy 16 % dětí.

První místní školní rada v Uhřiněvsi se ustavila roku 1871. V roce 1870 vykonána ve zdejší škole první inspekce státním školním inspektorem.

Kněžna Marie Terezie Savojská založila v zdejší obci nadaci. Nadaci dostával zdejší řídící učitel a měl se dle přání zakladatelky modlit každou sobotu růženec a loretánské litanie za udělení té nadace, která činila 16 zlatých ve stříbře. Druhá nadace slove knížete z Lichtensteina. Řídící učitel (dříve učitel) dostával z ní ročně 10 zl. ve stříbře.

V březnu roku 1882 vysázen byl na náměstí před školou park. Park ten zasázel knížecí správce Ferdinand Böhm. Tehdy také zasázeny na náměstí javory. Až do té doby bylo náměstí pusté, vodou rozervané, nehezké.

Vytápění a čištění školy v roce školním 1887 až 1888 stálo 490 zl., v roce 1888 – 1889 totéž stálo 519 zl., v roce 1889 – 1890 pak 522 zl.

V měsíci lednu 1890 rozšířila se v obci našá chřipka tou měrou, že se 12 dní vůbec nevyučovalo. 304 dětí onemocněly chřipkou.

V roce 1892 pronajala obec od Václava Rathouzského 200 sáhů zahrady a na tom místě zřízena byla letní tělocvična. Na ní cvičeno bylo až do r. 1901, kdy byla zahrada prodána smlouva s obcí vypovězena. Škola zůstal opět bez letního cvičiště. Až na jaře v roce 1903 zřízeno bylo ze zahrady při radnici. Kryté tělocvičny škola zdejší dosud nemá. Mládež cvičí v tělocvičně zdejšího „Sokola“, kam ji při hodině tělocviku učitelstvo zavede.

Koncem roku 1895 (29. prosince) založena byla v Uhřiněvsi k podnětu Aloise Tichého, sládka zdejšího, a řídícího učitele Josefa Kohoutka pokračovací škola průmyslová a dvou třídách. Škola ta jest tu dosud. Vyučuje se každoročně od 1. října do 30. dubna. Nyní se vyučuje ve čtyřech třídách. Školu tu navštěvují učeďníci a učeďnice ze zdejšího města a z okolních vesnic ve středu odpoledne od 2 do 6 hodin a v neděli dopoledne od 8 do 12 hodin.

Škola v Uhřiněvsi nikdy neměla a dosud nemá školní zahrady.

Mateřská škola zřízena byla v Uhřiněvsi v roce 1905. Zakoupen pro ni byl dům č. 149. od knížecího rady Krause ve Vídni za cenu 10.400 K. Koupená budova upravena byla potom na mateřskou školu. Dne 3. září 1905 byla budova mateřské školy vysvěcena farářem z Čestlic P. Vocilkou. První pěstounkou v mateřské škole byla Hana Mengrová. Opatrovnicí byla nejdříve vdova Moravcová a brzy po ní vdova Anna Krejčíková. První rok bylo zapsáno v mateřské škole 125 dětí. V roce 1920 přistavěno bylo na mateřskou školu poschodí a zřízeno tak několik učeben pro obecnou školu, když mnoho učeben v hlavní školní budově na náměstí zabrala pro sebe nově zřízená měšťanská škola. Tato přístavba prvního poschodí stála kolem 150.000 Kč.

V roce 1919 zřízena byla v Uhřiněvsi měšťanská škola chlapecká a roku 1920 měšťanská škola dívčí. Obě měšťanské školy byly umístěny v hlavní školní budově na náměstí.

V roce 1920 povoleno bylo školními úřady zřízení dvouřádní obecné školy v Královicích. Děti z Královic přestaly chodit do obecné školy v Uhřiněvsi. Jen několik málo jich dochází do měšťanské školy v Uhřiněvsi.

Před světovou válkou za časů panování císaře Františka Josefa I. vodili učitelé děti školní do kostela. V zimě každou neděli a svátek, v létě každodenně ve čtvrt na osm ráno. Při zpovědi a přijímání, při biřmování a jiných církevních obřadech dozírali učitelé vždycky na školní mládež v kostele. Při církevních průvodech o Božím těle, o vzkříšení, na sv. Marka a o křížových dnech vedli učitelé, každý svou třídu, ve dvoustupu děti školní dozírajíce na ně.

Po státní převratě ze dne 28. října 1918 přestala pro děti i učitelstvo povinnost chodit do kostela. Učitelstvo proštěně povinností dozíratí na děti při církevních obřadech.

V roce 1920 usneslo se městské zastupitelstvo jednohlasně na tom, aby byly ze školních učeben odstraněny kříže. Místní školní rada všemi hlasy proti jednomu ten návrh přijala. Kříže byly pak ze stěn sejmuty a v kabinetech uloženy.

Dne usnesení místní školní rady ze 14. října 1921 dávají se od 1. ledna 1922 veškeré učebné pomůcky všem dětem z Uhřiněvsi zdarma. Do rozpočtu na rok 1922 zařadila místní školní rada obnos 40.000 Kč na tyto učebné pomůcky.

Jak ceny školních potřeb vzrostly v letech po světové válce, patrně z následujícího :

Tužka	byla v roce 1914 za	4 h,	v roce 1921 za	30 h,
pero	„ „ „ „	4 „ „ „ „	30 „ „ „ „	1 Kč
sešit	„ „ „ „	6 „ „ „ „	7 „ „ „ „	50 „
slabikář	„ „ „ „	56 „ „ „ „	14 „ „ „ „	40 „
čítanka	„ „ „ „	80 „ „ „ „	3 „ „ „ „	20 „
lahvička červeného inkoustu	20 „ „ „ „	3 „ „ „ „		

Spolek dobrovolných hasičů v Uhřiněvsi.

Spolek byl založen 20. září 1885. Tohoto dne konána byla ustavující valná hromada. Při ní zvoleni byli tito první funkcionáři spolkové : Josef Limax velitelem, František Meling podvelitelem, učitel Matěj Skořepa jednatelem, Antonín Doršner pokladníkem a František Růžička účetním. Spolek čítal první rok 54 členy.

Dne 19. června 1886 dostal spolek vozovou stříkačku. Stříkačka požehnána byla děkanem P. Moravcem 5. září 1886.

Spolek si pořídil brzy stejnokroje pro své členy. Parádní stejnokroj měl takovéto kabátce : límec byl stojatý a červený, byl dvojmo paspulován, napřed měl kabátec falešné kapsy, vzadu dragoun. Velitel měl límec celý zlatý, podvelitel okolo černého límce zlatou prýmkou na půl palce širokou. K parádnímu stejnokroji patřily vysoké černé čepice.

Bylo zvykem v Uhřiněvsi, že při církevních slavnostech katolických, zejména při Vzkříšení a Božím těle, súčasnil se celý sbor hasičský slavnosti té v parádním kroji i se stříkačkou. Při Božím těle konalo několik mužů ze sboru stráž při oltářích, aby lid a zvláště mládež nelámala březek, dokud kněz od oltáře neodešel. Stříkačka byla ozdobena kvířím a

stála na náměstí a na ní s kyticí v ruce stál při církevní slavnosti kominík v černém slavnostním šatě. Po slavnosti donesl kyticí starostovi města a dostal za to nějakou odměnu na penězích. Při těchto slavnostech se střílvalo, nejdříve ze železných hmoždířů, v pozdějších dobách z pušky do trychtýřového sudu, který byl umístěn v podkroví půdy v radnici. Peněžní náklad hračtila obec. Posledně bylo z tohoto dřevěného děla stříleno dne 28. října 1918, potom v roce 1919 při slavnosti zasazení 4 lip svobody před školní budovu č.p. 2.

Hasičský sbor účastnil se církevních slavností posledně v roce 1918.

V roce 1923 čítal spolek 36 členů činných a 63 členů přispívajících. Ze 36 činných členů byli : 17 dělníků, 9 zaměstnanců obecních, státních a soukromých, 7 živnostníků a obchodníků a 3 jiných zaměstnání, 25 ženatých, 10 svobodných a 1 vdovec.

Tohoto roku jsou funkcionáři spolku : Emilián Todl, starosta sboru, Václav Procházka, velitel, Karel Knížek, jednatel.

Ve správním roce 1923 konal spolek 1 valnou hromadu, 3 členské schůze a 11 výborových schůzí. Sbor účastnil se prvního sjezdu hasičstva československého v Praze. Tohoto roku konalo se v Uhřetěvsi okrskové cvičení hasičské při všesportovní slavnosti. Po prvé cvičeno bylo před veřejností se sekýrkami. Obecní zbrojnice hasičská upravena byla z jedné bývalé stáje v Obecním domě, č.p. 38. Spolek měl ve správním roce 1923 příjem 3 632 Kč 90 h, vydání 3 056 Kč 20 h. Za ten rok konal spolek dvě taneční zábavy a jedno biografické představení ve prospěch spolku, 39 cvičení, 152 stráží při divadlech, koncertech, tanečních zábavách apod. V roce 1923 byl spolek při dvou požárech. Spolkový příspěvek činil v roce 1923 pro členy přispívající 10 Kč ročně, činní členi spolku neplatí.

Za hasičské stráž ve zábavních místnostech platilo se roku 1923 do 11 hodin v noci 12 Kč, za každou hodinu od 11 do 3 hodin po 5 Kč, po třetí hodině ranní za každou hodinu 10 Kč. Za posílčkování spolku dostal obecní strážník Václav Soukup 160 Kč ročně. Při spolku dobrovolných hasičů v Uhřetěvsi byl 4. prosince 1922 samaritánský odbor, jehož úkolem jest řádně obsloužit v čas potřeby raněné hasiče i jiné lidi. Předsedou samaritánského odboru jest Otto Wantoch.

V roce 1923 má zdejší hasičský sbor čtyřkolovou stříkačku na perách, malou čtyřkolovou stříkačku (dodavač), železnou voznici čtyřkolovou na 10 hl vody, kterou koupilo město v roce 1922 za 10.000 Kč, 7 žebříků obyčejných, 1 žebřík skládací střešní, 2 ruční stříkačky, 2 háky na strhování a množství jiných drobnějších potřeb hasičských. Obec koupila pro sbor hasičský v roce 1922 mimo jmenovanou již voznici obyčejný žebřík hákový za 300 Kč, hasičí přístroj „Jupiter“ za 561 Kč, 2 petrolejové pochodně za 245 Kč, asbestovou kukli do kouře za 255 Kč, 6 pracovních obleků za 1 456 Kč 82 h, 1 pracovní kalhoty za 100 Kč, 1 lopatu za 7 Kč 80 h a 10 píšťal mosazných se šňůrami za 102 Kč. Mužstvo vyzbrojeno bylo sekýrkami a hlavy mělo kryto přilbicemi.

Požární obvod obce Uhřetěvsi jest nyní Uhřetěves, Benice, Královice, Kolovraty, Tehovičky, Lipany a Petrovice. Mimo tento obvod jede zdejší sbor k požáru na přímé požádání.

Představenstvo spolku jest nyní toto : Emilián Todl, železniční úředník, starosta spolku, Václav Procházka, zástupce pojišťovny „Slavie“, velitel sboru, Antonín Lemberka, podvelitel, Karel Knížek, odborný učitel, jednatel, Josef Jarolím, pokladník, Antonín Novotný, zbrojmistr.

Za světové války spolek pouze živořil. Za celou dobu války a 3 léta po válce nekoupeno pro sbor skoro ničeho. Teprve v roce 1921 v měsíci listopadu oživil sbor k nové činnosti a rok 1922 jest pro spolek rokem omlazujícím.

Velmi zajímavé jest, že za světové války u nás nehořelo. Za celou tu dobu čtyř let nebylo u nás ani jednoho většího požáru. Jen v roce 1917 vzrál se v pivovare zdejším obilí, jež tam bylo praženo pro vojenskou správu. Oheň byl záhy uhašen. Jen trocha obilí shořela. Kdežto dříve před válkou bylo častěji slyšet křik „hoří“, ve válce a v prvních letech po válce skoro nehořelo. Snad byli lidé velmi opatrní, snad zlomyslnost přestala. Nehořelo asi hlavně proto, že bylo těžko stavěti a přišla veliká dražota staveb.

Za války mobilisování byli někteří hasiči zdejší, ale všichni se z války vrátili. Jen holič Josef Zeman raněn byl ve válce do nohy a tato mu musela býti nad kolenem odřata. Nyní jako válečný invalida má prodej tabáku na náměstí v obecním stavení.

Dne 1. září 1920 odešel do pense městský tajemník Antonín Chvojka, dlouholetý člen hasičského sboru, jednatel a pokladník spolkový.

Na podzim v roce 1921 náhle zemřel dlouholetý velitel sboru hasičského František Sucharda, mistr kominický. Pádem se žebříku se zabil.

Místní organizace československé živnostensko – obchodnické strany středostavovské.

Tato organizace založena byla u nás v Uhřetěvsi v roce 1920. První, ustavující valná hromada konána byla dne 29. ledna 1921. Na ní zvoleni byli pro první správní rok tyto funkcionáři : předsedou Otto Smolík, řezník a uzenář, místopředsedou František Pospíšil, sedlák, jednatelem Antonín Kalous, obchodník uhlím a dřívím, pokladníkem Karel Sedláček, knihář. Počet členů v prvním roce byl 32 mužů.

Cílem organizace dle úředně schválených spolkových stanov jest přeměnění dnešní kapitalistickou společností ve společnost středostavovskou tak, aby každému občanu zajištěno bylo rovné právo a plný výtěžek z jeho práce. Pracovati o vybudování národního státu našeho jako moderní demokratické republiky, sociálně spravedlivé, na podkladě nejširších svobod a rovnosti občanské bez rozdílu pohlaví, národnosti, náboženství i stavu. Snažiti se o odstranění politického i sociálního útisku a všech privilegií. Přičiniti se o zachování soukromého majetku vrstev lidových a středních. Starati se o všestranné povznesení kulturní i mravní.

Činnost organizace v roce 1923 : 104 mužů a 11 žen.

Organizační daň byla v I. třídě 24 Kč a v II. třídě 12 Kč. Každý přihlásil se dle výše svého majetku do určité třídy. Zápisné u nových členů 4 Kč.

Příjem organizace činil v r. 1923 úhrnem 1 648 Kč 40 h, vydání pak 2 009 Kč 90 h. Jmění spolkové jest 3 136 Kč 12 h.

Organizace uspořádala v masopustě r. 1923 ples v sokolovně zdejší.

Někteří členové organizace odebírají deník „Reforma“, který jest orgánem strany živnostensko-obchodnické.

Předsednictvo místní organizace v roce 1923 jest toto :

Předseda : František Pospíšil,

náměstek : Václav Vosecký,

pokladník : Antonín Kalous,

zapisovatel : Karel Sedláček,

důvěrník Antonín Hynek.

Rozpočet na rok 1924.

Ve schůzi obecního zastupitelstva v Uhřiněvsi dne 10. listopadu 1923 ustaven byl řádný i mimořádní rozpočet obecní a byl pak 14 dní veřejně vyhlášen. Nikdo z občanstva neučinil k němu na obecním úřadě připomínky. Finanční komise (7 mičlenná) zvolená z obecního zastupitelstva propracovala návrh obecního rozpočtu dne 20. října 1923.

Řádná potřeba na rok 1924 činí 618.353 Kč 9 h, mimořádná potřeba na rok 1924 činí 70.500 Kč.

Řádná úhrada činí na rok 1924 úhrnem 461.723 Kč 25 h, mimořádná úhrada činí pouze 1 500 Kč.

Jest tedy schodek řádného rozpočtu 156.629 Kč 84 h, schodem mimořádného rozpočtu 69.000 Kč.

Dohromady činí schodek obecního rozpočtu na rok 1924 : 225.629 Kč 84 h.

Na uhrazení tohoto schodku bylo usneseno obecním zastupitelstvem vybrati obecní přirážku 69% k dani činžovní (daň = 8 366 Kč), která vynese 5.772 Kč 54 h, 199% k ostatním daním (daně činí 110.574 Kč), což vynese 220.042 Kč 26 h. Bude tedy činiti úhrada celkem 225.814 Kč 80 h.

Řádná potřeba na rok 1924 činí :

1.) na ústřední správu	107.606 Kč 87 h,
2.) na obecní jmění	11.283 Kč ----h,
3.) na bezpečnost	59.755 Kč 92 h,
4.) na zdravotnictví	4.750 Kč ---- h,
5.) na komunikace	6.277 Kč ---- h,
6.) na zemědělství	2.950 Kč ---- h,
7.) na sociální péči	13.484 Kč 81 h,
8.) na školství, vědy, umění	
a účely národní	160.930 Kč 75 h,
9.) na dluhy obecní	196.314 Kč 74 h.

Dále uvádím některé nejdůležitější položky z obecního rozpočtu na rok 1924 :

Odměna starostovi obce	3.000 Kč,
služné městskému tajemníkovi	26.426,40 Kč,
obec. úředníku služné	9.624 Kč
man. úředníci obecní	11.374,40 Kč,
úřednímu vykonavatelí obec.	11.730 Kč,
paušál na oděv úřed. vykonavatele	500 Kč,
smluvnímu dělníkovi Jos. Košťálovi	27 Kč denně,
na cestovné a diety	1.000 Kč,
na pensijní pojištění úřednictva	2.306 Kč,
výslužné bývalému městskému	
tajemníkovi Ant. Chvojkovi	16.711,20 Kč,
za nemocenské pojištění J. Košťála	244,80 Kč,
světlo v radnici	1.800 Kč,
topení v radnici	2.224 Kč,
psací potřeby, fiskopisy	2.500 Kč,
poštovné, kolký, telefon a telegraf	1.000 Kč,
policejnímu nadstrážníkovi	3.125,12 Kč,
staršímu polic. strážníkovi	11.700 Kč,
mladšímu polic. strážníkovi	8.500 Kč,
na oděv a výzbroj tří policistů	1.500 Kč,
pensijní pojištění tří policistů	630 Kč,
nemocenské pojištění tří policistů	734,40 Kč,
zaplacená daň z příjmu za tři policisty	725,90 Kč,
zaplacená daň z příjmů za úřednictvo	
a úř. vykonavatele	2.450,75,
hasičskému sboru na potřeby	8.470 Kč,
výdaje na osvětlení města	12.000 Kč,
udržování věžních hodin v chodu	200 Kč,
desinfekce a očkování	100 Kč,
udržování obecních studní	300 Kč,
čištění obce	2.500 Kč,
na veřejné sady a stromořadí	1.500 Kč,
pohodnému	200 Kč,
na udržování obecních komunikací	4.000 Kč,
na polní policii	1.800 Kč,
na odstraňování bláta, sněhu	
a náledí a sypání cest a chodníků	2.000 Kč,
na udržování polních cest	1.000 Kč,
na ničení škůdců živoč. a rostl.	100 Kč,
na chudinský fond	11.478,81 Kč.

Dary města Uhřiněvsi 1924 :

čsl. červenému kříži zde	100 Kč,
Zemské komisi pro péči o mládež	50 „ „

Feriální osadám města Prahy	15 „ „
Sanatoriu na Prosečnici	100 „ „
Husovu fondu pro podporování českých studujících	35 „ „
Jedličkovu ústavu pro výchovu mrzáků v Praze	100 „ „
na Masarykovu ligu proti tuberkulóze	150 „ „
spolku proti tuberkulóze v Žižkově	40 „ „
mense akademické v Praze	30 „ „
Českému museu v Praze	21 „ „
Národní radě české	50 „ „
Národní jednotě severočeské	100 „ „
nemocnici milosrdných bratří	30 „ „
orthopedickému pavilonu	30 „ „
spolku proti plic. nemocem v Žižkově	20 „ „
okresní komisi pro péči o mládež	100 „ „
pedagogickému museu Komenského	20 „ „
Národní jednotě pošumavské	30 „ „
podpůrnému spolku nevidomých	50 „ „
svazu českých měst v Praze	20 „ „
spolku pro podporování propuštěných trestanců	10 „ „
spolku pro ochranu matek a kojenců	30 „ „
spolku pro zbudování Havlíčkova pomníku	25 „ „
spolku „Komenský“ ve Vídni	50 „ „
Ústřední matici školské v Praze	50 „ „
ústavu dětí slepých v Praze	50 „ „
ústavu dívek slepých v Praze	20 „ „
ústavu hluchoněmých v Praze	20 „ „
učednické útulně ve Vídni	30 „ „
zemského spolku pro slepce v Praze	30 „ „
zalesňovacímu spolku v Praze	20 „ „
zemskému spolku pro nemoci plic	30 „ „
pro zdejší matky a kojence	150 „ „
fondu pro sirotku po padlých legionářích	50 „ „
české dětské nemocnici v Praze	50 „ „
pro postavení pomníku J.A. Komenského v Amsterdamě	200 KČ.

Celkem 36 darů v obnosu : 1 906 KČ.

Vydání na obecnou školu	95.493,78 KČ,
vydání na měšťanskou školu	36.489,42 KČ,
vydání na mateřskou školu	12.886,55 KČ,
vydání na živnost.školu pokračovací	4.340 KČ,
vydání na obecní knihovnu	3.000 KČ,
na pořádání lidových kursů	1.000 KČ,
na zřízení a vedení obecní kroniky	1.500 KČ.

Vydání na umořování obecních dluhů a na zúročení jejich 196.314 KČ 74 h.

Některé položky z obecních příjmů v roce 1924 :

Na pensijní fond zaplatil obci :

městský tajemník	1 280 KČ 64 h,
druhý úředník obecní	448 „ 80 „ „
úřednice obecní	576 „ 64 „ „
úřední vykonavatel	288 „ --- „ „
policejní nadstrážník	270 „ ---- „ „
1. policejní strážník	216 „ ---- „ „
2. policejní strážník	144 „ ----- „ „

Na daň z příjmů zaplatil obci :

městský tajemník	1 608 KČ 10 h,
druhý obecní úředník	205 „ --- „ „
obecní úřednice	269 „ 10 „ „
úřední vykonavatel	368 „ 55 „ „
policejní nadstrážník	152 „ 40 „ „
starší policej. strážník	368 „ 50 „ „
mladší pol. strážník	205 „ --- .

Pensijní příspěvky musili jmenovaní obecní zaměstnanci zaplatiti městu plným obnosem, jak je za ně město zaplatilo pensijnímu fondu. Daň z příjmu musilo zaplatiti úřednictvo celou, policejní mužstvo zaplatilo jen příspěvky městu na tu daň, ostatek zaplatilo město ze svého, jako například nemocenské pojištění.

Příjmy na úrocích z cenných papírů :

ze IV. státní půjčky v obnosu 14.000 KČ činil úrok 825 KČ,
ze státní premiové půjčky na 10.000 KČ činil 4 ½ % úrok 450 KČ,
z investiční půjčky telefonní 4.000 KČ činil 6 % 240 KČ.
Příjem ze vkladů spořitelních 622 KČ.

Příjem z pronajatých místností v Obecním domě (obecní hostinec) č.p. 38. 15.220 KČ a ze sálu 6.000 KČ, nijemné z ostatních obecních budov 2 050 KČ.

Příjem z pronajatých obecních polí, luk a míst	6 892 Kč 97 h,
ze sadů, zahrad, školek	2 000 Kč,
z obecních lomů	1 500 Kč.
Jiné obecní příjmy :	
dávka ze spotřeby vína a moštu	1 000 Kč,
dávka ze zábav	10.000 „ „
dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí	17.000 „ „
dávka z piva	5.000 „ „
z kořalek a jiných lih. nápojů	2.500 „ „
Obecní příjem ze státních přidělů :	
na dani domovní	5.000 Kč,
na dani pozemkové	2.000 „ „
na dani z obratu	9.000 „ „
na dani přepychové	530 „ „
Honebné, tj. příjem od honební společnosti 1 800 Kč, kterýžto obnos dostává polní hlídač za hlídání v polích.	
Školní přirážka v roce 1924 :	
pro školu obecnou :	
18% přirážka k dani činžovní	Kč
85% přirážka k daním ostatním	95.493,78
pro školu měšťanskou čili občanskou :	
33% přirážka k daním (mimo činžov.)	36.489,42 Kč.

Uhříněveská radnice roku 1924.

Radnice města Uhříněvsi stojí na jižní straně náměstí presidenta Masaryka na pravém břehu potoka Říčanky. Radniční budova bývala až do roku 1884 obecnou školou. R. 1884 dostavěna byla nová budova pro obecnou školu na severní straně náměstí (č. p. 2.) právě proti nynější radnici na místě, kde do roku 1883 stál knížecí lihovar. Ze staré školy č. p. 33 byla udělána radnice.

Kde jest dnes radnice, tam stála již v 18. století škola jednotřídní. Byla malá a chatrná. Pro školu jistě budova nedostačující. Trochu opravena a lépe vystrojena byla r. 1792 a pak r. 1808. Roku 1830 přistaveno bylo první poschodí. Od tohoto roku má budova již stejnou tvářnost. V přízemí byla jedna školní třída a byt učitelův, v poschodí dvě školní třídy. Nyní celá tato budova slouží účelům obecním.

Nyní v roce 1924 bydlí v radnici v přízemí na levé straně ve dvou místnostech obecní zaměstnanec V. Čichna, úřední vykonavatel. Na pravé straně v přízemí jest v jedné světnici strážnice pro městské strážníky. Touto místností se projde do druhé a v ní jest nyní umístěna obecní knihovna. Vedle těchto dvou místností na straně do dvora jest městská věznice. V poschodí jest z jedné školní třídy udělána zasedací síň městského zastupitelstva. Druhá bývalá třída v poschodí jest rozdělena zděnou přičkou na dvě místnosti, které jsou městskými kanceláři. V přední pracuje úředník Jaroslav Otta a úřední vykonavatel V. Čichna, v druhé rohové místnosti má kancelář městský tajemník JUC K. Prchlík. Bývalý pokojíček pro mladšího svobodného učitele v poschodí vlevo od schodů do dvora jest přeměněn také na kancelář, kde pracuje úřednice K. Dlabačová.

Obecní správa města Uhříněvsi v roce 1924.

Město Uhříněves spravuje 30 tičlenné obecní zastupitelstvo. To zvolilo ze sebe 10 tičlennou městskou radu. V čele celé obce jest starosta obce, kterého zvolilo ze sebe obecní zastupitelstvo. Starosta úřaduje denně (mimo sváteční dni) od 5 do 6 hodin odpoledne, v nutných případech i jindy. Městská rada schází se k rokování asi dvakrát v měsíci, obyčejně v sobotu večer. O návrzích městské rady rozhoduje obecní zastupitelstvo, jež se schází několikrát za rok k zasedání. Starosta jest zodpověden za svou úřední činnost obecnímu zastupitelstvu.

Všecky úřední výkony provádí městské úředitelstvo za pomoci ostatních obecních zaměstnanců.

Městské úředitelstvo a všichni ostatní obecní zaměstnanci jsou podřízeni městskému tajemníku J.U.C. K. Prchlíkovi. Tento jest městským tajemníkem od roku 1923, po zemřelém na tuberkulosu městském tajemníku Hynku Karáskovi. Dále jsou v městských službách definitivně manip. Úřednice K. Dlabačová a man, úředník Jaroslav Otta. Jim ku pomoci jest úřední vykonavatel V. Čichna.

O bezpečnost v obci se starají tři mužové policejní stráže a to : policejní nadstrážník František Ungr, starší policejní strážník Václav Soukup a mladší policejní strážník Stanislav Folpracht.

Různé běžné práce pro město vykonává smluvní dělník Jan Košťál.

Spolek :

Československý červený kříž.

Odbor Červeného kříže byl v městě Uhříněvsi již za doby rakouského panství, ale to byl rakouský Červ. kříž. Byla to instituce nám celkem nemilá. Náš lid nikdy neměl důvěry v rakouský Červený kříž. Tento Červený kříž sledoval hlavně myšlenku sloužit rakouskému výbojnému a surovému militarismu. Národ náš v širokých vrstvách lidových byl proti všemu, co bylo rakouské, co byla Habsburky fedrované, co vyšlo z Vídně. A takovou věcí byl ten Červený kříž. Náš lid nemohl přilnouti k němu i proto, že všecko vedení spolku toho měla v rukou šlechta. A za války zprofanovali Červený kříž mnohé nevhodné osoby úplně. Osoby ty sledující často své vlastní zájmy zošklivěly, pošpinily Červený kříž, který vznikl z nejkrásnější myšlenky pomoci bližnímu. Jsme rádi, že můžeme zaznamenat, že v městě našem, pokud je nám známo, pracoval odbor Červeného kříže i za habsburského panování správně a že stesky výše jmenované na zdejší odbor se vztahovati nemohou.

Činnost rakouského Červeného kříže omezila se vlastně jen na účely válečné. Poměry za války došly tak daleko, že český lid, roztrpčený dlouhou válkou, považoval podporování Červeného kříže za pomáhání prodlužování prokletou válku.

Není se co divit, že nedůvěra přenesla se hodně na Československý červený kříž. Tento musil ovšem skutky dokázati, jak veliký jest rozdíl mezi oběma spolky, rakouským a československým.

Místní spolek Československého červeného kříže nemá vůbec zájmů militaristických. Cílem jeho jest ozdravení lidu a podpora strádajících bližních. Válka zanechala u nás strašlivé stopy. Vyrostlo nám pokolení, jež nese následky podvýživy. Naše mládež, za války vyrůstá, je namnoze mravně zaostalá. Napraviti v obojím směru, co se napraviti dá, jest tím hlavním úkolem Československého červeného kříže. Snaha spolku nese se k tomu, vrátiti nemocným zase zdraví, podpořiti nedostatkem strádajícího chudého, poskytnouti rychlé pomoci raněnému spoluobčanu, zaopatřiti prádlem i šatstvem potřebné rodiny atd. Jak vznešený úkol má Československý červený kříž ! A jak při tom ještě dnes není všemi dobře chápán!

Československý červený kříž měl v patrnosti maše zajatce v cizině a legionáře, sprostředkoval zprávy o jejich pobytu a staral se o jejich návrat domů. Dále ujal se obtížné a nevděčné práce rozdělení darů z Ameriky, jakož i rozesílání dáreků amerických z lásky.

Spolek Československého červeného kříže v Uhříněvsi ustavil se o mimořádné valné hromadě 4. února 1922. Zvolen byl přípravný výbor, který měl vhodnou agitací získati pro spolek hodně členů a vésti záležitosti spolku až do 1. řádné valné hromady. Ten přípravný výbor byl : předseda Otto Wantoch, výrobce líkérů, jednatelkou Marta Balzarová, choť kapitána, pokladníkem Václav Hynek, malíř pokojů.

Spolek vyvinul hned velkou činnost. Konal pouliční i domovní sbírky ve prospěch spolkové pokladny. Uspořádal koncert. Sportovní klub „Čechie“ sehrál fotbalový zápas ve prospěch spolku Čsl. červ. kříže. Ve prospěch téhož provedla Dělnická tělocvičná jednota divadelní představení. Zdejší „Sokol“ zapůjčil zdarma sál sokolovny, aby ušetřil spolku vydání. První rok čítal spolek zdejší 100 členů.

V roce 1923 měl spolek 150 členů. Tohoto roku konáno bylo 7 schůzí výborových, 1 valná hromada, 1 přednáška Dr. Guta z Uhříněvsi o tuberkulose, 1 koncert tamburašů, konány sbírky pouliční i domovní. V témže roce poděleno bylo 80 rodin prádlem, šatstvem a obuví. Spolek měl v roce 1923 příjem 5.673 Kč 71 h, vydání 2.147 Kč 49 h. Jmění spolkové (vázané) celkem 5.744 Kč 11 h. Spolek odebírá časopisy : 2 exempláře „Českosl. červ. kříže“, 6 exemplářů „Zdraví lidu“. Koncert končil ziskem 1 150 Kč 48 h (příjem = 1 538 Kč 20 h, vydání 387 Kč 72 h.). Na postižené zemětřesením v Japonsku daroval spolek 150 Kč.

Funkcionáři spolkové v r. 1923 :

Předseda : Otto Wantoch,
místopředseda : Boh. Bouček, železniční zaměstnanec,
jednatel : Václav Vosecký, stavitel,
pokladník : Karel Knížek, odborný učitel,
zapisovatel Václav Hynek, malíř.

Aby mohl co možná nejvíce dobra způsobiti, stará se náš spolek Československý červený kříž o to, aby v jeho pokladně bylo dost peněz ke konání dobrých skutků. Proto pořádá občas pouliční a domovní sbírky. Sbírký ty mu provádí z ochoty dorost zdejšího spolku „Sokol“ a dorost „Dělnické tělocvičné jednoty“ spolu se zdejšími skauty. Dále pořádá Česk. červ. kříž místní každoročně koncert, někdy i taneční zábavu k získání příjmů k účelům spolkovým. Od členů vybírá spolkové příspěvky, které činí nejméně ročně za jednoho člena 6 Kč.

Jest velice divné, že ve veřejnosti naší jest stále ještě mnoho nepochopení a nedůvěry ke spolku Československý červený kříž, když spolek tento má tak vznešenou snahu a koná tolik dobrých skutků. Nepochopení jest zřejmě viděti i z toho, že při valné hromadě spolkové jest přítomno jen několik málo členů. Jest třeba neustále burcovati svědomí naší veřejnosti a neustále je připomínati povinnost konati dobré skutky. Kéž se poměry v příštích dobách zlepší !

Továrny, živnosti, řemesla a obchody v Uhříněvsi v roce 1924.

Ke konci roku 1924 byly v městě Uhříněvsi : Spolkový rolnický cukrovar, továrna „Konserva“ na výrobu sody a pražení sladu, cihelna „Prago“ o dvou kruhových pecích, cihelna u Konservy“ (1 pec), mlýn, pivovar, o všech těchto podnikcích bude v této knize podrobněji napsáno později.

Dále byly v Uhříněvsi :

1.) smíšené obchody :

Václava Podrackého v Pražské třídě, č. 107.,
Bedřicha Adlera v Pražské třídě, č. 135,
Eleonory Balzarové v Pražské třídě, č. 74,
Marie Bechyňové v Pražské třídě, č. 372,
Marie Bambasové v Pražské třídě, č. 168,
J. Langra v Pražské třídě, č. 142,
Klárý Šulcové v Pražské třídě, č. 318,
Antonína Šťastného v Pražské třídě, č. 9,
Jindřicha Pačesa v Pražské třídě, č. 309,
Františka Alexandra, Masarykovo nám., č. 34,
Josefa Rezka, č. 241,

Františka Horna v Petrovické ulici, č. 108,
Konsum v Petrovické ulici, č. 143,
Aloise Hříbala v Pitkovické ulici, č. 89,
Klárý Podleské v Pitkovické ulici, č. 84,
Karla Diviše v Benické ulici, č. 307,

2.) obchody se střížním zbožím :

Karly Haukové v Pražské třídě, č. 231,
Aloise Počty v Pražské třídě, č. 226,
Ludvíka Duxe v Pražské třídě, č. 71,
Jindřicha Poláčka v Pitkovické ul., č. 13,
Bedřicha Adlera v Pražské třídě, č. 135,
Viktora Krause v Pražské třídě, č. 158,

3.) řezníci a uzenáři :

Josef Grunner v Pražské tř., č. 167,

František Šmejkal v Pražské tř., č. 71,
Gustav Černý v Pražské tř., č. 172,
Otto Smolík v Sokolské ulici, č. 199,
Jan Šita v Petrovické ulici, č. 143,
Oskar Rezek v Benické ulici, č. 328,
4.) pekaři :
Josef Měchura v Pražské třídě, č. 81,
Karel Grüll v Pražské třídě, č. 141,
pekařství v dělnickém konsumu, č. 143,
pekařství ve mlýně v č. 23,
5.) hokynářství :
Emilie Šimové v Pražské třídě, č. 12,
A. Gutové na Masarykově nám., č. 135,
Aloisie Vacovské v Benické ulici, č. 182,
Škorpilové v Benické ulici, č. 276,
Antonie Čermákové v Benické ulici, č. 286,
6.) prodej uzenářského zboží :
Antonín Šťastný v Pražské třídě, č. 9,
Marie Štýbrová v Pražské třídě, č. 176,
7.) prodej koňských uzenin :
Marie Švancarová v Pitkovické ulici, č. 230,
8.) mlékárna „Školního závodu“, č. 92,
9.) cukráři :
Antonín Svoboda v Pražské třídě, č. 107,
František Jiroušek v Pražské třídě, č. 369,
10.) hostinské živnosti mají :
Šolc v Pražské třídě, č. 12,
Jan Kalous v Nádražní ulici, č. 195,
Václav Chroust v Pražské třídě, č. 115,
Václav Rathouský v Pražské třídě, č. 155,
Břečka v Pražské třídě, č. 137,
František Polivec na Masarykově nám., č. 3,
Anna Rosová v Zámecké ul., č. 44,
Alois Zedník v Zámecké ulici, č. 207,
František Vávra v Benické ulici, č. 275,
Šulc v Obecním domě, č. 38,
11.) výčepy lihovin :
Eleonora Bázlerová v Pražské třídě, č. 74,
Josef Rezek v Zámecké ul., č. 241,
František Horn v Petrovické ulici, č. 108,
12.) obchod dobytčím :
Viktor Rezek v Zámecké ul., č. 241,
13.) obchod koňmi :
Karel Micka v Pražské třídě, č. 309,
14.) výkroj koží :
Václav Vaňous v Pitkovické ulici, č. 84,
Václav Volavka v Zámecké ul., č. 51,
15.) realitní kancelář :
Josef Aron v Kolovratské ulici, č. 46,
16.)
Antonín Vrzáň v Pražské třídě, č. 9,
17.) prodej obuvi :
František Novotný v Pražské třídě, č. 9,
Viktor Kraus v Pražské třídě, č. 158,
Ludvík Dux v Pražské třídě, č. 71,
18.) prodej železa :
Václav Podracký v Pražské třídě, č. 107,
Klára Podleská v Pitkovické ulici, č. 84,
František Alexander na Masaryk.nám., č. 34,
19.) obchod skleněnými výrobky :
Josef Zpěvák v Pražské třídě, č. 176,
20.) výčep vína :
Klára Podleská v Pitkovické ulic, č. 84,
Klára Šulcová v Pražské ulici, č. 318,
21.) obchody uhlím a dřívím :
Antonín Kalous v Nádražní ulici, č. 227,
Antonie Filipová v Pražské třídě, č. 253,
Vojtěch Pik prodává uhlí na nádraží,
22.) prodej kamenného nádobí :
František Alexander na Masaryk. Nám., č. 34,
Klára Šulcová v Pražské ulici, č. 318,

Marie Bambasová v Pražské ulici, č. 168,
Aloisie Vacovská v Benické ulici, č. 182,
23.) lékárna :
Jaromíra straky v Pražské ulici, č. 229,
24.) lékaři :
MUDr. Rudolf Mášl v Pražské ulici, č. 71,
MUDr. Antonín Gut v Žižkově ulici, č. 104,
25.) porodní asistentky :
Anna Stehlíková v Nádražní ulici, č. 137,
Františka Vaňková v Čechově ulici, č.
Anna Červinková v Petrovické ulici, č. 329,
26.) materiálista :
Antonín Vrzáň v Pražské ulici, č. 9,
27.) krejčí :
Antonín Hájek v Pražské třídě, č. 66
Josef Staněk v Pražské třídě, č. 70,
František Zoubek v Kolovratské ul., č. 50,
Václav Lemberka v Kolovratské ul., č. 203,
František Janoušek v Petrovické ul., č. 143,
Josef Hošek v Čechově ulici, č. 175,
Karel Beneš v Čechově ulici, č. 128,
František Novák v Pitkovické ul., č. 86,
Ferdinand Boušek v Benické ul., č. 14,
Ferdinand Pazdera v Benické ulici, č. 277,
Matěj Junek na Masarykově nám., č. 31,
Václav Mik na nám. Jiřího z Poděbrad, č. 265,
28.) dámský krejčí :
Josef Sváda v Nádražní ulici, č. 265,
29.) švadleny :
Amálie Tröstrová v Pražské třídě, č. 369,
Marie Dobrovodská v Pitkovické ul., č. 269,
Joža Radová v Benické ulici, č. 259,
Božena Pokorná v Templářské ul., č. 323,
Antonie Šedivá v Kolovratské ul., č. 203,
Anna Železná v Kolovratské ul., č. 203,
30.) elektronické závody :
František Svoboda v Pražské třídě, č. 158,
Karel Smolík na Masarykově nám., č. 3,
31.) obuvníci :
Antonín Zeman v Pražské třídě, č. 338,
Václav Kautský v Pražské třídě, č. 172,
Josef Vokoun v Přemyslově ulici, č. 162,
Josef Pokorný v Petrovické ulici, č. 171,
František Tranta v Petrovické ul., č. 64,
Josef Šabatka v Žižkově ulici, č. 92,
Antonín Semecký v Havlíčkově ul., č. 91,
Václav Rosendorf, Na potůčku, č. 80,
Josef Chochola v Benické ulici, č. 10,
František Strejček v Benické ulici, č. 281,
František Cop v Templářské ulici, č. 319,
Filip Fišer v Pražské třídě, č. 10,
Čeněk Rada v Sladkovského ul., č. 139,
32.) truhláři :
Rudolf Tröster v Pražské třídě, č. 369,
František Roškota v Pražské třídě, č. 68,
Jan Linhart v Pražské třídě, č. 131,
Václav Lízner v Pražské třídě, č. 212,
Josef Miňovský na Masarykově nám., č. 35,
Václav Sedláček, Smiřického nám., č. 40,
František Zoubek v Pitkovické ul., č. 58,
František Diviš v Benické ulici, č. 307,
33.) autodoprava :
Karel Rada v benické ulici, č. 259,
34.) holiči :
František Volmut v Pražské třídě, č. 107,
František Lemberka v pražské třídě, č. 9,
Karel Lébl v Pitkovické ulici, č. 87,
35.) stavitelé :
inženýr Karel Husar v Nádraž. ulici, č. 362,
Václav Vosecký, náměstí Jiřího z Poděbrad, č. 362,
Karel Rathouský, nám. Smiřického, č. 39,

(poslední dva jsou zedničtí mistři),
36.) mistr tesařský :
Václav Košek v Pražské třídě, č. 266,
37.) klempíři :
Jaroslav Blažek v Pražské třídě, č. 71,
Rudolf Krpálek v Kolovratské ulici, č. 52,
38.) lakýrníci :
Josef Čerych v Petrovické ulici, č. 143,
Jírek v Petrovické ulici, č. 143,
Arnošt Bárta v Pitkovické ulici, č. 263,
39.) malíři pokojů a písma :
Antonín Hynek v Havlíčkově ulici, č. 93,
Václav Hynek v Pražské ulici, č. 168,
Arnošt Bárta v Pitkovické ulici, č. 263,
40.) sklenářství :
Anna Kurzveigová v Pražské tř., č. 156,
Alois Janoušek v Obecním domě, č. 44,
41. vetešnictví :
Ferdinand Pazdera v Benické ulici, č. 277,
Josef Kůstka v Žižkově ulici, č. 99,
42.) kamnář :
Josef Čermák v Benické ulici, č. 286,
43.) výroba likerů :
Bratři Wantochové v Pražské ulici, č. 11,
44.) výroba vína :
Radislav Petrič v Sladkovského ulici,
45.) sedláři :
Josef Vačkář v Pitkovické ulici, č. 89,
František Pospíšil v Pražské ulici, č. 62,
46.) knihář :
Karel Sedláček v Pražské ulici, č. 318,
47.) prodej tabáku :
Václav Rathouský v Pražské ulici, č. 155,
Marie Kodeťová v Benické ulici, č. 267,
Jan Šimr v Pražské ulici, č. 274,
Josef Zeman na Masarykově nám., č. 35,
Barbora Heřmanová v Nádražní ul., č. 202,
48.) hodináři :
Václav Jírek v Petrovické ulici, č. 143,
Josef Pavlíček v Pražské ulici, č. 166,
49.) zámečník :
Jan Moravec ve Vyšehradské ulici, č. 54,
50.) zahradníci :
Josef Gut v Benické ulici,
Jan Taneček v Benické ulici, č. 363,
Bárta v Kolovratské ul., č. 254,
František Růžička v Sokolské ulici, č. 36,
Adolf Jakl za „Böhmovou“ vilou, č. 355,
František Vilím u Petrovické ulice,
Josef Dolejš v Pražské třídě, č. 250,
51.) povozníci :
Josef Vačkář v Pitkovické ulici, č. 89,
Václav komárek, č. 157,
Václav Srb v pražské ulici, č. 243,
52.) pokrývači :
Emil Smutný v Žižkově ulici, č. 125,
Emanuel Zoubek,
František Štěpánek v Petrovické ulici, č. 185,
František Čermák v Pražské třídě, č. 370,
53.) kominictví :
kominickou živnost po zemřelém svém muži, kominickém mistru, provozuje Anna Suchardová v pražské tř., č. 137,
54.) modistka :
Marie Jandourková v Nádražní ul., č. 252,
55.) zvěrolékař :
Leo Roubíček v Žižkově ulici, č. 136,
56.) kovář :
Robert Rosa na náměstí Smiřického, č. 43
57.) strojníci :
Antonín Váňa v Pražské třídě, č. 67,
Bratři Smrčinové u nádraží, č. 349,
Václav Bechyně v pražské třídě, č. 372,

58.) kolář :

František Novák v Benické ulici, č. 200,

Josef a Václav Štunc v Pražské třídě, č. 180,

60.) prodej vah :

František Škorpil, Masarykovo nám., č. 28,

61.) prodejní stánek

Josefa Sudka u nádraží,

62.) výroba cementového zboží (tašek) :

František Čermák v Pražské třídě, č. 370.

Ceny životních potřeb na konci roku 1924.

Na konci roku 1924 byly tyto ceny životních potřeb v drobném prodeji u zdejších obchodníků a řemeslníků :

Za 1 kg:

se platilo :

hovězího masa zadního	16 Kč
" " předního	14 "
vepřového masa	13 až 15 Kč
telecího masa	16 Kč
uzeného "	20 "
sádla z českého vepře	18 "
loje	13 "
uzenek	18 "
flačeny	22 Kč
mouky pšeničné 0	3 Kč 80 h
krupice	4 Kč --- "
krupek	4 Kč 40 h
hrachu	3 " 80 "
čočky	8 " --- "
rýže zlomkové	3 " 60 "
" skleněné	4 " 80 "
máku	10 " --- "
cukru kostkového	5 " 20 "
cukru krystalového	5 " --- "
pražené kávy lepší	48 " --- "
" " horší	40 " --- "
kakaa	18 " --- "
hrozinek	20 " --- "
povidel	8 " --- "
marmelády	13 " --- "
sušených švestek	8 " 40 "
chleba bílého	3 " --- "
bramborů	--- " 80 "
čajového másla	36 " --- "
selského másla	28 až 30 " --- "
ceresu (umělého omastku)	14 " --- "
mýdla ku praní	7 Kč až 8 Kč
sody	1 Kč 20 h
tvarohu	8 Kč --- h
solí	2 " 30 "
sušených hub	60 " --- "
jablek	1 Kč až 2 Kč
lískových ořechů	14 Kč --- h.
<u>Za 1 l mléka se platilo</u>	1 Kč 80 h
za 1 l mléka odstředěného	1 " 20 "
za 1 l podmáslí	1 " --- "
za 1 l piva obyčejného	2 " 40 "
za 1 l petroleje	1 " 80 "
za 1 l denaturovaného lihu	4 " 80 "
za 1 l čistého lihu (na kořalku)	40 " --- "
Za 1 Kč byly čtyři housky nebo rohlíky.	
1 vejce stálo 1 Kč 20 h,	
1 vejce nakládané až 1 Kč, starší 70 h, 80 h.	
1 q hnědého uhlí byl za 17 Kč.	

Ceny obilí :

za 1 q žita placeno od 229 do 235 Kč,

za 1 q pšenice placeno od 235 do 252 Kč,

za 1 q ječmene placeno od 255 do 280 Kč,

za 1 q ovsa placeno od 145 do 160 Kč.

Takové byly ceny za české obilí na pražské plodinové bursé koncem roku 1924.

Domovní majetek města Uhřetěvesi v roce 1924.

Městu Uhřetěvesi patřily roku 1924 tyto domy : radnice, č.p. 33., „Obecní dům“, č.p. 38., domek č.p. 35., nemocnice č.p. 133., Pamětní dům, č.p. 380., školní budova v Benické ulici, č.p. 149., školní budova na náměstí presidenta Masaryka, č.p. 2., budova jatek, č.p. 342., budova u hřbitova, v níž je byt hrobníkův, č.p. 60.

O budově radniční napsáno jest obšírně na předchozích stránkách této knihy. Domek č.p. 35. jest obýván čtyřmi rodinami. Zůstává v něm školník Josef Miřovský, truhlář. Obývá jednu světnici. K tomu má síň, v níž provozuje truhlářskou živnost. Bydlí tu obecní strážník Václav Soukup v jedné světnici, železniční zřízenec Jan Belinger v jedné místnosti, k níž si na svůj náklad přistavěl předsíňku a majitel trafiky (prodeje tabáku) Josef Zeman v jedné místnosti. Tento má ještě malý krámek pro prodej tabáku. Trafikant Josef Zeman bydlil až do roku 1922 v obecním domku č.p. 210., který stával vedle domku č.p. 35. na rohu náměstí a Sokolské ulice. V roce 1922 sesula se střecha tohoto domku, byla prohníla, velmi nepříjemně vyrušila obyvatele tohoto domku za tmavé noci a rozbořila domek. Na štěstí se nikomu nic nestalo. Domek ten měl krám, jednu světnici a kolnu. Obec dala válečnému invalidovi Josefu Zemanovi, bývalému holiči, za byt potom světnici v č.p. 35.

„Obecní dům“ jest hostinec. Říká se tak „Obecní dům“ od té doby, co tento hostinec koupila obec zdejší od manželů Smolíkových. Živnost hostinskou má v tomto hostinci č.p. 38. pronajatu zdejší pivovar, ale hostinským jako podsudním jest tam Václav Šulc. V poschodí jest sál, v němž konají se plesy a jiné taneční zábavy, divadla, biografická představení, přednášky atd. V roce 1923 zapláceno bylo za použití toho sálu obci 9.000 Kč. Sál jest od měsíce ledna 1923 osvětlen elektricky. Sál se pronajímá za denní poplatek 60 Kč. Divadelní představení provozuje v tomto sále několikrát za rok dramatický odbor Dělnické tělocvičné jednoty. Pokojík vedle sálu má pronajatý organisace sociál. demokr.

Celkem zůstávají v budovách „Obecního domu“ čtyři rodiny. Dále jsou v tomto hostinci dvě kanceláře četnické umístěny a jedna světnice jest tam pro dva svobodné četníky. Třetí četník, ženatý, bydlí v sousední vsi Královicích a zde vykonává pouze službu. Vrchní četnický strážmistr bydlí zde ve městě v domku č.p. 53. Stodolu v hostinci jmenovaném má pronajatu Josef Vačkář, sedlák a povozník zdejší. V jedné bývalé kolně má dílnu lakýrnickou Alois Jírek, když si ji dřívě k tomu účelu upravil. Kolnu jednu má pronajatou Václav Mrnka za 15 Kč měsíčně. Ve zvláště upravené místnosti cvičí Dělnická tělocvičná jednotka. Za příznivého počasí cvičí v zahradě tohoto hostince „Obecního domu“.

V přítomné době má město naše jen tři sály pro divadla, tance a pod. V „Obecním domě“ největší, v sokolské tělocvičně o něco menší a v hostinci „Na lišce“ nejmenší. Ale jsou všechny nedostatečné. Zejména pro plesy není v našem městě vhodného a velkého sálu.

Obecní domek č.p. 133. za městem vedle cihelny jest isolační nemocnicí. Proto také jest tato budova vzdálena od ostatních budov. Protože nyní jest velká bída o byty, jest celá nemocnice obsazena nájemníky. Jest tam šest rodin ubytováno a jedna osamělá žena.

Řemeslnicko – živnostenská záložna v Uhřetěvesi.

zapsané společenstvo s obmezeným ručením, založena byla v roce 1906. Ustavující valná hromada konala se 6. října 1906. Mezi zakladateli záložny zvláště vynikl svou činností Josef Kotek, tehdá pekař a obchodník zdejší a úředník cukrovaru, který se stal pokladníkem záložny, byl jím až do roku 1914 a stál v čele záložny jako předseda dozorčí rady potom až do roku 1917. Předsedou záložny jest od jejího založení až po dnes Václav Rathouský, hostinský v č.p. 155. a hospodářský správce cukrovaru zdejšího. V představenstvu záložny jest dále Karel Grüll, pekař zdejší v č.p. který jest do dnes místopředsedou záložny a Václav Košek, mistr tesařský v č.p. 266. Oba tiito jmenovaní jsou v představenstvu od založení záložny. Účetním záložny jest Václav Procházkva od založení jejího. Pokladníkem jest nyní Josef Kmoníček. Členské podíly této záložny činily 20 K a byly zvýšeny ve válce světové na 100 K. Úřední místnosti jsou v hostinci č.p. 155. Úřaduje se každou neděli dopoledne. Záložna půjčuje v první řadě řemeslníkům a živnostníkům v Uhřetěvesi a v okolí a teprve v druhé řadě i jiným osobám. Záložna založena byla hlavně proto, aby pomáhala k zvelebování činností, aby finančně podpořila snaživé řemeslníky a obchodníky, aniž by musili hledati drahý úvěr u cizích ústavů.

Činnost záložny vysvítá z této tabulky :

Rok	Počet členů		Vklady		Zápůjčky		Reservní fond		Roční obrát	
	členů	podílů	K	h	K	h	K	h	K	h
1907	61	152	9.911	13	15.631	73	114	---	79.073	---
1908	63	179	21.101	74	17.814	03	169	83	185.912	74
1909	77	199	27.002	45	27.634	37	359	82	218.524	92
1910	102	260	36.418	56	46.947	07	658	18	307.035	74
1911	107	249	43.580	31	57.610	54	921	84	399.296	75
1912	118	257	44.290	39	68.949	88	1.323	25	547.638	33
1913	127	271	56.719	02	77.821	65	1.806	68	525.864	20
1914	129	277	71.726	93	65.817	96	3.714	36	484.397	20
1915	122	135	68.295	51	49.441	96	3.856	---	351.375	49
1916	111	124	71.780	55	36.591	21	3.962	67	219.085	96
1917	108	120	94.963	66	34.318	66	4.051	---	382.021	---
1918	111	122	194.544	75	61.685	66	4.185	---	873.042	18
1919	115	128	249.217	56	84.616	66	5.179	97	1.045.304	24
1920	113	126	276.134	59	150.409	92	5.355	97	1.497.154	53
1921	104	111	191.184	86	127.596	---	5.483	16	1.165.092	71
1922	100	110	339.474	53	190.121	---	6.263	78	1.052.799	46
1923	103	111	349.701	65	247.273	---	7.318	38	1.028.156	19

Roku 1923 měla Řemeslnicko-živnostenská záložna 103 členy se 111 uspanými podíly. Toho roku činily vklady 349.701 Kč 65 h, zápůjčky pak 247.273 Kč. Úroky vyplacené ze vkladů činily 14.092 Kč 15 h, úroky přijaté ze zápůjček obnášely 11.041 Kč 52 h. Rezervní fond činil 7.318 Kč 38 h. Hrubý zisk byl 3.478 Kč 63 h. Roční obrát za rok 1923 byl 1.028.156 Kč 19 h.

Dělnická tělocvičná jednota v Uhřiněvsi

byla založena v roce 1911. Ustavující valná hromada D. T. J. konána byla 8. října 1911 v sále hostince „Na lišce“. Zahájil ji jménem přípravného komitě občan Vilém Micka a řídil první tuto schůzi Rudolf Krispín, jeden z nejhrolivějších činitelů v D.T.J. Jednota má značku : D.T.J. první rok správně čítala 33 členů (mužů) a 6 dorostenců. Zápisné do spolku činilo 30 halířů, spolkový příspěvek měsíčně 10 halířů. Každý člen dostával zdarma časopis „Tělocvičný ruch“. Cvičilo se dvakrát týdně večer v sále hostince. Hostinskému se platilo za světlo za hodinu 6 halířů za jeden hořák. Každý člen musil zaplatiti ročně na úrazové pojištění 40 halířů. Občas stěžováno si ve schůzích spolkových na líknavé placení příspěvků. V srpnu roku 1913 začalo se cvičiti v D.T.J. také žactvo. Před světovou válkou byla jednota dosti činna. Ale ve válce přestávala poněmáhlu činnost její, až přestala zcela, právě jako v jiných spolcích. Z doby války vykazuje jednota jen tři zápisy o schůzích svých.

Po válce světové nový duch síly a nadšení vzkřísil jednotu k novému životu, k radostnému životu, třebaž těžkému, svobodných občanů ve vlastním samostatném státě.

Na valné hromadě 19. ledna 1919 v hostinci u Smolíků učiněny přípravy k nové činnosti jednoty. Za starostu jednoty zvolen Frant. Svoboda, za místopředsedu Vilém Micka, za náčelníka Rudolf Krispín, za jednatele Jaroslav Lízner, za pokladníka František Jandus, za hospodářského správce Václav Šída a za knihovníka Václav Hynek.

Měsíční spolkový příspěvek stanoven na 40 halířů. V roce 1919 měla Děl. těl. Jednota 43 členů, 31 členek, 13 dorostenců a dorostenek a 54 žáků a žaček.

V roce 1923 má Dělnická tělocvičná jednota toto předsednictvo :

starosta : Frant. Diviš, starosta města,
místopředseda : V. Šída,
náčelník : Boh. Jahelka,
jednatel : Frant. Měchura,
pokladník : Frant. Svoboda,
vychovatel : Frant. Drška,
zapisovatel : Frant. Nováček,
hospodářský správce : Ant. Lacina,
knihovník : Josef Souček.

Činnost jednoty v roce 1923 :

Jednota konala 13 divadelních představení, 1 divadlo pro děti, 3 zábavní večírky (a to : mikulášský a sylvestrovský a 1 mezi rokem), 6 přednášek, 16 proslavů před šikem, 2 výlety (do Řičan a do Mnichovic), 3 dětské vycházky, 1 ples maškarní v masopustě, 2 taneční zábavy o posvícení.

Příjem jednoty v r. 1923 : 7 068 Kč 53 h,

vydání jednoty v r. 1923 : 6 446 „ 76 „.

Jednota cvičí v létě za příznivého počasí v prozatímní tělocvičně, nedostatečné, zřízené v Obecním domě. Cvičí se čtyřikrát týdně. Dvakrát za týden po jedné hodině muži, dorostenci a žáci a dvakrát po jedné hodině také ženy, dorostenky a žákyňe. Cvičení bývají večer. Z tělocvičného náradí, které má jednota, musím jmenovati zejména bradla, hrazdu, koně, můstek, kladinu, kužele. Cvičí se ve cvičebním spolkovém kroji. Vycházkový kroj mají jen někteří.

Roku 1923 měla D.T.J. 50 členů, 15 členek, 8 dorostenců, 7 dorostenek, 20 žáků, a 23 žaček.

Dělnická tělocvičná jednota jest jedna ze složek politické organizace sociálně demokratické. Příslušníci D.T.J. jsou zároveň příslušníky sociálně demokratické organizace. Můžeme říci, že spolek D.T.J. sleduje cíle nejen tělovýchovné, ale i politické řídní.

Většímu rozmachu spolku vadilo zejména, že není vhodné a velké tělocvičny. Cvičí se dosud v letní verandě hostince, č.p. 38., upravené na prozatímní tělocvičný sál. Doufáme, že brzy se dočkáme zbudování nové tělocvičny, která by přispěla i k okrase našeho města.

Jak krásný cíl má jednota : Cvičiti a otužovati tělo i duši. V zdravém těle zdravý duch ! Přejeme jednotě k další záslužné činnosti hodně zdaru ! Spolek od svého založení vždy dbal toho, aby výchovou jak tělesnou, tak i mravní vychovával příslušníky své tak, aby z nich byli lidé uvědomělí a ukázněni, schopní řídního boje za své lepší hospodářské bytí.

V roce 1923 činí spolkový příspěvek ročně 12 Kč pro členy činné i přispívající. Spolek odebírá časopisy : Tělocvičný Ruch (40 výtisků), Cvičební rozhledy (6 výt.), Věstník (7 výt.), Dorost (10 výt.), Zlatou bránu (5 výt.).

D.T.J. má knihovnu společnou s místní politickou organizací sociál. demokratickou, která má 57 svazků.

Tělocvičná jednota „Sokol“ v Uhřiněvsi

byla založena v roce 1891. První zájem pro zřízení jednoty vzburzen byl výlety Sokola vršovického a žižkovského do naší obce v r. 1890 a 1891. Hlavně žižkovský Sokol pracoval promyšleně, aby jednotu u nás založil. Z našich lidí patří velká zásluha Janu Menclovi, mlynáři v Uhřiněvsi a Karlu Medvědovi, obchodnímu zahradníkovi ze Žižkova, který se počátkem roku 1891 u nás usadil a druhy své ze Žižkova k návštěvě naší obce stále vybízel. On se nejvíce o založení jednoty staral. 8. září 1891 slíbil starosta zdejší obce Jan Srb myšlenkou sokolskou podporovati. Utvořil se kroužek přátel, kteří se starali o zbudování sokolské jednoty. Byli to jmenovaní již dva občané, dále Otto Bubeníček, Josef Nykodým, Alfred Procházka a Alois Tichý, mladší. K občanstvu uhřiněveskému vydáno svolání, načrtnuté žižkovskými Sokoly, upravené Alfredem Procházkou a podepsané starostou obce Janem Srbem. Členové kroužku jmenovaného chodili dům od domu a sbírali podpisy těch, kdo by souhlasili se založením jednoty. Sebráno 78 podpisů. Dne 14. října 1891 byla první schůze. Na ní byl zvolen prozatímní výbor, jehož členy byli : předseda Jan Mencl, místopředseda Jan Srb, jednatel Matěj Skořepa, pokladník Karel Nedvěd, Josef Nykodým.

Schůze se konaly a cvičilo se v hostinci „u Koliňů“. Dne 22. listopadu 1891 dovolilo místodržitelství, aby spolek byl utvořen.

Ustavující valná hromada konána byla dne 6. prosince 1891. Súčastnilo se jí 29 členů a 4 členové žižkovského Sokola.

Na začátku svého založení čítala jednoty 2 členy zakládající, 24 činných a 44 přispívajících, vesměs mužů. Cvičitelé byli 4, cvičenců 7.

Dne 30. srpna 1896 dobudována byla tělocvična, sokolovna, v níž cvičí se od tohoto dne až do dnes. Vystavěna byla na zakoupeném pozemku, který měl 225 čtvereč. sáhů výměry. Zbudování tělocvičny bylo snad největší starostí jednoty v prvních letech jejích. V letech 1891 až 1896 cvičeno bylo v hostinci u Koliňů v č.p. 3, v letním sále. Za mrazů cvičeno bylo v netopeném sále, pilně, dvakrát týdně. Cvičili staří i mladí. Až to podiv vzbuzovalo.

Roku 1893 rozbouřil František Koliha letní sál. Chtěl postavit nový, ale nepostavil. Sokolové ztratili přístřeší. Cvičeno bylo tedy v zimním sále. Ale ten byl malý a nízký. Ani se nemohla postavit hrazda. Příhodnější místnosti nebylo. V červnu roku 1893 vznikla myšlenka, aby se co možná brzy zbudovala vlastní tělocvična. Zvolen stavební výbor a ten vydal pětiplatkové dluhopisy ve prospěch stavby. Šly dost na odbyť. Ve prospěch stavby pořádány také koncerty, akademie, divadla, taneční zábavy. Na jaře roku 1894 koupen pozemek. V zimě 1894 až 1895 svázen stavební materiál a z jara 1896 začalo se stavět. Dne 30. srpna 1896 slavnostně otevřena byla dohotovená sokolovna. Při té příležitosti vydán pamětní peníz. Na stavbu tělocvičny přispěly : obec zdejší 500 zlatými, cukrovar 500 zl., záložna „Včela“ 100 zl., sládek Alois Tichý 100 zl., rak. č. Stavba sokolovny stála něco přes 7 500 zlatých = 15. 000 K.

Dnes jest tělocvična již nedostačující a pomýšlí se na přístavbu nebo na novou sokolovnu.

Velikou starost činilo činovníkům opatření tělocvičného náradí. Opatřeno bylo postupně.

Dne 21. srpna 1892 konáno bylo v Uhříněvsi první veřejné cvičení sokolské.

Roku 1894. začal zápis dorostu, ale cvičiti začal dorost až roku 1895.

Ženský odbor Sokola založen u nás roku 1898 jako samostatný celek. Ale odbor ten pouze živořil. Správní činnost nevyvíjel žádnou. Členky se ke schůzím nescházely, zápisy nebyly vedeny. Ženský odbor brzy potom zanikl. Až 17. července 1910 byl zase ženský odbor znovu ustaven a zahájil pravidelnou činnost. Členky vystoupily prvně na veřejnost v roce 1900.

Roku 1902 stávkovali cvičenci a to proto, že členové správního výboru nesúčastnili se rekrutské zábavy. Kázeň tedy nebyla tehdá valná v řadách zdejšího Sokola.

Roku 1906 byla opět stávka cvičenců, že správní výbor na jejich žádost nesvolal členské schůze.

V roce 1904 vůbec četní členové velmi ochabli v činnosti. Málo se cvičilo. Až teprve roku 1906 a 1907 vlivem pátého sletu všesokolského oživila činnost spolková. V roce 1908 opět byl pokles a trval až do roku 1911, kdy vlivem šestého sletu zase se plněji cvičilo. Jak ženský odbor v těch letech málo pracoval, jest viděti z toho, že například roku 1904 jen 6 sester cvičilo, přišly jen čtyřikrát do cvičení a přestaly nadobro. Šest plných let potom necvičily.

Dorostenci cvičili již od roku 1892, počtem čtyři. Dorostenky cvičily od roku 1910, počtem 13 toho roku. V roce 1913 začali v jednotě cvičiti žáci a žákyně. Toho roku cvičilo 70 žáků a 40 žákyň.

Divadelní činnost začala jednota r. 1897 pravidelně. Vzdělávací odbor založen téhož roku. Knihovna spolková pořizovala se dost líknavě. Kniha jen pomalu přibývalo a málo bylo v počátcích knihovny používáno. V roce 1904 po prvé zvolen byl knihovník. Pravidelné půjčování knih začalo až v roce 1910.

V roce 1906 zřízen v Uhříněvsi Osvětový svaz. Nebyl to podnik jednoty, ale členové sokolské jednoty jej vedli. Přednášeli tito členové a přednášky doprovázeli světelnými obrazy. Konali tu bezplatnou práci rádi. Ale měli málo posluchačů a tak v roce 1911 činnost jejich musela přestat. Osvětový svaz toho roku zanikl.

Proti Tělocvičné jednotě „Sokol“ a proti její veškeré činnosti stála od počátku správa knížecího velkostatku. Její úředníci, většinou Němci, nepřáli jednotě. A s nimi šli proti Sokolu všichni ti, kdož byli na velkostatku závislí, tedy i mnozí naši lidé, Češi.

S dělnickou tělocvičnou jednotou, vzniklou v r. 1911, žila Tělocvičná jednota „Sokol“ v poměru snášenlivém, v posledních letech přátelském.

Politická organizace strany lidové činí od roku 1919 pokusy o založení tělocvičné jednoty své, ale dosud založena nebyla.

V roce 1921 začala Federovaná dělnická tělocvičná jednota, ale ještě téhož roku přestala.

Jsou tedy v přítomné době v našem městě jen dvě tělocvičné jednoty.

Za světové války utrpěla Tělocvičná jednota „Sokol“ velice. Při vypuknutí války byli v jednotě 2 cvičitelé, 19 členů cvičících, 104 necvičících. Ženský odbor měl 10 cvičitelek, 11 členek cvičících, 61 necvičících. Na vojnu odešlo 59 členů a 8 dorostenců. V legiích bojovali tito členové zdejšího Sokola : Antonín Lemberka v Itálii, Jiří Koliha v Itálii, Steinbach v Itálii, Antonín Assmann v Rusku, Antonín Stros v Rusku, Vladimír Veselý v Rusku, František Růžička ve Francii.

Z těchto legionářů padli ve válce : Lemberka, Koliha, Assmann, Růžička.

Dále padli v řadách rakouského vojska : 7 zdejších Sokolů a 3 dorostenci a 2 členové zemřeli v nemocnicích válečných.

Doma vedl určitou protirakouskou akci starosta Sokola sládek Alois Tichý. Zemřel roku 1919. On povzbuzoval, když již všichni klesali na mysl. Když kolkolem zněly jásavé fanfáry rakouských vítězství a mnozí našinci následkem toho již pochybovali o zdaru „naší“ věci, on nepochyboval a povzbuzoval k trpělivosti. Dovážel z Prahy tajně zahraniční časopisy francouzské, italské, legionářský list „V boj“, písně legionářské, škoda, že vzal s sebou do hrobu tajemství, co a jak dělal. Škoda, že tak náhle odešel.

Za světové války rozpuštěna byla Československá Obec Sokolská a činnost Sokola násilím zastavena. Rodiny doktora Guta, Assmannova a Kolihova vyšetřovány proto, že synové jejich vstoupili do legií. Úřady vyšetřovaly, kterých spolků jmenovaní byli příslušníky. Podobizny těchto legionářů byly zabaveny. V Sokole byla prohlídka spisů a knihovny.

V zimě 1914 – 1915 nastěhování byli do sokolovny haličtí uprchlíci – Židé. V březnu 1915 vyčištěna byla po nich sokolovna a opět se v ní cvičilo, ovšem jen málo, hlavně dorost a žactvo. V roce 1917 přišel úřední zákaz cvičiti žactvo. Rodiče protestovali, ale marně.

Počátkem roku 1918 Ženský odbor se rozešel a ženy vstoupily do sokolské jednoty s muži.

Zpráva o státním převratu přišla do Uhříněvsi v 10 hodin dopoledne 28. října 1918. Přednosta nádraží jako jednatel Sokola rozhlásil jí ihned po městě. Na domech zavládly české prapory. Sváteční nálada opanovala město. Všude

tvořily se hloučky lidí. K večeru shromáždilo se na náměstí množství občanstva, k nim promluvil starosta Sokola Alois Tichý.

Druhého dne 29. října nastoupila služba na nádraží sokolská stráž v stejnokroji spolkovém. Zapisovala vracející se vojiny o odebírala jim výzbroj. Konala tuto službu mnoho dní. V roce 1919 splacen byl úplně dluh, jenž vážil na tělocvičně.

Koncem r. 1921 měla jednota v záložně uloženo 44.913 Kč.

Po státním převratu značně se rozmnožil počet členů, dorostu i žactva. Činnost spolková velmi stoupla, návštěva cvičení byla pilná.

V roce 1891 byly spolkové příspěvky : zakládající člen 200 K, činný 7 K 20 h, přispívající 4 K, dorost 2 K 40 h. V r. 1921 byly stanoveny příspěvky : činný i přispívající člen 12 Kč, dorost 6 Kč, žactvo 3 Kč.

Od roku 1919 odebíráno bylo v jednotě : 10 výtisků časopisu „Sokol“, 16 „Věstník sokolský“, 64 „Vzlet“, 22 „Sokolice“, 5 „Sokolské besedy“, 40 „Skřivánek“, 1 „Zpravodaj Č.O.S.“, 20 „Letáčky“.

Tělocvičná jednota „Sokol“ vykonala za dobu svého trvání od r. 1891 až do roku 1923 :

62 přednášek pro členstvo i veřejnost,

81 krát hráno divadelní představení,

22 pěvecko-hudebních akademií.

Spolková knihovna čítá 592 svazků a to poučných a zábavných knih pro dospělé 202, pro žactvo 117 a dramatických děl 273 svazky.

Při vpádu Maďarů na Slovensko účastnilo se výpravy na Slovensko se sokolskými prapory 6 zdejších Sokolů.

Jak po převratu přibýlo členů, vidíme :

Roku 1918 bylo 105 členů a 83 členek v „Sokole“,

„ 1919 „ 157 „ a 97 „ „ „ ,

„ 1920 „ 192 „ a 120 „ „ „ ,

„ 1921 „ 201 „ a 114 „ „ „ ,

„ 1922 „ 186 „ 105 „ „ „ ,

„ 1923 „ 185 „ 108 „ „ „ ,

Činnost jednoty v r. 1923 :

Jednota měla 185 členů, 108 členek, 24 dorostenců, 28 dorostenek, 72 žáků a 78 zákyň (dle stavu 31. prosince). Cvičili členi, členky a dorost dvakrát týdně po hodině, žactvo někdy jednou, někdy dvakrát týdně po hodině. Cvičilo se večer. Za rok 1923 vykonala jednota : 4 přednášky, 7 divadelních představení, 1 hudební akademii, 6 besídek, 6 výletů, mikulášský večer, sylvestrovský večer, spolkový ples, posvícenskou taneční zábavu a 2 tělocvičné akademie.

Jednota koupila vedle obory u židovského hřbitova pozemek o výměře 114 a 65 m² od lichtensteinských statků za obnos 11.467 Kč. Pozemek upraven na letní sokolské cvičiště.

Při jednotě zřízen jest pěvecký kroužek. Cvičí často a účinkuje potom při hudebních a pěveckých akademiích sokolských. V roce 1923 účastnilo se zpěvu 22 členů a 18 (sester) členek.

Tělocvičná jednota „Sokol“ pilně strádá peníze a chystá se rozšířit svou tělocvičnu a zvětšit její sál. Dosavadní tělocvična již v dnešních poměrech nestačí.

Funkcionáři Tělocvičné jednoty „Sokol“ v Uhříněvsi v roce 1923 jsou : starosta : Keller, přednosta zdejšího nádraží, náčelník : Václav Venta, jednatel : Emilián Todl, pokladník : Fr. Horn, vzdělavatel : Václav Wild, odborný učitel, Alois Janoušek, technický správce domu, knihovnik : St. Semecký, náčelnice : M. Jiřinová.

Politická organizace československé strany lidové

založena byla v Uhříněvsi r. 1920. Ustavující valná hromada konala se 25. ledna 1920. Vznikla na popud okresního důvěrníka strany lidové Prokopa Holého z Mnichovic a Zemana z Průhonice.

Funkcionáři spolkoví v prvním správním roce byli : předseda Ant. Málek, místopředsedkyně Marie Rosová, důvěrník P. Špaček, pokladník Ant. Kopřivová.

Na počátku čítala organizace 30 členů a to 6 mužů a 24 žen.

V roce 1923 konala organizace 6 schůzí výborových, 2 členské a 1 veřejnou schůzi. V tomto roce měla organizace 91 členů.

Spolek má knihovnu farní se 72 svazky. Členové spolku jsou jenom příslušníci církve římskokatolické.

Pisatel těchto pamětí města Uhříněvsi lituje, že nemůže více o tomto spolku napsati, neboť žádných dalších údajů podrobnějších o tomto spolku se mu nedalo, ač o to žádal.

Komise při obecním zastupitelstvu.

Ve schůzi obecního zastupitelstva dne 1. prosince 1923 byly zřízeny při obecním zastupitelstvu tyto komise :

- 1.) komise pro osobní záležitosti a správu kanceláře (6 členů),
- 2.) komise stavební, zdravotní a požární (7 čl.),
- 3.) finanční kontrolní komise (7 čl.),
- 4.) komise pro správu jatek, evidenci inventáře kontrolu obec. dávek (6 čl.),
- 5.) komise pro správu hřbitova, udržování sadů a stromořadí (4 čl.),
- 6.) komise pro domovské a právní náležitosti (6 čl.),
- 7.) komise pro osvětlové, školské, církevní, humanitní a vlastenecké záležitosti (7 čl.),
- 8.) komise policejní a tržní, pro záležitosti hasičské, pro osvětlování a čištění ulic a ubytování vojska (6 čl.),
- 9.) komise pro ochranu zemědělství, vyšetřování živelních škod na polní úrodě, pro klasifikaci koní, vyšetřování případů moru vepřů a jiného dobytka (4 čl.),
- 10.) komise pro sociální, chudinské a sirotčí záležitosti a správu chudobince (7 čl.),
- 11.) trestní senát (6 čl.),
- 12.) komise smířčí a disciplinární (6 čl.),
- 13.) komise pro záležitosti berní a doplnění pozemkových knih (4 čl.),
- 14.) komise elektrisační (7 čl.).

Hřbitovní poplatky.

V roce 1924 stanovilo obecní zastupitelstvo nové poplatky hřbitovní :
Za místo pro hrob dospělé osoby na dobu 10 let 15 Kč, na dobu trvání hřbitova 100 Kč,
za místo pro hrob pro dítě na dobu 10 let 10 Kč, na dobu trvání hřbitova 70 Kč.
Za otevření hrobky poplatek 40 Kč. Za postavení kříže 3 Kč, za postavení pomníku 8 Kč u hrobu dospělé osoby, 4 Kč u hrobu dětského.

Všecky tyto poplatky se platí do obecní pokladny ve prospěch hřbitovního fondu.

Pojištění obecních budov :

V roce 1924 pojištěny byly obecní budovy na tyto obnosy :
č.p. 149, školka, na 50.000 Kč,
č.p. 133, nemocnice, na 27.000 Kč,
č.p. 35, domek na náměstí, na 20.000 Kč,
č.p. 33, radnice, na 41.000 Kč,
č.p. 38, obecní dům, na 200.000 Kč,
č.p. 60, domek u hřbitova, na 15.000 Kč,
č.p. 342, jatka, na 18.000 Kč.

Předpis daní.

Obec Uhřetěves dostala od berního úřadu v Říčanech pro rok 1922 předpis daní pro obecní přírázky 186.577 Kč, pro rok 1923 předpis 118.940 Kč.

Finanční poměry v obci.

Obecní rozpočet na rok 1922 předpokládal, že zaplatí se přírážkami obecními a dávkami obecními 371.376 Kč 75 h. Ale místo této summy sešlo se jenom do obecní pokladny 188.299 Kč 34 h. Nedoplatků bylo 183.077 Kč 41 h.

V roce 1923 mělo se dle obecního rozpočtu vybrati od poplatníků celkem 356.849 Kč 49 h, ale vybralo se pouze 178.349 Kč 65 h. Zůstaly nedoplatky 178.499 Kč 84 h.

V roce 1924 bylo rozpočteno, aby zaplatili poplatníci na obecních přírážkách a dávkách do obecní pokladny 255.814 Kč 80 h, ale do 30. listopadu 1924 zapláceno bylo jenom 68.184 Kč 50 h. Toho dne činily nedoplatky 157.630 Kč 30 h.

Rozpočet místní školní rady

činil v roce	1922 :	1923:	1924 :
zapláceno	187.470 Kč,	154.446 Kč,	131.983 Kč,
nedoplatky :	43.872 Kč,	36.589 Kč,	16.721 Kč,
	143.598 Kč,	117.857 Kč,	115.262 Kč.

Nedoplatky činí za poslední tři léta skoro polovici očekávaného výnosu. Za tohoto stavu věcí se stalo, že za poslední tři léta se téměř nic z prací rozpočtem projektovaných neuskutečnilo, protože nedošly včas peníze. V roce 1924 nemohly se ani mnohé účty zaplatiti, ba stěží se shánělo na plat obecním zaměstnancům. Četné odpisy státních daní způsobily, že také na rozpočtených přírážkách se musily provést odpisy. Tím obecní pokladna přišla o mnoho peněz, s kterými se předem počítalo jako s jistými příjmy.

I byla nucena obec hledati nových příjmů. Zavedena jest od 1. ledna 1925 dávka obecní z karet. Platí se z jedné osoby hrající v karty za 6 hodin 2 Kč. Tuto dávku musí zaplatiti hostinský, když ji od hráčů vybral. Službu konající obecní strážník kontroluje, zdali se dávka z karet řádně platí. Dále zavedla obec dávku ze psů. Kdo má jednoho hlídacího psa, musí z něho zaplatiti 10 Kč dávky. Kdo má dva psy, má zaplatiti z prvního 10 Kč a z druhého 40 Kč obecní dávky. Kdo má tři psy, má platiti z prvního 10 Kč, z druhého 40 Kč a z třetího 100 Kč obecní dávky. Také ten, kdo má třeba jednoho jen psa, ale pouze pro svou zábavu, nikoli pro hlídání, má zaplatiti 100 Kč obecní dávky.

Úprava náměstí ve středu města.

V roce 1924 upraveno bylo nové náměstí v místech, kde se stýkají Pražská třída, Benická ulice, Pitkovická ulice a Petrovická ulice. Až do tohoto roku nebylo v těchto místech žádného náměstí. Vedle domu č.p. 71. a domku č.p. 78. bylo volné prostranství, které patřilo paní Terezií Kryšpínové z č.p. 143. Obec koupila toto prostranství za 20.000 Kč. Na jmenovaném místě stála veliká planá hruška, která byla před jarem 1924 skácena. Vedle hrušky té měla dřevěnou budku (stánek) Jana Homolková, která tam prodávala zeleninu, máslo, tvaroh, cukroví, vejce, noviny atd. Budka byla odstraněna. Celé prostranství upraveno bylo na náměstí. Na něm postaven byl železný stožár s rozvodným kruhem pro dráty elektrického vedení za 4 900 Kč firmou Hec a Richter.

Obecní dávka z nápojů.

Zavedená od 1. ledna 1923, má platiti do 31. prosince 1928.

Má se platiti v této výši :

- z 1 l výčepního piva 2 haléře,
- z 1 l piva ležáku 2 " ,
- z 1 l líhu čistého 50 " ,
- z 1 l lihové trestí nebo slazené kořalky 50 haléřů,
- z 1 l jiné kořalky 40 haléřů.

Zpěvácký spolek „Hlahol“.

Zpěvácký spolek „Hlahol“ založen byl roku 1870. První (ustavující) valná hromada konána byla v lednu r. 1871. Spolkové stanovy schváleny byly c.k. místodržitelstvím 6. listopadu 1870. Zakladatelé spolku byli : truhlář Josef Sudek, učitel Čeněk Nágl, řídící učitel Josef Bubeníček, úředník cukrovaru Norbert Rosa, rolník František Koliha. První spolkoví funkcionáři byli : předsedou František Filip, ředitel cukrovaru, jednatelem František Koliha, pokladníkem Norbert Rosa, sborním Čeněk Nágl.

V prvním roce správním měl spolek 32 členy. Spolkový příspěvek činil tehdy ročně 1 zlatý 20 krejcarů. Nyní činí 2 koruny u člena činného a 4 Kč u člena přispívajícího, 100 Kč u člena zakládajícího (jednou pro vždy).

Účelem spolku jest pěstovati zpěv a hudbu vůbec, zejména původu slavanského. Spolek cvičí zpěvy a hudební skladby a pořádá veřejné koncerty.

Již v roce 1863 učiněn pokus založit spolek zpěvákův tehdejší učitelem zdejší Navrátilem, ale spolek se po 4 měsících rozešel. Druhý pokus učiněn v r. 1866 páterem zdejší Suttnerem, i tentokrát spolek hned v počátcích zanikl za vtrhnutí pruského vojska do Uhříněvsi.

V roce 1898 zřízen byl ve spolku též sbor smíšený. V roce 1919 ustaven byl hudební odbor, stanovy byly přepracovány a spolek si dal jméno : pěvecko-hudební.

Ředitel cukrovaru František Filip byl předsedou spolku od r. 1870 do r. 1919. Druhým předsedou byl Karel Bubeníček, řídící učitel, od r. 1919 do r. 1922.

V letech 1887 – 1890, potom v letech 1904 – 1911 a posléze za světové války v letech 1914 – 1918 nebylo zpíváno.

Jako sbormistři spolkoví vystřídal se od r. 1870 do dne (do r. 1924) celkem osm učitelů zdejší obecné školy, dále jeden státní úředník-pensista a jeden inženýr.

V roce 1923 jest předsedou spolku Karel Bubeníček, řídící učitel, místopředsedou František Turynek, rolník, sbormistrem Hynek Keppl, vrchní soudní oficiál v pensii, jednatel a dirigent orchestru spolkového inženýr Antonín Salač.

Příjem v r. 1923 jest : 1 648 Kč 45 h, vydání : 1 581 Kč.

Spolek konal v roce 1923 jednu valnou hromadu, 36 schůzí členských a 6 výborových. V tomto roce pořádal spolek 1 koncert, dvakrát působil při akademických jiných korporacích. Celkem při tom provedeno 16 hudebních skladeb. V orchestru nastudováno bylo 26 skladeb.

Spolkový archiv má 148 orchestrálních skladeb, 141 pěveckých sborů a to 126 mužských sborů, 5 ženských a 10 smíšených.

Spolek odebírá časopisy : „Hudební matice“, „Pěvecký věstník“.

Zima 1924 – 25.

První část zimy od podzimu 1924 až do vánoc byla mírná, bez větších mrazů a bez sněhu. Prosinec byl normálně chladný, zamračený, ale suchý. Na stromech bylo v předposledním prosincovém týdnu mnoho jinovatky. O vánocích hezky mrzlo. Před vánoci napadlo jednu noc trochu sněhu, jen poprašek, ale velmi brzy roztál. Dne 28. prosince nastala obleva, o Sylvestru bylo již bláto. Obleva pokračuje přes Nový rok. Měsíc leden 1925 byl neobyčejně mírný, teplý. Nemrzlo a nebylo sněhu. Na saních a na lyžích mohli jezdit lidé jen na vysokých horách. Bylo v lednu tak hezky, že lidé odhazovali zimníky a usedali na meze jako z jara. Byl to divný leden. Teploměr ukazoval skoro stále nad nulu, některé dni hodně stupňů tepla. Zdálo se, že příroda již se probouzí k životu. Vše nám spíše připomínalo březen než leden. Ukázaly se nejen některé květy, ale i mušky. Ba chytili lidé v lednu i motýle venku poletujícího. Zato březen nás překvapil svou krutostí. Místo jara byly vánoco. Chumelilo se častěji. Teprve v březnu přišly saně a lyže k činnosti. Rybníky zamrzly tak, že teprve v březnu mohl si zdejší pivovar nasekat dost ledu. Silné mrazy dlouho potrvaly a ještě ke konci března jsme měli sněhové vánice. Teprve v první třetině dubna přišlo k nám jaro. Taková podivná byla ta zima. Byla suchá. Jaro však přineslo dosti vláhy a úroda, zdá se, bude dobrá.

Spolek Měšťanská čtenářská beseda v Uhříněvsi.

Spolek tento založen byl v roce 1869. ve spolkové zápisní knize zapsána jest první schůze výborová dne 5. ledna 1870. Zápis o první valné hromadě jest ze dne 6. ledna 1870. V této valné hromadě spolkové byl stanoven spolkový příspěvek na 15 krejcarů měsíčně, dále zvoleni 4 členové jako opatrovníci knihovny a jeden z nich, zdejší mladší učitel Nágl Čeněk, zvolen za spolkového knihovníka. Knihy se půjčovaly denně od 6 do 7 hodin večer. V masopustě konal se první besední ples, čistý výnos z něho dán na zakoupení knih. Vstupné do tohoto plesu v roce 1870 činilo 1 zlatý r.č. Při plesu zavěšeny byly v tanečním sále nápisy : „Veselme se!“, „Vzdělejme se!“, „Nedejme!“.

V roce 1870 měl spolek 65 členů. Dne 27. prosince 1870 zvolen byl tento sedmičlenný spolkový výbor : Pater Jan Suppan jako předseda, Čeněk Valenta jako místopředseda, Frant. Koliha mladší, Jan Hrubý, Čeněk Nágl, Jan Vondráček, Václav Štrošmaier.

Ve výborové schůzi 4. ledna 1871 zvolen byl Frant. Koliha mladší pokladníkem, Čeněk Nágl, učitel, jednatelem a Jan Hrubý knihovníkem. Stanoveno půjčovati knihy ve čtvrtek od 7 do 8 hod. večer a v neděli po „požehnání“.

Spolek staral se hlavně o to, aby pořádal spolkové zábavy všelijaké a za čistý výtěžek z nich kupoval do spolkové knihovny knihy. Občas uspořádal spolek i poučnou přednášku.

Ve spolkových zápisech častokrát stěžovali si pokladníci spolkoví na špatné placení spolkových příspěvků, mnozí nedoplatové musili býti upomínáni a dokonce byli někteří proto i ze spolku vyloučeni. Pro spolek předplaceny byly různé časopisy, jako „Květy“, „Světozor“, „Paleček“, „Opavský týdeník“.

Účelem spolku jest nabádati členy ke čtení a vzdělávání se. V roce 1874 čítala knihovna 150 čtenářů, kteří přečetli 2 151 knih. V tomto roce byly pro spolek kupovány tyto časopisy : Pokrok, Posel z Prahy, Světozor, Paleček, Dělnické noviny, Opavský týdeník, Hospodář, Obrazy života, Národní listy, Humoristické listy. V tomto roce 1874 čítal spolek 63 členy.

V roce 1874 měl spolek 150 zlatých 85 krejcarů příjmů a 144 zlatých 49 krejcarů vydání.

V roce 1876 čítala spolková knihovna 394 knihy mimo nesvázané časopisy. Knihy ke čtení si vypůjčovali i čtenáři z okolních vesnic. Za vypůjčení knihy platil člen spolku týdně 1 krejcar, cizí čtenář 2 krejcar. Spolek koupil pro členy pohřební pochodně, s nimiž chodilo se pak zemřelým členům na pohřeb. Kdo chtěl mít nárok na pohřební pochodeň, musil složit jednou pro vždy 60 krejcarů. Zemřelému členu Jiřímu Medelskému šlo se prvně s pohřebními pochodněmi na pohřeb.

V letních měsících pořádal spolek pro členstvo výlety za příčinou poučení členů a získání peněz na zakoupení knih. Výlety se konaly ve sváteční dny a bývaly někdy doprovázeny hudbou.

Spolkové zábavy taneční konány byly v masopustě, o posvícení, o Cecilce a o Sylvestru. Ty byly hlavním zdrojem příjmů na zakoupení nových knih pro spolkovou knihovnu. V roce 1883 zrevidována byla knihovna a všechny krvavé romány z ní vyřazeny. Zůstalo ke konci toho roku v knihovně 557 knih dobrého obsahu.

V roce 1923 měl spolek „Měšťanská čtenářská beseda v Uhřiněvsi“ 169 členů. Funkcionáři spolkové byli : akademický malíř Jindřich Bubeníček předsedou spolku, inženýr B. Matějů, místopředsedou spolku, Ferdinand Bubeníček , pokladníkem, Alois Smolík, jednatelem.

Spolková činnost v roce 1923 omezila se téměř na půjčování knih. Půjčovány byly každý úterek od 7 do 8 ½ hodiny večer. Průměrná týdenní návštěva v knihovně byla 25 až 30 čtenářů, kterým půjčeno 100 až 130 svazků. Knihovníkem byl Zdeněk Veselý. Spolek provedl 26. května 1923 hudební akademii ve zdejší sokolovně. Finanční výtěžek z ní měl posloužit k zakoupení nových knih. Výtěžek ten byl velice malý. Příjmy spolkové za rok 1923 činily 2 209 Kč 98 h, vydání 1 189 Kč 32 h. Spolkové místnosti jsou v hostinci paní Horinové, č. 3.

Radio – telefon.

Na jaře roku 1925 zřízen byl v Uhřiněvsi první radio-telefonní stanice a sice soukromé. Tak zřídili si „radio“ ve Školním závodě, v cukrovaru, ve mlýně a jiní ještě zájemníci. Postavili si anteny (obvykle to 2 dráty, napjaté od sloupu ke sloupu), koupili si stroj „radio“, spojili je s antenou a poslouchají koncerty rozesílané na všechny strany vzduchem z Prahy. Počet radiových zařízení stále stoupá.

Spolek:

Politická organizace československé strany národně-demokratické.

Organizace byla založena 5. listopadu 1918. Zakladateli spolku byli zdejší sládek Alois Tichý a akademický malíř zde Jindřich Bubeníček. První funkcionáři spolku byli : Alois Tichý jako předseda, přednosta zdejšího nádraží Edvard Keller jako místopředseda, Jindřiška Pačesová jako jednatel. Spolek měl první rok po založení 244 členů. Spolkový příspěvek roční činí od založení stále 12 Kč.

Účel spolku vytyčen jest programem, který si spolek stanovil : chrániti jednotnost státu Československého, snažiti se o spravedlnost ke všem národnostem ve státě, bez rozdílu pohlaví, náboženství a stavu. Provedení demokratických zařízení ve všech úřadech a institucích státních. Zodpovědnost úředníků a veřejných korporací vůči lidu. Svoboda svědomí a náboženského přesvědčení. Vyvlastnění velkostatků ve prospěch lidu. Posílení středních stavů. Ochrana zájmů inteligence.

Soustavou daňovou působiti k lepšímu rozdělení majetku. Sociálním zákonodárstvím zajistiti dělnictvu možnost všestranného vývoje hmotného i duševního.

Ve správním roce 1923 byli fito spolkové funkcionáři : Předseda Jindřich Bubeníček, místopředseda JUDr. Emil Rathouský, jednatel Edvard Keller.

Příjmy organizace činily v roce 1923 Kč 744, vydání Kč 310. Jmění spolkové bylo 800 Kč.

Knihovny organizace nemá. Odebírá se pro organizaci : „Dělnicko zřízenecké listy“ v 1 exempláři, „Nová síla“ v 10 exemplářích. Jednotliví členové odebírají a čtou deník „Národní listy“.

Organizace konala v roce 1923 jednu valnou hromadu, 3 členské schůze, 3 výborové a schůzi k uctění památky zemřelého ministra JUDr. Aloise Rašína.

Organizace účastnila se obecních voleb v roce 1923 a získala 3 mandáty do obecního zastupitelstva.

Společenský život v Uhřiněvsi v roce 1923 .

V roce 1923 bylo uspořádáno v našem městě (pokud jsme zjistiti mohli): 26 ochotnických divadelních představení, 8 veřejných přednášek, 4 hudební akademie, 4 koncerty, 3 lidové slavnosti, 2 tělocvičné akademie, 1 sportovní slavnost, 7 plesů, 17 tanečních zábav, 3 mikulášské večírky, 2 sylvestrovské večírky, 5 společenských večírků, 2 tábory lidu, 2 veřejné schůze, více večerů tanečních hodin, mnoho fotbalových zápasů, více biografických představení cizích biografů (hráno obvykle v sobotu večer a v neděli odpoledne a večer v Obecním domě) a více divadelních představení kočující herecké společnosti (v Obecním domě a Na lišce).

V roce 1923 patnáctkrát povoleno prodloužení policejní hodiny, což vyneslo obecní pokladně 450 Kč.

Okresní politická správa v Říčanech .

Dnem 1. ledna 1925 zahájila úřední svou činnost okresní politická správa v Říčanech. Tímto dnem odloučeno bylo město Uhřiněves od okresní politické správy v Žižkově a podřízeno bylo nové politické správě v Říčanech. Zaniklo staré pojmenování „okresní hejtmánství“ a místo něho jest úřední název nyní : okresní politická správa.

Cena našich peněz.

Kurs československé koruny (Kč) dne 26. května 1925 :

v Novém Yorku 2,96 dolaru za 100 Kč,
v Londýně za 164 Kč 1 libra šterlingů,
v Curychu 15,32 franků švýcarských za 100 Kč,
100 říšských marek (němec.) za 806,50 Kč,
100 rakouských korun za 4 haléře čsl.
100 maďarských korun za 7 haléřů čsl.
100 polských zlatých za 651 Kč,
100 franků francouzských za 172,12 Kč,
100 franků švýcarských za 656,25 Kč,
100 lir italských za 135,30 Kč,
1 dolar americký za 33,90 Kč
100 srbských dinárů za 56,75 Kč,
100 rumunských lei za 15,92 Kč,
100 bulharských lvů za 24,52 Kč.

O studentu Václavu Rathouském.

a jeho osudech slyšel vypravovati spisovatel této pamětní knihy od zdejšího truhláře Josefa Miňovského toto :

Student Václav Rathouský, narozený 29. září 1824 v Uhřiněvsi ve statku č.p. 40., byl synem zdejšího rychtáře Františka rathouského, gruntovníka z čísla 40. a jeho ženy Alžběty. Student Václav účastnil se činně profirakouských

bouří v Praze o svatodušních svátcích roku 1848. Po dobytí Prahy císařským vojskem rozutekli se mnozí studenti do svých domovů a skrývali se před rakouskými slídiči. Také student Václav Rathouský přišel tajně do Uhřiněvsi a skrýval se ve statku č.p. 39. u své milé. Statek č.p. 39. náležel tehdy gruntovníku Josefu Rathouskému a jeho manželce Anně. Jejich dcera Marie, narozená 8. dubna 1826, skrývala milence svého před pronásledovateli jeho na půdě otcova statku a nosila mu tam jídlo. Jedné noci rozloučil se Václav s domácími a prchl z Uhřiněvsi. Musil. Báł se zatčení a uvěznění. Jeho nepřátelé byli mu již na stopě. Od jeho útěku z Uhřiněvsi nezvěděli o něm jeho příbuzní již ničeho. Jest to zahaleno rouškou tajemství, co asi se s ním potom dělo. Až po čase dostali jeho rodiče neúřední dopis, od vojenské správy z Olomouce některou citlivější osobou psaný, aby přišli svému synu na pohřeb. Byl tam zastřelen.

Tuto událost vypravovala mistru truhlářskému Josefu Miňovskému jeho matka Marie Miňovská, která v roce 1848 byla svědkyní této události. Pořebná data uvedených zde osob zjistil ve zdejší farní matrice P. Fencl, kaplan zdejší duchovní správy katolické.

Společenstvo živnostenské v Uhřiněvsi.

Založeno bylo roku 1882. Jeho ustavení povoleno bylo císařským královským okresním hejtmanstvím v Českém Brodě, kam měštýs Uhřiněves tehdy patřil.

První valná hromada, ustavující, byla konána dne 1. října 1882. První představenstvo spolku bylo : předseda Josef Limax, místopředseda Frant. Švancar, jednatel Václav Štrohmaier, pokladník Jan Pyšna.

Společenstvo mělo první rok 44 členů. Každý člen zaplatil do spolkové pokladny 1 zlatý rakouského čísla. Někteří členové museli býti vícekrát upomenuti, aby tento příspěvek zaplatili. Všichni živnostníci však nepřistoupili k společenstvu, byli proto opět vybiženi a konečně oznámeni c. k. okresnímu hejtmanství, aby je k tomu přinutilo.

Účelem živnostenského společenstva jest, aby mělo v patrnosti příslušníky společenstva, aby pečovalo o zachování spořádaných poměrů mezi živnostníky, aby se staralo o učedníky a vydávalo výučné listy.

Ke společenstvu živnostenskému v Uhřiněvsi náležejí živnostníci v Uhřiněvsi, v Dolních a Horních Měcholupech, v Dubči, v Kolodějích, v Královicích, v Sibřině.

V roce 1923 vykazuje společenstvo živnostenské v Uhřiněvsi tuto činnost : konalo 12 schůzí výborových, 1 valnou hromadu, podací protokol čítá 382 čísel jednacích, společenstvo čítá 347 členů a to v Uhřiněvsi 177 a v okolních obcích 170, učňů přihlášeno 61, tovaryšské zkoušky vykonalo 44 učňů (37 hochů a 7 učednic), za vyučenou dostali 3 učňové.

V roce 1923 byl starostou společenstva František Pospíšil, sedlář, místostarostou Karel Sedláček, knihař. Komisařem společenstva byl Karel Knížek, odborný učitel měšťanské školy.

Každý nový člen společenstva musí zaplatiti poplatek 30 Kč. Spolkové výlohy rozpočítají se na členy společenstva dle výše daně výdělkové. Rozpočet na rok 1924 vykazuje vydání 4 931 Kč 50 h.

Představenstvo společenství čítá v roce 1924 celkem 15 členů. Spolková místnost jest v hostinci Václava Rathouského, proti cukrovaru.